

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nro 30 Sunnuntai, 27 heinäkuuta, 2025

ISSN 2954-243X

Vaasa Future Festival

Butterfly-näyttely

Uusi lämpöennätys

Global Footprint

Korsholm Music Festival

Viulisti Elina Vähälä tänä iltana

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Jan-Erik Gustafsson with friends

HERE WE ARE:

vpress.ovh

Korsholm Music Festival 22.-30.7.2025

TÄNÄÄN

Omalääkäri ja omahoitaja on terveydenhuollon avain

Terveydenhuollon ammattilaiset näkevät omalääkäri- ja omahoitajamallin keskeisenä ratkaisuna kansalaisten luottamuksen palauttamiseksi horjuvaan terveydenhuoltojärjestelmään.

Kestävä terveydenhuolto -verkon tuoreen selvityksen mukaan pysyvä hoitosuhde mahdollistaisi potilaan yksilöllisemmän kohtaamisen ja hoidon jatkuvuuden parantamisen.

Suomalaisten luottamus terveydenhuoltoon on romahtanut huolestuttavasti viime vuosina. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n Terve Suomi -raportin mukaan vuonna 2024 vain noin puolet suomalaisista luotti terveystalouteen, kun vuonna 2020 vastaava osuus oli vielä 76 prosenttia.

Terveydenhuollon tutkimusyhdistö NHG:n touko-kesäkuussa 2025 toteuttamaan kyselyyn vastasi 580 terveydenhuollon ammattilaista. Tutkimusjohtaja Riikka-Leena Leskelän mukaan luottamuksen vahvistaminen edellyttää korjauksia sekä järjestelmän että arjen tasolla.

Pysyvä hoitosuhde ratkaisuna

Useat ammattilaisvastaajat pitivät tärkeimpänä ratkaisuna pysyvää hoitosuhdetta. Malli, jossa omalääkäri ja -hoitaja toimivat työparina, nähtiin keinona turvata hoidon jatkuvuutta ja laatua. Omalääkäri- ja -hoitajamallia kannatettiin vastaajien taustasta riippumatta, ja sen uskottiin mahdollistavan paremmin potilaan yksilöllisen ja kiireettömän kohtaamisen.

Lääkäriliitto on esittänyt kunnianhimoisen tavoitteen: vuoteen 2030 mennessä jokaiselle suomalaiselle taataan omalääkäri, johon saa helposti yhteyden ja jonka vastaan-

tolle tarvittaessa pääsee kahdessa viikossa. Tavoitteen saavuttaminen vaatii välitöntä toimeenpanon käynnistämistä.

Luottamusta horjuttavat pitkät odotusajat

Selvityksen mukaan kansalaisten luottamusta terveydenhuoltoon kohdetaan horjuttavat erityisesti pitkät odotusajat, resurssien puute ja kokemus huonosta kohtelusta. Vastaajat korostivat tarvetta nopeampaan ajanvaraukseen, hoitoon pääsyyn ja hoidon jatkuvuuteen – samoihin asioihin, joista kansalaiset olivat Terve Suomi -raportissa huolissaan.

Hoitopolkujen tulisi olla selkeitä, hyvin kuvattuja ja edetä johdonmukaisesti. Niistä tulisi viestiä riittävästi ja niiden tulisi olla helposti kenen tahansa löydettävissä. Riittävät henkilöstöresurssit nähtiin avaimena ammattilaisten työkuorman hallintaan ja jaksamiseen.

Henkilökohtainen kohtaaminen säilytettävä

Vaikka digipalvelut tarjoavat monille tehokkaita kanavia hoidon järjestämiseen, vastaajat korostivat tarvetta säilyttää henkilökohtaisen kohtaamisen mahdollisuus – erityisesti iäkkäille tai erityistä tukea tarvitseville. Monimuotoiset palvelumallit nähtiin ratkaisuna, jolla voidaan huomioida erilaiset tarpeet.

Ammattilaiset näkivät parannettavaa myös potilaan kohtaamisessa. Vastauksissa korostui halu kohdata potilas yksilönä, ei vain tapauksena, ja kohtaamisiin toivottiin myös lisää aikaa.

Universaali järjestelmä vahvistaisi luottamusta

Professori Heikki Hiilamo Helsingin yliopistosta ehdottaa ratkaisuksi

universaalia terveydenhuoltojärjestelmää, joka palvelee kaikkia suomalaisia tasapuolisesti. Universaalilla järjestelmällä hän tarkoittaa sitä, että verorahoilla kustannetaan samantasoisia palveluita kaikille, ilman eriarvoisia kategorioita.

Julkinen terveydenhuolto lisää kansalaisten luottamusta ja on pitkällä aikavälillä myös taloudellisesti kestävin tapa järjestää palvelut, Hiilamo tiivistää. Lisäksi järjestelmään tarvitaan kannustimia, jotka palkitsevat sairauksien ehkäisemisestä, eivät vain niiden hoitamisesta.

THL:n johtava tutkija Liina-Kaisa Tynkkynen korostaa, että luottamuksen heikkeneminen on otettava vakavasti. Hänen mukaansa on tärkeää kuunnella paremmin niin kansalaisia kuin terveydenhuollon ammattilaisia, kun mietitään seuraavia askelia kansallisen ja alueellisen terveydenhuollon uudistamisessa.

Photo Supplement

Photo Supplement - bpress.oblj

UUTiset

MUSIIK

Maailmankuulu viulisti Elina Vähälä Vaasassa tänä iltana

TÄNÄÄN ON vaasalaisten musiikinystävien suuri juhlapäivä: maailmankuulu suomalaisviulisti Elina Vähälä esiintyy kahdessa konsertissa Korsholman musiikkijuhlilla. Klo 18 hän nousee kaupungintalon lavalle barokkiteemaisessa ”Concert Royal” -konsertissa, ja klo 21 hänet voi kuulla intiimissä ja tunnelmallisessa ”Fantasia”-portaikkokonsertissa samassa rakennuksessa.

Elina Vähälä (s. 15.10.1975, Iowa City, Yhdysvallat) on yksi sukupolvensa merkittävimmistä suomalaismuusikoista. Hän teki solistidebyyttinsä jo 12-vuotiaana, nykyisen Sinfonia Lahden edeltäjän kanssa, ja hänet va-

littiin myöhemmin orkesterin Vuoden Nuoreksi Solistiksi kaudella 1993–1994. Kansainvälinen läpimurto tapahtui vuonna 1999, kun hän voitti arvostetun Young Concert Artists -kilpailun ja esiintyi New Yorkissa. The New York Times kehui esitystä ylistävällä arviolla.

Vähälän ura on sen jälkeen kulkenut maailman konserttisaleissa Pohjois- ja Etelä-Amerikassa, Euroopassa, Aasiassa ja Afrikassa. Hänet tunnetaan sekä virtuoottisista orkesteriesiintymisistään että herkästä kamarimusiikistaan. Vuonna 2008 hän esiintyi Nobelin rauhanpalkintokonsertissa Oslolla, mikä toi hänelle lisää kansainvälistä näkyvyyttä.

Vähälä on tehnyt merkittävää

työtä myös pedagogina. Hän toimi viulumusiikin professorina Detmoldin musiikkikorkeakoulussa Saksassa vuosina 2009–2012 ja sen jälkeen Karlsruhen musiikkikorkeakoulussa vuoteen 2019 saakka. Nykyään hän opettaa Wienin Universität für Musik und darstellende Kunst -yliopistossa, joka on yksi Euroopan arvostetuimmista musiikkioppilaitoksista.

Kotimaassaan Vähälä on myös aktiivinen kulttuurielämän vaikuttaja. Hän toimii Naantalin musiikkijuhlien taiteellisena johtajana, ja kesällä 2025 hän järjesti unohtumattoman konsertin Kultarannan vastikään avatulla pihalla. Paikalla oli muun muassa presidenttipari Stubb, joka esityksen jälkeen antoi konsertista lämpimät kiitoksensa.

Vähälä on soittanut Suomen Kulttuurirahaston omistamalla historiallisella viululla, jota pidettiin pitkään Antonio Stradivarin rakentamana vuodelta 1678. Tämäkin yksityiskohta kertoo hänen asemastaan suomalaisen ja kansainvälisen klassisen musiikin kentällä.

Hänen soittoaan voi kuulla myös verkossa: YouTubessa on katsottavissa vaikuttava esitys Sibeliuksen viulukonsertosta, jonka Vähälä esitti yhdessä kapellimestari Osmo Vänskän kanssa Japanissa vuonna 2013. Esitystä on kiiteltu sekä teknisesti että tulkinnallisesti huippuluokan taidonnäytteenä.

Svenska Dagbladet on kuvannut hänen soittoaan näin: ”Elina Vähälä’s playing was blinding, answering all the demands of the music in power, virtuosity and soft melancholy.”

Tämän illan konsertit Korsholman musiikkijuhlilla tarjoavat harvinaisen mahdollisuuden nähdä ja kuulla tämä kansainvälisesti arvostettu muusikko aivan lähietäisyydeltä. Vähälän ohjelmistossa kuullaan muun muassa barokin helmiä ja kiehtovia virtuoosikappaleita. Ilta huipentuu kaupungintalon kauniissa portaikossa järjestettävään myöhäiskonserttiin, jossa musiikki kohtaa intiimin tilan tunnelman ainutlaatuisella tavalla. Elokuussa Elina Vähälä jatkaa esiintymisiään Suomessa muun muassa Oulunsalo Soi -festivaalilla sekä Turun musiikkijuhlilla.

Tämän illan esitykset Vaasassa ovat ainutlaatuinen tilaisuus kohdata yksi aikamme hienoimmista viulutaiteilijoista – elävänä, lähellä ja musiikin ytimessä.

UUTISSET

TÄMÄN UUTISLEHDEN VOIT LUKEA IHAN MISSÄ TAHANSA

Voit lukea tämän lehden missä tahansa, kuten tässä Palosaaressa

BLOGGIKIRJOITTAJAT

Kirjoita Waasan Päivälehteen – Etsimme bloggaajia!

Rakastatko ajatustesi, kokemustesi tai asiantuntemuksesi jakamista? Waasan Päivälehti etsii intohimoisia kirjoittajia, jotka haluavat luoda mielenkiintoista sisältöä lukijoillemme.

Kirjoitapa sitten paikallisista uutisista, kulttuurista, elämäntavasta, yrittäjyydestä tai omista kokemuksistasi – äänesi on tervetullut!

Kirjoittaminen *Waasan Päivälehdelle* on loistava tapa saada tekstit laajemmin luetuiksi, tutustua uusiin ihmisiin ja kehittää luovuuttasi. Aiempaa kokemusta ei tarvita – tärkeintä on into ja ideat! Arvostamme monipuolisia näkökulmia ja uusia ääniä, jotka kuvastavat yhtei-

sömme elinvoimaa.

Kiinnostuitko? Lähetä meille blogi-idea tai pieni näyteteksti, ja julkaisemme tekstisi mielellämme. Tule mukaan tekemään *Waasan Päivälehteä* paikka merkityksellisille keskusteluille ja inspiroiville tarinoille!

Ota yhteyttä sähköpostitse waasanpaivalehti@gmail.com lisätietoja varten. Odotamme innolla kuulevamme sinusta!

TYÖTTÖMYYS

Työttömyys nousee - mutta on matalin Maalahdessa ja Luodossa

Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueella työttömyys jatkoi kasvuaan kesäkuussa, mutta alueen työttömyysaste pysyy edelleen Manner-Suomen alhaisimpana. Erityisen valoisia uutisia kantautuu Maalahdesta ja Luodosta, joissa työttömyysasteet ovat maan alhaisimpia.

Pohjanmaan ELY-keskusalueella oli kesäkuun lopussa yhteensä 9 620 työttöntä työnhakijaa. Tämä tarkoittaa merkittävää kasvua, sillä työttömiä oli 1 015 enemmän kuin vuotta aikaisemmin ja peräti 1 371 enemmän kuin toukokuussa. Vaikka työttömien määrä on nousussa, Pohjanmaan ELY-keskusalueen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on edelleen Manner-Suomen alhaisin, 8,3 prosenttia. Koko maassa vas-

taava osuus on huomattavasti korkeampi, 12,2 prosenttia. Tiedot perustuvat KEHA-keskuksen Työnvälitystilastoon.

Työttömyysasteet Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla ovat siis edelleen matalia verrattuna muuhun maahan. Koko maassa työttömien määrä kasvoi keskimäärin 12,8 prosenttia vuotta aikaisempaan verrattuna, kun Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella kasvu oli 11,8 prosenttia. Työttömien työnhakijoiden määrä nousi kaikissa alueen seutukunnissa vuoden takaiseen verrattuna. Alhaisin työttömyysaste mitattiin Suupohjan rannikkoseudulla, 5,2 prosenttia.

Kuntatasolla tarkasteltuna työttömien määrän kasvu oli suurinta Vaasassa, Kokkolassa ja Pedersöressä. Positiivisena kehityksenä työttömien määrä

väheni eniten Maalahdessa, Uudessakaarlepyyssä ja Halsualla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli suurin Kaskisissa (12,9 %). Sen sijaan Luodon kunnassa (3,5 %) ja Maalahdessa (3,7 %) työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli alhaisin koko alueella, mikä alleviivaa näiden kuntien vahvaa työllisyystilannetta. Vaasan työttömyysaste oli 9,9 prosenttia, Pietarsaaren 10,8 prosenttia ja Kokkolan 10,5 prosenttia.

Työttömyys kasvoi kesäkuun lopussa useimmissa ikä- ja ammattiryhmissä sekä kaikilla koulutusasteilla. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 1 273, mikä on 122 enemmän kuin edellisenä vuonna. Yli 50-vuotiaita työttömänä oli 3 084 eli 224 enemmän kuin vuotta aikaisemmin, ja he muo-

dostivat 32 prosenttia kaikista työttömistä työnhakijoista. Koulutusasteittain tarkasteltuna työttömyys lisääntyi eniten toisen asteen koulutuksen omaavissa, kasvua oli 485 henkilöä (+11,6 %) vuotta aiempaan nähden. Ammattiryhmittäin työttömyys lisääntyi eniten erityisasiantuntijoiden ammattiryhmässä (+336), kun taas maanviljelijöiden ja metsätyöntekijöiden ammattiryhmässä työttömyys pienentyi eniten (-34).

Avointen työpaikkojen määrä jatkaa laskuaan, mutta aiempaa hitaammalla tahdilla. Kuntien työllisyyspalveluihin ilmoitettiin Pohjanmaan ELY-keskusalueella kesäkuun aikana 769 uutta avointa työpaikkaa. Tämä on 73 vähemmän (-8,7 %) kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan.

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL

Korsholman Musiikkijuhlat alkoivat hyvätunnelisissa tunnelmissa

KORSH9OLMAN MUSIIKKIJULATavattiin keski-
viikkona Rewell Centerissä Vaasassa riemastutta-
van musiikkihetken siivittämänä. Avajaisyleisöä viih-
dytti Vaasa Gangsta Quartet – humoristinen ja taidokas
kokoonpano, joka koostuu Vaasan kaupunginorkesterin
muusikoista.

Ryhmän kapellimestarina toimi Mauno Mämmi, ja mukana soittivat Vladimir Retshetko, Pontus Grans ja Eneko Iriarte.

Rewellin avara yleisötila täyttyi nopeasti; paikalle oli kokoontunut toistasataa kuulijaa nauttimaan letkeästä soitosta ja avajaistunnelmasta.

Klassisen musiikin juhlaa Pohjanmaan sydämessä
Tämänvuotinen Korsholman Musiikkijuhlat järjestetään 22.–30. heinäkuuta, ja ohjelmassa on 25 konserttia, joissa esiintyy yhteensä sata muusikkoa eri puolilta maailmaa.

Vaasan ja Mustasaaren rannikot sekä saaristo tarjoavat ainutlaatuisen näyttämön festivaalille, joka on vuodesta 1983 alkaen tuonut yhteen pohjoismaisen ja kansainvälisen klassisen musiikin huipputaiteilijoita. Tapahtuma on vakiinnuttanut paikkansa yhtenä Suomen merkittävimmistä kamarimusiikkifestivaaleista.

UUTiset

ILMASTONMUUTOS

Ilmatieteen laitos: Suomessa uusi lämpöennätys. Eikä se tähän jää.

SUOMI KOKEE poikkeuksellista helleaalttoa, kun Lappeenrannan Hiekkapakkan havaintoasemalla mitattiin eilen 33,1 °C kesän korkeimmaksi lämpötilaksi. Samaan aikaan Parikkala Koitsanlahdessa saavutettiin 30,3 °C, mikä teki tästä päivästä 14. peräkkäisen päivän, jolloin yli 30,0 °C on mitattu jossain päin Suomea.

Ilmatieteen laitoksen mukaan kyseessä on pisin peräkkäisten 30 asteen ylitysten päivien jakso vuodesta 1961 alkaen olevissa tilastoissa. Ennätys ylittää selvästi aiemmat hellejaksot ja kertoo ilmastomuutoksen vaikutuksista Suomen sääoloihin.

Hellekeli jatkuu

Ilmatieteen laitoksen ennus-

teiden mukaan helleputki saa jatkoa, ja ensi viikkokin näyttäisi alkavan yleisesti helteisenä. Kuumat lämpötilat pysyvät korkeina, vaikka ukkoset ovat yleistymässä viikon vaihtuessa, mikä voi tuoda hetkellisen helpotuksen.

Meteorologit varoittavat, että tämänkertainen helleaalto ei todennäköisesti jää ainutlaatuiseksi. Ilmastomuutos tekee tällaisista äärimmäisistä sääilmiöistä yhä yleisempiä Suomessa.

Eurooppa tulella

Suomi ei ole yksin poikkeuksellisten lämpötilojen kanssa. Kesä- ja heinäkuussa 2025 Eurooppa on kokenut laajan helleaallon, jossa paikalliset lämpötilat ovat ylittäneet 40°C, ja kesäkuu 2025 oli läntisessä Euroopassa lämpimin kesäkuu koskaan

20,49°C:n keskiarvolämpötilalla.

Imperial College Londonin analyysin mukaan äärimmäiset lämpötilat ovat saataneet aiheuttaa noin 2 300 kuolemantapausta 10 päivän aikana 12 analysoidussa kaupungissa.

Vaikka tarkempia tietoja Viron tämänhetkisistä lämpötiloista ei ole saatavilla, maan aiempi kaikkien aikojen lämpöennätys on 35,6°C, mikä jää vielä alle Suomen tämänkertaisen lukemien.

Ilmastomuutoksen vaikutukset

Länsi-Eurooppa on tällä hetkellä voimakkaan korkeapainjärjestelmän vaikutuksen alaisena, joka loukkaa kuivaa ilmaa Pohjois-Afrikasta alueelle ja johtaa äärimmäiseen kuumuuteen. Tämä aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia ka-

ikille elämänalueille, johtaa ilmansaasteiden lisääntymiseen ja suureen maastopalojen riskiin.

Meteorologien mukaan Suomen sää on muuttumassa pysyvästi. Kesät lämpenevät, ja aiemmin harvinaiset helleaallot tulevat yhä tavallisemmiksi. Tämänkertainen 14 päivän helleputki on vasta alkua sille, mitä tulevaisuudessa voidaan odottaa.

Ilmatieteen laitos kehottaa kansalaisia varautumaan jatkuvaan kuumuuteen ja noudattamaan varotoimia erityisesti ulkoilun ja fyysisen rasituksen suhteen. Ukkoskuurot voivat tuoda väliaikaista helpotusta, mutta perussuuntaus pysyy: Suomi lämpenee.

UUTISET

GLOBAL FOOTPRINT

Maapallo saavuttaa murtumispisteen aikaisemmin kuin koskaan

TÄLLÄ VIIKOLLA OLEMME käyttäneet maapallon resursseja tälle vuodelle. Maapallon ylikulutuspäivä osui 24. heinäkuuta tänä vuonna – varhaisin päivämäärä, jolloin ihmiskunta on koskaan polttanut planeetan vuotuiset resurssit. Tästä lähtien varastamme huomisesta.

Matematiikka on brutaalia. Ihmiskunta käyttää luontoa 1,8 kertaa nopeammin kuin maapallon ekosysteemi pystyy uusiutumaan. Rikomme tulevaisuutta, ja lasku jatkaa kasvuaan.

Tämä ei ole kaukainen kriisi. Ylikulutus ajaa kaaosta, jota näemme joka päivä – luonnon monimuotoisuuden romahtaminen, äärimmäiset sääolosuhteet, ruokapula, konfliktit hupenevista resursseista. Vammat pahenevat. Joka vuosi meillä on alijäämä, velka syvenee.

Vaikka tämän vuoden Earth Overshoot Day on kaikkien aikojen aikaisin, se on pysynyt kapeassa ikkunassa yli 15 vuotta. Päivämäärä pysyy vakaana, kun paine kasvaa. Olemme täysillä, juoksemme höyryillä ja tyhjennämme sen, mitä on jäljellä.

Markkinat olivat rikki. Tämä on kylmä totuus. Taloudellisesta näkökulmasta katsottuna ylitys on selkeä esimerkki markkinoiden toimintapuutteesta. Resurssit ovat alihinnoiteltuja. Liiallinen käyttö palkitaan. Järjestelmä kannibalisoit itsensä.

Kaupungit kuluttavat resursseja. Energiajärjestelmistä vuotaa jätettä. Ravintoketjut romahtavat paineen alla. Väestö kasvaa samaan aikaan, kun maapallo kutistuu. Biosfääri vuotaa verta.

Mutta tässä on potku – ratkaisuja on olemassa. Ne ovat kannattavia. Fossiilisten polttoaineiden CO2-päästöjen vähentäminen 50

prosentilla siirtäisi päivämäärää kolmella kuukaudella. Tasapainon palauttava teknologia tuottaa rahaa skaalattuna.

Älykäs raha näkee, mitä on tulossa. Yritykset, jotka ylittävät, asettavat itsensä rajalliseen tulevaisuuteen. Kirjoitus on seinällä.

”Työnnämme rajoja sille, kuinka paljon ekologisia vahinkoja voimme selvitä”, varoittaa tohtori Lewis Akenji Global Footprint Networkista. ”Olemme planeetalle velkaa vähintään 22 vuotta ekologista uudistumista, vaikka estäisimme uudet vahingot nyt.”

Valinta leikkaa jyrkästi. Tohtori Mathis Wackernagel, joka seuraa näitä lukuja, ilmaisee asian selvästi: ”Ylijäämä ei voi kestää. Se päättyy joko tarkoitukselliseen suunnitteluun tai hylättyyn katastrofiin.”

Suunnittelu tai katastrofi. Korjaa markkinat tai katso niiden romahtamista.

Pelkästään hiilijalanjälki kuluttaa 61 prosenttia ihmiskunnan ekologisesta budjetista. Poltamme talon saadaksemme polttoainetta lämmitykseen.

Maat, kaupungit, yritykset – se, joka sopeutuu ensin, selviää siitä, mitä tulee. Valmistautumattomat kohtaavat katastrofaalisen riskin. Resurssien turvallisuus on uusi valuutta. Puhtaan veden saatavuus, hedelmällinen maaperä, vakaa ilmasto – se määrittää, kuka menestyy ja kuka kaatuu.

Velkakello tikittää. Joka päivä heinäkuun 24. päivän jälkeen lainaamme lisää planeetalta, joka on jo ylitetty. Korkoyhdistykset. Vahinko leviää.

Huomisen päätöksellä on kuitenkin merkitystä. Tekniikka on olemassa käsikirjoituksen kääntämiseksi. Investoinnit ovat siirtymässä kohti ratkaisuja. Poliittinen tahto voi muuttua yhdessä yössä, kun selviytyminen on vaakalaudalla.

Kysymys ei ole siitä, loppuuko ylimäärä. Fysiikka takaa, että se tapahtuu.

Kysymys kuuluu, valitsemmeko lopun – vai annammeko sen valita meidät.

UUTiset

ONLINE KIELENKÄÄNTÄMINEN

Parhaat online-kääntäjät vuonna 2025

Vuonna 2025 online-käännösohjelmat ovat kehittyneet ennennäkemättömän tarkkoiksi monilla kielillä. Suomen, ruotsin ja englannin välisissä käännöksissä – kolmella kielellä, joilla on erilaiset kieliopit ja juuret – tietyt tekoälypohjaiset kääntäjät toimivat muita paremmin. Tässä artikkelissa vertailemme parhaita vaihtoehtoja ja arvioimme niiden vahvuuksia sekä heikkouksia.

1. Google Translate: Luotettavin monipuolinen kääntäjä

Google Translate on edelleen yksi suosituimmista käännösohjelmista, ja se tukee yli 100 kieltä, mukaan lukien suomen ja ruotsin. Sen neuroverkkoon perustuva konekäännös (NMT) on parantunut merkittävästi, erityisesti suomen kohdalla, joka on haastava kieli monimutkaisen kieliopin vuoksi.

Hyvät puolet:

Nopea ja ilmainen
Toimii hyvin pitkien tekstien kanssa
Tarjoaa ääntämishojeita ja translitterointia

Päivittyä jatkuvasti käyttäjien korjausten perusteella

Huonot puolet:

Tuottaa joskus kummallisia sanamuotoja suomeksi
Vähemmän nyansseja kuin jotkut tekoälykilpailijat

2. DeepSeek: Nousussa oleva tekoälykilpailija

DeepSeek on noussut suosioon erityisesti pohjoismaisten kielten korkean tarkkuutensa ansiosta. Se käyttää kehittyneitä kielimalleja (LLM), jotka on viritetty skandinaavisille ja suomalais-ugrilaisille kielille, mikä tekee siitä erinomaisen valinnan suomi-ruotsi-englanti-käännöksiin.

Hyvät puolet:

Ymmärtää kontekstia paremmin kuin Google Translate
Käsittelee idiomeja ja puhekieltä hyvin
Ilmainen käyttöä (vuonna 2025)

Huonot puolet:

Rajalliset lisäominaisuudet (esim. puhekäännös puuttuu)
Kehityksessä vähemmän yleisten murteiden osalta

3. ChatGPT (OpenAI): Paras kontekstuaalisessa tarkkuudessa

ChatGPT-4.5 (tai uudemmat versiot) erottuu muista kyvyllään ymmärtää tekstin sävyä ja merkitystä, mikä tekee siitä ihanteellisen monimutkaisten tekstien kääntämiseen. Toisin kuin perinteiset kääntäjät, se osaa säätää käännösten tyyliä sopimaan esimerkiksi liike- tai kaunokirjallisiin teksteihin.

Hyvät puolet:

Luonnollisimmat käännökset
Osaa parantaa tuloksia käyttäjän palautteen perusteella
Erinomainen teknisten ja kirjallisten tekstien kääntäjä

Huonot puolet:

Vaatii maksullisen tilauksen parhaaseen suorituskyykyyn
Hitaampi kuin erikoistuneet käännösverkot

4. Gemini (Google DeepMind): Tekoälyteknologian huippu

Gemini, Googlen kehittynein tekoälymalli, integroituu Google Translateen mutta tarjoaa syvällisemmän kontekstin ymmärtämisen. Se toimii erityisen hyvin ruotsin ja englannin välisissä käännöksissä laajan oppimisdatansa ansiosta.

Hyvät puolet:

Vahva skandinaavisten kielten käsittely

Selittää käännösvalintoja (hyödyllistä oppimiseen)
Integroituu muihin Google-palveluihin

Huonot puolet:

Ei yhtä vahva suomen kielen kuin ruotsin osalta
Vaativin toiminnot edellyttävät internetyhteyttä

5. Claude (Anthropic): Tasapainoiset ja luotettavat käännökset

Claude keskittyy antamaan tarkkoja ja puolueettomia käännöksiä, mikä tekee siitä hyvän vaihtoehdon ammattikäyttöön. Vaikka se ei ole yhtä nopea kuin Google Translate, se välttää monia yleisiä virheitä suomen kieliosissa.

Hyvät puolet:

Korkea tarkkuus virallisissa teksteissä
Selittää käännösratkaisujaan
Erinomainen liike- ja akateemiseen käyttöön

Huonot puolet:

Ilmaisiversion rajoitettu
Vähemmän optimoitu arkikielelle

6. Operan Aria: Aliarvostettu vaihtoehto

Aria, OpenAI:n malleihin perustuva ilmainen työkalu, on sisäänrakennettuna Opera-selaintaan. Se toimii hyvin nopeissa

ruotsin-englanti -käännöksissä, mutta suomen kielen vivahteet saattavat tuottaa haasteita.

Hyvät puolet:

Ilmainen ja helppo käyttää
Selaimen sisäinen käännöstyökalu
Kohtuullinen tarkkuus lyhyissä teksteissä

Huonot puolet:

Epäluotettavampi pitkien asiakirjojen kanssa
Vähän kielikohtaisia mukautusvaihtoehtoja

Johtopäätös: Minkä käännösohjelman pitäisi valita?

Arkikäyttöön: Google Translate (nopea, luotettava, ilmainen)
Liike- ja akateemisiin käännöksiin: ChatGPT tai Claude (parempi kontekstin ymmärtäminen)
Suomen kielen erityistarpeisiin: DeepSeek (vahvin suomalais-ugrilaisissa kielissä)
Ruotsin-englanti -käännöksiin: Gemini (luonnollisin sanajärjestys)

Loppujen lopuksi paras työkalu riippuu tarpeistasi. Vaikka tekoälykäännökset ovat kehittyneet huomattavasti, tärkeiden asiakirjojen kohdalla on suositeltavaa käyttää myös ihmisten tarkistusta.

TRUMP JA EPSTEIN

Presidentti Trump ja Epsteinin asiakirjat

Viimeisimmät tapahtumat ruokkivat jatkuvaa kiistaa

Pitkäaikainen kiista Donald Trumpin väitetyistä yhteyksistä edesmenneeseen rahoittajaan Jeffrey Epsteinin on viime aikoina saanut uutta huomiota. Vaikka suoria todisteita siitä, että Trump olisi syyllistynyt mihinkään rikokseen, ei ole julkistettu, useat raportit ja oikeudelliset asiakirjat ovat pitäneet asian otsikoissa.

Viimeaikaiset uutisraportit ovat keskittyneet uusiin pyrkimykseen avata

Epsteinin toimintaan liittyviä oikeudenkäyntiasiakirjoja. Näiden dokumenttien, joista osa on osittain julkaistu aiemmin, uskotaan sisältävän tietoja Epsteinin kumppaneista ja mahdollisista salaliittolaisista. Vaikka näiden tiedostojen tarkkaa sisältöä ei ole suurelta osin paljastettu, niiden olemassaolo ruokkii edelleen spekulatioita Trumpin mahdollisesta osallisuudesta.

Asiakirjojen avaamiseen liittyvät oikeudelliset haasteet ovat käynnissä, ja useat osapuolet yrittävät suo-

jella tiettyjä tietoja yleisöltä. Nämä oikeustaistelut korostavat yksityisyysongelmien ratkaisemisen monimutkaisuutta säilyttäen samalla avoimuuden yleistä etua koskevissa asioissa.

Uusi kiinnostus näitä asiakirjoja kohtaan on seurausta viime aikoina lisääntyneestä mediahuomiosta Epsteinin yhteyksiin merkittäviin henkilöihin. Tämä tiukentuva valvonta on johtanut uusiin vaatimuksiin lisätutkimuksista ja suuremmasta läpinäkyvyydestä Epsteinin toiminnasta ja hänen suhteistaan vaikutusvaltaisiin henkilöihin. Oikeusprosessi on kuitenkin hidas, ja on vielä epäselvää, milloin ja milloin kaikki asiaankuuluvat asiakirjat julkistetaan.

Samaan aikaan eri kommentaattorit ja lakiasiantuntijat antavat erilaisia mielipiteitä Epsteinin tiedostojen merkityksestä ja niiden mahdollisista seurauksista Donald Trumpille. Jotkut väittävät, että tiedostot sisältävät mahdollisesti vahingollista tietoa, joka voisi valaista Trumpin aiempaa käyttäytymistä, kun taas toiset väittävät, että asiakirjat ovat merkityksettömiä tai että median huomio on suhteeton todisteisiin väärinkäytöksistä.

Tilanne on edelleen erittäin kiistanalainen, ja se todennäköisesti nousee otsikoihin ja keskusteluun lähitulevaisuudessa. Meneillään olevat oikeustaistelut ja tiedotusvälineiden näkyvyys muistuttavat oikeusprosessien, yleisen edun ja yksityisyyden suojan monimutkaisesta vuorovaikutuksesta.

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Helene Schjerfbeck

10.7.1862, Helsinki

23.1.1946, Saltsjöbaden, Ruotsi

Flicka från Eydtkuhnen II, 1927

TAPAHTUMAT

KORSHOLMAN MUSIIKKIJUHLAT

23.7.–30.7.2025

Yli sata taiteilijaa eri puolilta maailmaa kokoontuu heinäkuun lopussa viettämään musiikin ja yhdessäolon viikkoa. Tänä vuonna 43. vuosikymmenen juhlaohjelmistoon on koottu laaja ja monipuolinen ohjelma, jonka teemana on ”Sillat” ja alateemana ”Kuljetaan yhdessä”.

Festivaalin ohjelmistosta löytyy klassista musiikkia, tangoa, kansanmusiikkia, lastenkonseritteja ja ensimmäistä kertaa myös balkanmusiikkia

VAASAN KAUPUNGINTALO

27.7.25

KONSERTTI ROYAL

Amélie lähtee Belgradiin ystävineen

Korsholman musiikkijuhlat

VAASA FESTIVAL 2025

31.7.-2.8.2025

Music, food and wine

Vaasan sisäsatamassa

<https://vaasafestival.fi/>

WASA FUTURE -FESTIVAALI

11-16.8.2025

Wasa Future Festival 2026 järjestetään 11.–16. elokuuta. Tapahtuma koostaa osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekojärjestelmistä ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisemiseen Vaasassa ja eri puolilla Suomea.

Tilaisuutta voi seurata Wasa Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus Gerbyntie 18
65230 Vaasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

Butterfly -näyttely

12.-31. elokuuta 2025 osana Wasa Future Festivalia
Butterfly symposium
12.8.2025

Butterfly on Vaasan yliopiston, Deakin yliopiston, Uumajan yliopiston ja Tampereen yliopiston Games research labin yhteinen, Wasa Future Festivalin (11-16.8.2025) ohjelmistoon liitetty kansainvälinen interaktiivinen uuden median ja performanssitaiteen näyttely sekä siihen liittyvä oheisohjelmisto (symposium ja ohjelmaa koululaisille).

<https://sites.uvasa.fi/butterfly/>

TAITEIDEN YÖ 14.8.2025

”Toivottavasti näemme taas tämän vuoden Taiteiden yössä”
<https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/taiteiden-yo/>

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

PIAF

Ensi-ilta 11.9.2025 KLO 18
Romeo-sali

”Syyskuussa 2025 ensi-iltansa Vaasan kaupunginteatterin Romeo-näyttämöllä saa musiikinäytelmä Piaf – en kadu mitään, joka kertoo Pariisin kadulta maailman maineeseen nousseen Édith Piafin ainutlaa-

tuksen elämäntarinan.”

Piafin roolin tulkitsee teatterin näyttelijä Sonja Halla-aho.
<https://www.netticket.fi/piaf-vaasa>

Jorma Panula - kapellimestarikurssin konsertti

19.9.2025 klo 18

Vaasan kaupungintalo

Yhteistyössä Panula-akatemi-
an kanssa.

Vaasan kaupunginorkesteri

joht. Kapellimestarikurssin oppilaat

”Jorma Panulan kursseilla Vaasassa on vuosikymmenien saatossa nähty niin kapellimestarimaailman tulevia maailmantähtiä kuin tärkeää perustyötä tekeviä pedagogeja. Huikean kokemuksen omaava maestro Panula löytää musiikista olennaisen, ja kurssien suosio kertoo, että hän osaa myös välittää sen oppilailleen. Kapellimestarikurssin päätöskonsertissa laitetaan viikon aikana hankitut opit täyteen käyttöön!”

Vaasan kaupunginorkesteri

Las Vegas

2.10.2025 klo 18

joht. Antti Rissanen

sol. Juki Välipakka & Chiara Orlandi

Come Fly With Me, Fly Me to the Moon, My Way, I Wanna be Loved by You.... <https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/vaasan-kaupunginorkesteri/las-vegas/>

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

TARPEETTOMIA IHMISIÄ

Ensi-ilta 23.10.2025 KLO 19

Julia-sali

Kotimaisen näytelmäkirjallisuuden vaikuttavimpia draamoja.

<https://www.netticket.fi/tarpeettomia-ihmisia-vaasa>

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

IKUISESTI NUORI

Ensi-ilta 31.10.2025 KLO 19

Romeo-sali

”Ikuisesti nuori on riemukas musiikkikomedia, joka on täynnä elinvoimaista iloa. Kun ikäännyimme, muuttumeko

vanhoiksi? Vai olemmeko aina ikuisesti nuoria?”

<https://www.netticket.fi/ikuisesti-nuori-vaasa>

KÄLKKÄBRA KOKKOLAN Oopperajuhlat

14-16.11.25

”Ihmisiltä ihmisille ja oopperaa oopperan vuoksi”

www.kpkamariooppera.fi

VASA LITTFEST 2025

13.-15.11.2025.

Vaasa LittFest on kaksikielinen kirjallisuusfestivaali, jota on järjestetty Vaasassa vuodesta 2001 lähtien. Festivaali tarjoaa syvällisiä keskusteluja, jotka avaavat tärkeitä teemoja ja ajatuksia. Tämän vuoden teemana on Raja(t), kirjallisuuden syventäviä päiviä on luvattu!

RUSK

18-22.11.2025

Kamarimusiikkia Pietarsaare-
sa

Taiteellinen johtaja

Anna-Maria Helsing

Vuoden säveltäjä

Dobrikna Tabakova

www.ruskfestival.fi

BEATLES GOES KOKKOLA

Snellman-sali, Kokkola

21.11.2025 klo 18

Vaasan kaupunginorkesteri

joht. Jussi Lampela

Markku Veijalainen, juontaja

”Vaasan kaupunginorkesteri vieraillee suosittuilla Beatles-ohjelmallaan Kokko-

lassa yhdessä 1960-luvun popkulttuurista kaiken tietävän

Markku Veijalaisen kanssa. Il-

lan aikana kuullaan mainioita

tarinoita ja ennen kaikkea täy-

teläisiä sovituksia Liverpoolin

Fab Fourin laulukirjasta.”

<https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/vaasan-kaupunginorkesteri/beatles-goes-kokkola/>

JOULUORATORIO

Vaasan kirkossa 19.12.2025
klo 18

Vaasan kaupunginorkesteri

joht. Tomas Djupsjöbacka

sol. Kathrin Lorenzen, sopra-

ano

VAASA FUTURE FESTIVAL

VAASA FUTURE FESTIVAL

Kansainvälinen taidenäyttely tuo digitalisaation perhosvaikutukset näkyviksi Vaasassa

VAASASSA avautuu elokuussa poikkeuksellinen taidenäyttely, joka yhdistää taidetta ja tiedettä tarkastellakseen digitalisaation todellisia ympäristövaikutuksia. Butterfly-näyttely kysyy, mitä tapahtuu planeetalle, kun jokainen klikkaus ja ChatGPT-haku kuluttaa luonnonvaroja.

Wasa Innovation Centerin ”Katakombeissa” 12.-31. elokuuta 2025 esitettävä näyttely on Vaasan yliopiston, Deakin yliopiston, Uumajan yliopiston ja Tampereen yliopiston Games research labin yhteinen kansainvälinen hanke. Se liittyy Wasa Future Festivalin ohjelmiin ja tarkastelee kriittisesti ihmisen ja luonnon välistä kehitystä globaalisti.

Teknologia kritisoii itseään. Näyttelyn keskeinen ajatus on paradoksaalinen: se hyödyntää samaa teknologiaa, jota se problematisoi. Tekoäly, virtuaalito-

dellisuus ja äänidatateknologia toimivat sekä mediumina että kritiikkikohteenä. Näyttely osoittaa, kuinka nämä teknologiat määrittävät elämäämme ja kuinka taide voi käyttää teknologiaa itsensä kritisointiin. ”Mitä digitaalisemmaksi tulemme yhdellä alueella, sitä merkittävämmäksi saattaa digitalisaation vaikutus kasvaa jollakin toisella alueella”, kuvaa näyttelyn lähtökohtaa tuottaja Elina Melgin Vaasan yliopistosta.

Näyttelyn filosofinen perusta on ”ekosofia” – filosofia ekologisten järjestelmien ja ihmisten arvojen välisestä keskinäisestä yhteydestä. Käsite yhdistää ”ekon” (ekologia) ja ”sofian” (viisaus) pohtimaan, kuinka teknologinen kehitys vaikuttaa ympäristöön ja ihmisiin. Maailmanlaajuinen taiteilijaryhmä

Butterfly-näyttelyssä esitellään kansainvälisesti tunnustettuja taiteilijoita ympäri maailmaa. Mukana ovat muun muassa Moa Cederberg Suomesta,

Jurgis Peters Latviasta ja Suomesta, Samuel Kujala Suomesta sekä laaja australialainen taiteilijaryhmä Cameron Bishopista Spencer Roseen. Erityisen kiinnostavaa on useita palkintoja voittaneiden Jack Manning Bancroftin ja Tyson Yunkaportan yhteistyö, jossa he tuovat uutta sanastoa nopeasti kehittyvään digitaaliseen maisemaan Australian alkupe-
räiskansojen tietojärjestelmien kautta.

Taiteilijat käsittelevät tekoälyn, kestävyiden ja ekosofian kysymyksiä ja vaikutuksia kulttuuriin, kieleen, yhteiskuntaan, ympäristöön, ihmisen toimijuuteen ja ihmissuhteisiin. Älykäs teollisuus tarvitsee kestäviä energiaratkaisuja. Näyttely nostaa esiin ajankoh-
taisen haasteen: teollisuudesta on tulossa paitsi digitaalinen, myös oletettavasti ”älykäs”. Haasteena on löytää kestäviä energiaratkaisuja tämän älyk-
kyyden pyörittämän teknologian ylläpitämiseksi.

Jokainen pieni klikkaus ja haku

Googlessa tai ChatGPT:ssä kuluttaa luonnonvaroja. Näyttely tekee nämä piilossa olevat ympäristövaikutukset näkyviksi ja pohtii, kuinka voimme kehittää teknologiaa kestävämmäksi.

Kuraattoriryhmä ja oheisohjelmisto

Näyttelyn on kuratoinut kansainvälinen tiimi, johon kuuluvat apulaisprofessori Rebekah Rousi Vaasan yliopistosta, apulaisprofessori Toija Cinque Deakin yliopistosta Australiasta, tohtori Anne Scott Wilson Deakin yliopistosta, Aska Mayer Tampereen yliopistosta sekä apulaisprofessori Esteban Guerrero Rosero Uumajan yliopistosta Ruotsista.

Näyttelyn arkkitehtuurista vastaa yhdessä kuraattoriryhmän kanssa Lyndsey Morley Iso-Britanniasta ja Suomesta. Näyttelyn oheisohjelmistoon kuuluu Butterfly-symposium 12. elokuuta 2025 sekä ohjelmaa koululaisille. Näyttelyn avajaiset kutsuvieraille järjestetään 11. elokuuta kello 17.30-19.30.

Luettelo ja lisätiedot

Butterfly-näyttelystä julkaistaan noin 80-sivun taidenäyttelyluettelo heinäkuussa. Se sisältää 18 taiteilijaesittelyä ja viisi tieteellistä artikkelia. Luettelon toimittajia ovat Rebekah Rousi, Toija Cinque ja Katey O’Sullivan.

Näyttely on syntynyt apurahoituksen ja kumppanuuksien turvin, joista Wasa Innovation Center on merkittävin. Näyttely on avoinna yleisölle 12.-31. elokuuta 2025 osana Wasa Future Festivalia Pukinkulman Gerbyntiellä 16 Vaasassa.

KADUT JA TORIT

KATUTYÖT

Itäisen Kasarmintorin muodonmuutos alkaa – vanhat puut vaihtuvat, katu uudistuu

VAASAN historiallinen Itäinen Kasarmintori on muutoksen edessä: keskiviikkona 30. heinäkuuta alkaa kadun kirkon puoleisen osuuden kunnostus, joka uudistaa sekä katupinnan että viheralueet. Työt jatkuvat lokakuun loppuun saakka, ja niiden myötä alueelle tulee uusia puita, paranneltu vesihuolto ja turvallisemmat kävelyalueet.

Vanhat puut vaihtuvat – tilalle tulee enemmän ja vahvempia puita

Kadunvarren puut on tarkastettu, ja suurin osa niistä on heikossa kunnossa. Maarakennustöiden aiheuttama stressi heikentäisi niiden tilaa entisestään, joten vanhat puut korvataan uusilla.

huonokuntoiset puut ennaltaehkäisevästi, jotta ne eivät aiheuta vaaratilanteita myöhemmin. Tilalle tulee enemmän pylväsvaahteroita, joilla on paremmat edellytykset kukoistaa”, kertoo kaupungin viheralueiden vastuhenkilö.

Ainoastaan yksi puiston puu poistetaan, ja sen tilalle istutetaan uusi. Lisäksi alueelle tulee pitkäikäisiä tammia, jotka vahvistavat puiston kasvillisuutta tulevaisuutta varten.

Katutyöt haittaavat liikennettä – pysäköinti siirtyy lähikaduille

Työaikana Itäisen Kasarmintorin pysäköinti keskeytyy, ja autoilijoita ohjataan käyttämään ilmaisia pysäköintipaikkoja lähikaduilla. Työmaan ympäristöön asennetaan opasteet, jotta häiriöt pysyvät minimissä.

mahdollisimman nopeasti ja häiritsevästi. Uudistuksen jälkeen alue on kauniimpi ja toimivampi niin jalankulkijoille kuin autoilijoille”, lupaa projektipäällikkö.

Viides palokatu uudistuskierroksessa – vesihuolto uusiksi Itäinen Kasarmintori on viides palokatu, joka kunnostetaan Vaasan viime vuosina käynnistämässä katuverkoston uudistushankkeessa.

Tällä kertaa keskeisenä osana on vesihuollon parantaminen, mikä varmistaa alueen kestävämmän infrastruktuurin.

”Palokatujen kunnostus on pitkäjänteistä työtä, joka parantaa kaupungin kestävyyskykyä. Tulevina vuosina uudistukset jatkuvat muillakin kaduilla”, kertoo rakennusviraston edustaja.

☐ Turvallisempi katu – uudet pinnat ja paremmin hoidetut puut vähentävät riskiä.

☐ Vihreämpi ympäristö – enemmän puita ja monipuolisempi kasvillisuus.

☐ Kestävämpi infrastruktuuri – uusi vesihuolto varmistaa pitkäikäisemmän käytön.

Työaikataulu:

☐ 30.7.–31.10.2025

☐ Itäinen Kasarmintori (kirkon puoleinen osa)

Pysäköinti:

☐ Lähikadut tarjoavat tilapäisiä pysäköintimahdollisuuksia.

Lisätietoa:

Kaupungin rakennussivut
Kartta työalueesta

Uusi Kasarmintori on pian valmis – tervetuloa nauttimaan uudistuneesta ympäristöstä!

Lähde: www.vaasa.fi

”Päädyimme poistamaan

”Pyrimme tekemään työt

Kuka uudistuksesta hyötyy?

APTEEKKI-UUDISTUS

APTEEKIT

Apteekkien mullistus tulossa – reseptilääkkeet halpenevat, itsehoitolääkkeet myydään kaupoissa

SUOMEN apteekki-järjestelmää odottaa merkittävä uudistus, joka tuo mukanaan halvempia reseptilääkkeitä ja mahdollisuuden ostaa yleisimpiä itsehoitolääkkeitä ruokakaupoista. Sosiaali- ja terveysministeriö on julkistanut lausunto-oppynnön, jossa esitetään muutoksia, joilla pyritään säästämään julkista rahaa ja parantamaan lääkkeiden saatavuutta.

Reseptilääkkeet halpenevat, apteekkien verotus uudistuu

Uudistuksen ydin on resepti-

lääkkeiden lääketaksan alentaminen, mikä näkyy suoran kuluttajien lääkekuluissa. Muutos vähentäisi valtion lääkekorvausmenoja noin 30 miljoonalla eurolla vuodessa. Samalla apteekkiveroa uudistettaisiin siten, että sen perustana olisi apteekin voitomarginaali eikä liikevaihto. Pienet apteekit, joiden voitomarginaali jää alle 250 000 euroon, vapautuisivat verosta kokonaan.

”Toteutamme hallitusohjelman mukaisen uudistuksen, joka ei vaaranna maanlaajuista apteekkiverkkoa. Hyödynnämme apteekkien osaamista terveydenhuollossa entistä paremmin,” sanoo sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen.

Itsehoitolääkkeet ruokakauppoihin – rajoi-

tettu valikoima

Yksi merkittävimmistä muutoksista on rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan kuuluvien tuotteiden, kuten närästys- ja ummetuslääkkeiden, myynnin salliminen apteekkien ulkopuolella. Tarkoituksena on parantaa saatavuutta ja lisätä hintakilpailua.

”Tämä on maltillinen ensimmäinen askel. Valikoima perustuu asiantuntijoiden arvioihin lääketurvallisuudesta,” Grahn-Laasonen korostaa.

Myyntilupia apteekkien ulkopuoliseen myyntiin myöntäisi Fimea, ja hinnat säilyisivät edelleen säänneltyinä estääkseen liian jyrkät korotukset.

Apteekkeille uusia oi-

keuksia – virheiden korjaus helpottuu

Uudistuksessa apteekkeille annettaisiin myös oikeus korjata resepteissä olevia ilmeisiä virheitä tiukoin ehdoin. Tämä helpottaisi erityisesti tilanteissa, joissa lääkkeen saatavuus on häiriintynyt.

Lausuntoja uudistuksesta voi antaa 18.8.2025 asti. Jos kaikki sujuu suunnitelmien mukaan, muutokset astuisivat voimaan 1.1.2026.

”Tavoitteenamme on tehokkaampi, turvallisempi ja edullisempi lääkehuolto,” ministeriö tiivistää.

SDP:n Kumpula-Natri: Hallitukselle jäi jättimäinen EU-rahoituspäkki – ”Suomen vaikuttaminen on katastrofaalisesti myöhässä”

EU-komission ehdottama jättimäinen budjettikorotus herättää kuumaa keskustelua. SDP:n kansanedustaja *Miapetra Kumpula-Natri* varoittaa, että Suomen hallituksella on edessään valtava työ, jotta EU:n tulevan rahoituskehityksen neuvotteluissa turvataan sekä maan turvallisuus että taloudelliset edut. Komissio ehdotti tällä viikolla 2 000 miljardin euron budjettia vuosille 2028–2034 – merkittävä hyppy nykyisestä 1 200 miljardin kehiksestä.

”Suomi ei voi maksaa enempää ilman kasvua”

Kumpula-Natri nostaa esiin kolme kriittistä haastetta, jotka Suomen on ratkaistava EU-neuvotteluissa:

Turvallisuus ja Venäjä: Suomen on saatava EU:n laajuisia rahoitusratkaisuja itäisen rajan turvaamiseksi.

Kilpailukyky: Hallitus vastustaa EU:n kilpailukykyrahastoa, mutta ei tarjoa vaihtoehtoja.

Ilmastotoimet: Suomi on jäänyt jälkeen ilmastovaikuttamisessa, kun ministerit riitelevät perusasioista.

”Rahoituksen pitää näkyä Suomen rajaturvassa”

Kumpula-Natri kehuu pääministeri Petteri Orpon puheita Venäjän uhasta, mutta toteaa, että ”tulokset ovat heiveröiset”. Hä-

nen mukaansa Suomen rajaturva ja Ukrainan tuki tarvitsevat selkeämpiä rahoitussitoumuksia EU-budjetista.

”Komissio ehdottaa, että kolmannes budjetista kohdennetaan ilmastotoimiin. Mutta Suomi on hiljaa, kun muut tekevät päätöksiä,” hän sanoo. Viimeisimmässä EU-kokouksessa Suomea edusti vain valtiosihteeri – ei ministeriä.

Kilpailukykyrahasto ja kaa mielipiteet

Hallitus on kertonut vastustavansa EU:n ehdotusta kilpailukykyrahastosta, joka tukisi teknologista omavaraisuutta. Kumpula-Natri ihmettelee ristiriitaa: samaan aikaan hallitus korostaa strategista riippumattomuutta, mutta hylkää rahoitusvälineet sen tueksi.

tusvälineet sen tueksi.

”Suomella on komissaari (Henna Virkkunen) vastuussa teknologiasta. Tämä ei ollut yllätys, joten miksi hallitus on valmistautumaton?” hän kysyy.

Seuraava askel: Eduskunnan painostus

Kumpula-Natrin mukaan hallituksen on nopeasti päätettävä, miten Suomi vaikuttaa rahoituskehitykseen. ”Eduskunnan suuri valiokunta on tulevan talven tärkein vaikuttamisen foorumi,” hän toteaa.

Kannattaako Suomi jättibudjettia vai ei? Kumpula-Natrin viesti on selkeä: ilman selkeää strategiaa Suomi jää nuolemaan näppejään, kun muut päättävät.

Kuva: JP Flander / SDP

YRITYSBYROKRATIA

EU

Tärkeä läpimurto yritysbyrokratian vähentämiseksi – Henrikssonin raportti hyväksytty

Euroopan parlamentin jäsen AnnaMaja Henriksson (RKP, Renew Europe) on onnistunut merkittävästi yksinkertaistamaan sääntöjä ja byrokratiaa yrityksille EU:n sisämarkkinoilla. Parlamentin sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta (IMCO) äänesti tänään hänen valiokunta-aloitteisesta mietinnöstään vahvalla tuella: 42 ääntä puolesta ja vain 3 vastaan.

Tavoite: sääntöjen yksinkertaistaminen ja digitalisaatio

Henrikssonin raportti sisältää 40 konkreettista ehdotusta. Niiden tavoitteena on yksinkertaistaa EU:n lainsäädäntöä, virtaviivaistaa hallinnollisia prosesseja ja

helpottaa yritysten raportointia – vaarantamatta EU:n perustavoitteita, kuten ilmastoa, kuluttajansuojaa ja digitalisaatiota. Yksi selkeimmistä ehdotuksista on ottaa käyttöön digitaalinen ”yhden luukun” palvelupiste, jossa yritykset voivat hoitaa kaikki hallinnolliset asiat yhdessä paikassa – sen sijaan, että niiden tarvitsisi navigoida eri alustojen välillä ja toisinaan toimittaa papereita eri jäsenmihin.

Henriksson huomauttaa, että EU:n sisämarkkinoilla, joissa on noin 450 miljoonaa asukasta, on paljon potentiaalia, mutta niitä haittaavat tällä hetkellä byrokraattiset esteet. Järjestelmiä yksinkertaistamalla ja digitalisoimal-

la yritykset voivat keskittyä innovointiin, kasvuun, työpaikkoihin ja verotuloihin sekä vahvistaa EU:n kilpailukykyä maailmanlaajuisesti.

Haasteet ja seuraavat vaiheet

Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan päätös on vasta alkua. Mietinnöstä äänestetään nyt parlamentin istuntosalissa tänä syksynä. Ensinnäkin vielä useampi jäsen on vakuutettava – mutta komitean 423 jäsenen ansiosta se on päässyt vahvasti käyntiin.

Henriksson on johtanut neuvotteluja intensiivisesti ja kuvailee prosessia vaativaksi, mutta määrätietoiseksi. Tuloksena on yksi tulos: ra-

porti, jossa on konkreettisia kohtia turhan hallinnon vähentämiseksi ja yritysten arjen yksinkertaistamiseksi $x.com+3etaf.tax+3x.com+3$. Mietinnössä tuetaan myös Euroopan komission tavoitetta vähentää yritysten hallinnollisia kustannuksia jopa 25 prosenttia yleisesti ja 35 prosenttia pk-yrityksissä – niin kutsutuissa pk-yrityksissä. Tavoitteena on, että yritykset laittavat voimavaransa työhön ja kasvuun, eivät paperiharjoituksiin.

AnnaMaja Henrikssonin viesti

Henriksson korostaa selvästi: ”Jos haluamme selviytyä globaalista kilpailusta, yritysten on voitava keskittyä ydinliiketoimintaansa – ei lomakkeiden täyttämiseen tai pienellä painettuun tekstiin.” Hän korostaa lisäksi, että EU tarvitsee selkeän, ennakoitavan, oikeasuhteisen ja käytännöllisen sääntely-ympäristön – ympäristön, jossa säännöt tukevat kasvua, innovointia ja kasvua yhteisistä arvoista tinkimättä.

Mikä on INI-raportti?

Mietintö on niin sanottu INI-mietintö – meppien aloite vaikuttaa Euroopan komission lainsäädäntötyöhön. Tällaiset mietinnöt antavat selkeitä signaaleja siitä, mitä parlamentti haluaa nähdä uudistusten osalta, ja ne ovat tärkeitä välineitä EU:n politiikkojen edistämiseksi.

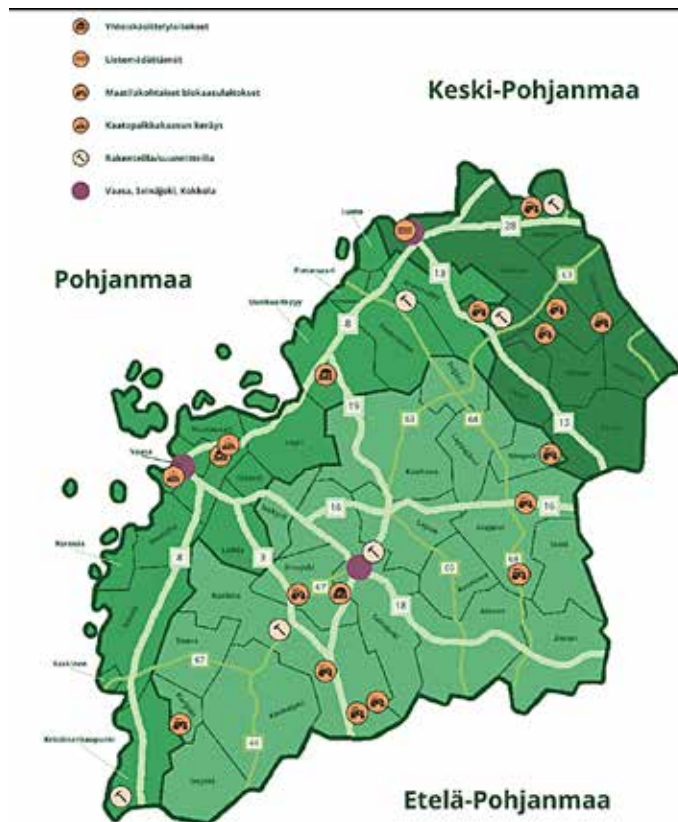
Lähde; SFP

Kuva: EU

BIOKAASU

BIOKAASU

Vaasan yliopisto: Biokaasu vauhdittaa vihreää siirtymää Pohjanmaan maakunnissa – uusi digitaalinen alusta yhdistää toimijat

Biokaasulla on tärkeä rooli alueellisen energiaomavaraisuuden ja kiertotalouden edistämisessä Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan alueilla. Vaasan yliopiston, Centria-ammattikorkeakoulun ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun yhteinen DigiBiogasHubs-tutkimushanke luo digitaalisen verkkoalustan, joka tuo biokaasumarkkinoiden toimijat yhteen ja edistää uudenlaista yhteistyötä.

Biokaasun tuotanto voi moninkertaistua

Pohjalaismaakunnissa on jo nyt tunnistettu alueellisia biokaasu-

keskittymiä, joissa tuotantoa ja käyttöä voidaan merkittävästi lisätä. Alueilla on vahvuutensa:

Pohjanmaa: Teollisuuden ja meriliikenteen tarpeet tukevat biokaasun käyttöä.

Keski-Pohjanmaa: Teollisuuspuistot tarjoavat hyvän toimintaympäristön.

Etelä-Pohjanmaa: Ruokajärjestelmä luo edellytykset biokaasun hyödyntämiselle.

Alueen biometaanipotentiaali on 676–1172 gigawattituntia vuodessa – jopa 8-kertainen nykyiseen tuotantoon verrattuna. Erityisesti maatalouden jätteet, kuten lanta ja oljet, tarjoavat merkittävän raaka-ainevaramon.

Merkittävä vaikutus ilmas-

toon

Biokaasulla voidaan vähentää ilmastopäästöjä erityisesti maataloussektorilla. Kun biokaasun raaka-aineena käytetään lantaa, sen hiilijalanjälki voi olla jopa negatiivinen. Esimerkiksi 50 000 tonnin lantajätteenä voidaan saavuttaa jopa 135–139 % päästövähennys verrattuna fossiilisiin polttoaineisiin.

”Biometaanin tuotanto voitaisiin nostaa yli tuhanteen gigawattituntiin näillä alueilla”, kertoo SEAMKin projektipäällikkö Sanna Hietamäki.

Haasteena logistiikka ja sääntely

Biokaasualan kasvua hidastavat mm. raaka-aineiden saatavuuden epävarmuus, logistiikkahäiriöt ja monimutkainen sääntely. EU:n tavoitteet ja kansalliset

tukijärjestelmät luovat lisäksi epävarmuutta investoinneissa.

”Tarvitsemme yhteisen digitaalisen alustan, joka helpottaa tiedonvaihtoa ja yhteistyötä”, sanoo Vaasan yliopiston tutkija Wajahat Ali.

Digitaalinen alusta yhdistää toimijat

Hankkeessa kehitettävä DigiBiogasHubs-alusta tarjoaa markkinapaikan ja yhteistyöverkoston biokaasutoimijoille. Siinä yhdistetään:

Biokaasukauppa

Raaka-aineiden hallinta

Logistiikkapalvelut

Sääntelytiedot

Alusta mahdollistaa myös logistiikkakilpailutuksen, huu- tokaupat ja sertifikaattien hallinnan. Pilotointi on käynnissä, ja sen tuloksia hyödynnetään alustan kehittämisessä.

DigiBiogasHubs on EU-rahoitteinen hanke, jota koordinoi Vaasan yliopiston VEBIC-tutkimuslaitos. Hanke kestää vuoteen 2025 asti.

Lähde: Vaasan yliopisto, Centria-ammattikorkeakoulu, SEAMK

Kuva: Olemassa olevat sekä suunnitteilla ja rakenteilla olevat biokaasulaitokset pohjalaismaakunnissa. Kuvakkeet suuntaa antavia. Milla Hannula, Vaasan yliopisto. Kuva vapaasti käytettävissä.

THL

Viranomaiset kehottavat varovaisuuteen sairaiden tai kuolleiden lintujen kanssa

SUOMESSA ON havaittu viime vuotta enemmän lintuinfluenssatartuntoja villilintujen keskuudessa, mikä on herättänyt huolta terveys- ja luontoasiantuntijoiden keskuudessa. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja Ruokavirasto ovat antaneet uudet ohjeet, joissa kehoitetaan välttämään kosketusta sairaisiin tai kuolleisiin eläimiin H5N1-viruksen mahdollisen tartunnan estämiseksi.

seksi.

Vaikka riski ihmisten tartuntoihin on pieni, virus voi harvinaisissa tapauksissa aiheuttaa vakavan sairauden. H5N1-kanta on havaittu paitisi villilintujen keskuudessa, myös satunnaisesti nisäkkäillä, kuten kettuilla ja saukoilla. Sama virus aiheutti vuonna 2023 tartuntoja suomalaisilla turkistarhoilla ja on vaikuttanut siipikarjatiloihin ympäri Eurooppaa.

Pieni riski ihmisille, mutta varovaisuus suositeltavaa

Lintuinfluenssavirus ei tartu

ihmiseen helposti, mutta suora altistus – erityisesti sairaiden tai kuolleiden lintujen käsittely – voi aiheuttaa terveysriskin.

”Tartunta voi tapahtua kosketuksella, esimerkiksi jos likaisilla käsillä koskettaa suuhun tai silmiin. Virus voi myös levitä ilmateitse suljetuissa tiloissa, kuten sisätiloissa tai autossa”, sanoo Erika Lindh, THL:n erikoistutkija.

Jos kuolleen tai sairaan eläimen käsittely on välttämätöntä, viranomaiset suosittelevat kertakäyttöisten käsineiden käyttöä, käsien pesua huolellisesti saippualla ja hengityssuojaimen käyttöä pitkittyneen altistuksen yhteydessä.

Mitä tehdä, jos löydät kuolleen tai sairaan linnun?

Lintuinfluenssan oireita lintujen keskuudessa voivat olla vettyneisyys, hengitystieoireet, ripuli ja hermostolliset oireet, kuten epänormaalit liikkeet tai asentovirheet. Joissakin tapauksissa kuolema voi tulla nopeasti ilman näkyviä oireita.

Yksittäisen kuolleen linnun voi yleensä jättää luontoon. Jos lintu löytyy piha-alueelta, sen voi haudata tai laittaa ehjään muovipussiin ja hävittää sekajätteeseen.

Älä koskettele kuolleita eläimiä paljain käsin. Pese aina kädet huolellisesti käsittelyn jälkeen.

Jos lemmikki tuo kotiin kuolleen linnun, omistajan tulisi seurata lemmikin terveyttä ja ilmoittaa eläinlääkärille, jos eläin sairastuu viikon kuluessa.

Joukkokuolemien ilmoittaminen välittömästi

Useiden lintujen joukkokuolemista – esimerkiksi useampi kuin yksi joutsen, yli viisi vesilintua tai varislintua, tai yli kymmenen pientä lintua samalta alueelta – on ilmoitettava heti paikalliselle eläinlääkäriviranomaiselle. Myös yksittäisten suurten petolintujen kuolemista on suositeltavaa ilmoittaa.

Eläinlääkäriviranomainen järjestää näytteiden lähettämisen Ruokavirastoon tutkitavaksi.

Tartuntojen leviämisen estäminen

Vaikka riski ihmisille on tällä hetkellä vähäinen, asiantuntijat korostavat hygieniaan ja varovaisuuteen perustuvia toimintatapoja. Myös lemmikkieläimet, kuten kissat ja koirat, voivat saada tartunnan, joten niiden tulisi välttää kontaktia villilintuihin.

Kun lintuinfluenssa jatkaa leviämistään luonnonvaraisten eläinten keskuudessa, viranomaiset seuraavat tilannetta tarkasti ja antavat tarvittaessa uusia ohjeita. Toistaiseksi yleisön kehoitetaan pysymään valppaina ja noudattamaan virallisia suosituksia altistumisen minimoimiseksi.

TIETOTURVA

TIETOTURVA

Telian viisi vinkkiä turvalliseen kesäetäilyyn

KESÄLLÄ monet tietotyöläiset siirtävät työpaikkansa järvenrantaan, riippumattoon tai kahvilan terassille. Mobiiliverkot tarjoavat riittävästi kaistaa, mutta tietoturvalle ei voi antaa lomaa.

Telia Cygaten tietoturvapäällikkö Henry Kylänlahti kehottaa nauttimaan etätöön joustavuudesta, kunhan muistaa turvallisen työskentelyn perusasiat. ”Tietoturva

ei ole pelkkää palomuuria ja salasanoja, vaan se on ennen kaikkea työntekijän toimintatapaa. Joskus se tarkoittaa, että etäkokous on järkevämpää pitää keittiön pöydän ääressä kuin soutuveeneestä käsin,” hän sanoo.

Kylänlahti jakaa viisi vinkkiä, joiden avulla kesäetäily sujuu turvallisesti:

1. Pidä laitteiden päivitykset ajan tasalla

Ennen mökille lähtöä varmista, että työlaitteiden ohjelmi-

stopäivitykset ovat kunnossa. Rikolliset eivät lomaile, ja vanhentunut selain voi olla avoin kutsu pahantekijöille. Myös mökin mökkula ja kodin reitin tulee päivittää säännöllisesti.

2. Mieti kahdesti ennen julkisen USB-portin käyttöä

Jos puhelimen akku on loppumassa, julkisesta USB-portista lataaminen voi altistaa laitteen juice jacking -hyökkäykselle, jossa tietoja voidaan varastaa tai laitteeseen voi

levitä haittaohjelma. Käytä mieluummin omaa laturia tai vara-akkua – tyhjä akku on parempi kuin laitteeseen hii-pinyt virus.

3. Mieti, mitä juttelet laiturin nokalla

Kesätuuli kantaa ääntä kauas, ja mökkilaiturilla pidetty kokous voi vahingossa kuulua myös naapurin pihaan. Luottamukselliset keskustelut ja puhelut on parasta pitää sisätiloissa tai varmistaa, ettei ulkopuolisia ole kuulolla. Näin yrityssalaisuudet pysyvät tallessa.

4. Työlaitteet töihin, henkilökohtaiset lomalle

Kun teet töitä mökiltä tai kahvilasta, oma laite tai julkinen pilvipalvelu saattaa tuntua kätevältä. Kuitenkin työasiat kuuluvat vain työlaitteille ja työnantajan hyväksymille järjestelmille – näin tiedot pysyvät turvassa ja varmuuskopiot ajan tasalla.

5. Tietoturva ei lomaile – huijarit eivät varsinkaan

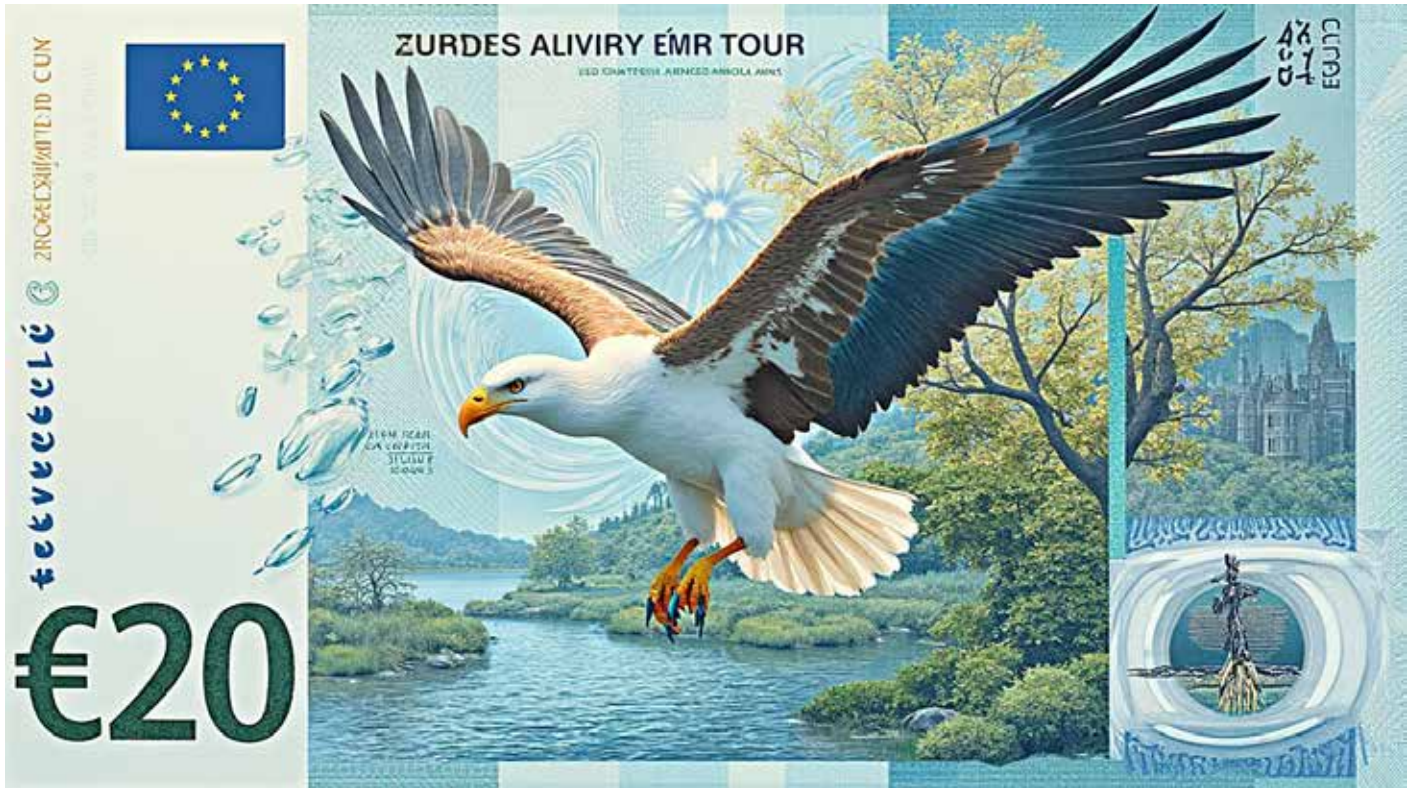
Kesä on huijareille vilkasta aikaa, sillä työpaikoilla on tuuraajia ja etätöntekijät liikkuvat enemmän. Ole valppaana: älä klikkaa epäilyttäviä linkkejä, älä vastaa kummallisiin pyyntöihin ja tallenna IT-tuen yhteystiedot myös muualle kuin työlaitteeseen.

Näillä vinkeillä kesäetäily on sekä mukavaa että turvallista – niin työntekijälle kuin yrityksellekin.

RAHA

UUDET EUROT

EKP käynnistää uuden eurosetelisarjan suunnittelukilpailun - täällä ovat toimituksemme ehdotukset

Euroopan keskuspankki (EKP) ilmoitti tänään aloittavansa avoimen suunnittelukilpailun uuden eurosetelisarjan ulkoasusta. Uutinen on saanut toimituksemme hienoisen euforian valtaan, ja olemme jo heitelleet ilmoille omia, toki täysin puolueettomia ja asiantuntevia ehdotuksiamme.

Koska kuka muka tietäisi paremmin, millainen pitkätkukkahevari tai joutsenkuoro eurosetelissä oikeasti kuuluu olla kuin me?

EKP:n mukaan suunnittelijat voivat hakea mukaan kilpailuun 15. heinäkuuta 2025 alkaen, ja ilmoittautumisaika päättyy 18. elokuuta 2025. Setelien lopullisesta ulkoa-

susta päätetään yleisökyselyn perusteella vuoden 2026 loppuun mennessä. Tämä tarkoittaa, että meillä on vielä hyvää aikaa hioa ehdotuksiamme ja ehkä jopa aloittaa pienimuotoinen lobbauskampanja toimituksen sisällä.

Uuden setelisarjan teemavaihtoehtoiksi on valittu ”Eurooppalainen kulttuuri” ja ”Joet ja linnut”. Ensimmäinen esittelee yhteisiä kulttuuritiloja ja merkkikilöitä, kun taas jälkimmäinen keskittyy Euroopan luonnon ekosysteemien kestokykyyn ja monimuotoisuuteen. Rehellisesti sanottuna meitä mietityttää, miksi ”Eurooppalainen kebabkulttuuri” tai ”Joet, joissa ei ole kaloja kiitos patojen” eivät päässeet valituksi. Mutta ymmärrämme, että EKP:llä

on omat, hieman konservatiivisemmat linjauksensa.

Toimituksemme kuumat ehdotukset uusiksi euroseteleiksi näkyvät näissä kuvissa. :

Me emme tyydy pelkkiin abstrakteihin käsitteisiin, vaan olemme jo visualisoineet tulevaisuuden setelitaidetta:

EKP:n pääjohtaja *Christine Lagarde* totesi, että ”Euro on enemmän kuin pelkkä valuutta: se on Euroopan yhtenäisyyden ja moninaisuuden symboli.” Toimituksemme on tästä täysin samaa mieltä. Ja uskomme, että ehdotuksemme kuvastavat tätä yhtenäisyyttä ja moninaisuutta aivan uudella, humoristisella ja ikimuistoisella tavalla. Kuka nyt haluaisi tylsän sillan, kun voi saada setelin,

jossa esiintyy joku yrittäen koota IKEA-huonekalua?

Suunnittelijoita kehoitetaan jättämään hakemuksensa viimeistään 18. elokuuta kello 12.00 Keski-Euroopan aikaa. **Me emme valitettavasti pääse mukaan kilpailuun, sillä olemme kiireisiä lehden toimituksessa. Mutta jos joku rohkea suunnittelija uskaltaisi ottaa jonkin ehdotuksistamme omakseen, emme todellakaan panisi pahaksemme** – päinvastoin, vaatisimme pienen osan rojaltituloista. Tai ainakin ikuisen kahvipöydän kunnian!

LÄHDE; Suoneb pankki

UUTiset

MUSIIKKI

Musiikin voima yhdistää Korsholmin musiikkifestivaaleilla

Korsholmin musiikkifestivaali viettää tänä vuonna 43. kertaansa ja kokoaa yli sata taiteilijaa ympäri maailmaa musiikin, kohtaamisten ja moninaisuuden viikonviikoksi. Tämän vuoden teemana on ”Siltoja”, alakahvitteena ”Matka yhdessä”, ja tarkoituksena on rakentaa musiikin kautta kulttuurisia ja inhimillisiä siltoja.

Festivaalin ohjelma on laaja ja monipuolinen — klassisesta musiikista tangoihin, kansanmusiikkiin, lastenkonsernteihin ja — ensimmäistä kertaa mukana — balkanilainen musiikki. Tänä vuonna esiintyjinä ovat mm. viulisti Elina Vähälä, kapellimestari Arvid Engegård, sellisti Aleksei Kiseliiov, sopraano Mari Palo sekä yhtyeet kuten Opus13, kansanmusiikkiryhmä FRIGG ja värikäs Amélie goes to Belgrad.

”Silta ei välttämättä ole fyysinen — se voi olla yhteys

kulttuurien, sukupolvien tai ihmisten välillä. Musiikki voi yhdistää aluksi erilaiselta vaikuttavia asioita”, sanoo taiteellinen johtaja Jan-Erik Gustafsson.

Festivaalin teemakompositöörinä on legendaarinen suomalainen säveltäjä Aulis Sallinen, joka tunnetaan ensimmäisenä kansainvälisesti tunnustettuna suomalaisena oopperasäveltäjänä. Festivaalin tavoite on nostaa esiin hänen merkittävää panostaan Suomen musiikkikulttuuriin.

Festivaali avautuu konsertilla, jossa esiintyy helsinkiläinen Wegelius-kamarijouset. Viikonloppuna FRIGG tarjoilee mukaansatempaavaa kansanmusiikkia Doo-Bop Clubissa. Sunnuntaina tarjolla on uusi, innovatiivinen konserttikokemus, jossa kuullaan ensin klassisia teoksia Sjostakovitšilta ja Prokofjeviltä, jonka jälkeen kaupungintalon juhlasalissa balkanilainen musiikki saa tilaa — perheiden viihtyvyydeksi mukana on myös lapsiparkki.

Festivaalin huipentuma on upea finaalikonsertti. Sopraano Aurora Marthens esiintyy Sibeliuksen laulujen parissa yhteistyössä Vaasan kaupunginorkesterin kanssa, ja illan päättää Elgarin mestariteos Enigmavariaatiot.

”Olemme onnistuneet luomaan vaikuttavan ja yhtenäisen kokonaisuuden. Tämä voi olla yksi vahvimmista vuosistamme”, sanoo ylpeä Jan-Erik Gustafsson.

Lisäksi festivaali koostaa saavutettavuutta ja kestävyttä — kaikki busikuljetukset konsertteihin sisältyvät lippuhintaan. Nuorille muusikoille jatkuu myös opintojen tukeminen mestarikurssien muodossa: viisi opettajaa ja 40 opiskelijapaikkaa tarjoavat mahdollisuuden kokea musiikin yhdistävä voima entistä laajemmalle yleisölle.

KIRJALLISUUS

KIRJA-ARVOSTELU

Arvostelu: Hauras rakkaus sodan varjossa – Petter Sandelinin *Osuma*

Petter Sandelinin esikois-romaani *Osuma* ei ole perinteinen sotaromaani. Vaikka tapahtumat sijoittuvat jatkosodan juoksuhautoihin ja mukana on myös vihollisen hyökkäyksiä ja partiointitehtäviä, ei kirjan keskiössä ole taistelu tai strategia. Sen sijaan päähuomion saa hiljaisuus, odotus ja inhimillinen haavoittuvuus. *Osuma* on kertomus elämästä ja kuolemasta, mutta ennen kaikkea rakkaudesta – kielletyn rakkauden hiljaisista värähtelyistä keskellä kaikkea kaoottista.

Kyseessä on lyhytromaani, vain noin 140 sivua, mutta sisällöltään se on tiheä ja syvälinen. Kirja on mahdollista lukea parissa tunnissa, mutta sen jälkikaiut kantavat pitkälle. Sandelin osoittaa, että pienimuotoisuus voi olla suuri voimavara: vähäeleinen kieli, tarkat havainnot ja harkitut toistot luovat romaaniin hienovireisen jännitteen, joka ei koskaan purkaudu, mutta ei jätä kylmäksikään.

Hienovarainen rakkaustarina miesten välillä

Romaanin sydän on kahden sotilaan, Tallgrenin ja Ståhlin, välille kehittynyt rakkaus. Sandelin kuvaa heidän lähenymistään harvinaisen hienotunteisesti ja herkästi. Varsinkin kirjan alkupuolella tunteet ilmenevät vain katseissa, eleissä, pienissä sanoissa ja hiljaisuuk-sissa. Tästä syntyy jännite, joka ei tarvitse näkyvää toimintaa – rakkaus syntyy juuri siitä, mikä jää sanomatta.

Konteksti, jossa tämä rakkaus tapahtuu, tekee siitä entistä puhuttelevamman. Juoksuhautojen keskellä, kuoleman ja monotonian ympäröimänä, ihmisyyys pyrkii esiin pehmeimillään. Tallgren ja Ståhl eivät

ole perinteisiä sodan sankareita, mutta heidän rohkeutensa – olla läsnä toiselle ihmiselle, tuntea ja toivoa – on syvällisintä sankaruutta.

Kaikuja Tuntemattomasta sotilaasta – mutta jotain aivan muuta

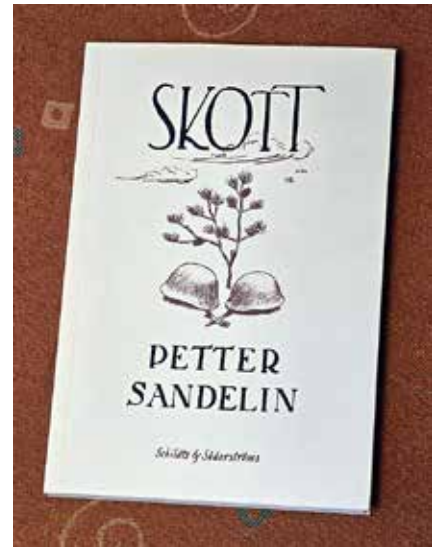
Lukija, joka tuntee Väinö Linnan Tuntemattoman sotilaan, huomaa väistämättä yhtäläisyyksiä *Osuman* henkilöahmoissa. On tuttuja arkkityyppejä: totinen velvollisuudentuntoinen, ironinen kyynikko, hiljainen tarkkailija. Mutta siinä missä Linna keskittyy kollektiiviin, joukkoon ja isänmaan puolustamiseen, Sandelin kääntää katseensa yksilöön ja tämän sisäiseen maailmaan.

Osuma on näin ollen sekä kunnianosoitus että vaihtoehtoinen kertomus suomalaiselle sotakirjallisuudelle. Tässä kirjassa rintamalla ei taistella vain aseilla, vaan myös kaipuulla, kiintymyksellä ja muistolla.

Puun ja ihmisen elämän rinnakkaiskulkua

Yksi *Osuman* vaikuttavimmista ja samalla hienoimmista elementeistä on kertomus puusta, joka kasvaa, kypsyä ja lopulta kuolee rinnakkain romaanin ihmishahmon kanssa. Aluksi tämä kulku jää taka-alalle, mutta hiljalleen puu nivoutuu syvälliseksi allegoriaksi elämästä. Luonto ei ole vain tausta tapahtumille, vaan se heijastaa ja tukee romaanin tunnelmia.

Kun puu kuolee samaan aikaan kuin kirjan päähenkilö, syntyy voimakas vertauskuva ihmisen ja luonnon kiertokulusta. Sandelin näyttää, että kuten siemen kasvaa ja puhkeaa kukkaan vain kuollakseen aikanaan, niin myös ihminen elää täyden elä-

män, vaikka se olisikin lyhyt. Tämä rinnastus tuo romaaniin filosofista syvyyttä ja hiljaista lohtua.

Muistojen merkitys – se mikä jää elämään

Romaanin viimeiset sivut keskittyvät muistamiseen. Sandelin kuvaa kauniisti, miten ensimmäinen suuri rakkaus säilyy mielessämme koko elämän ajan – vaikka aikaa kuluisi, vaikka sota veisi mahdollisuudet, vaikka kehot kuluisivat. Tallgrenin ja Ståhlin yhteiset hetket eivät välttämättä johda yhteiseen tulevaisuuteen, mutta ne jäävät elämään muistossa – ja juuri se tekee niistä todellisia ja merkityksellisiä.

Tämä teema antaa romaanille melankolisen mutta toivoa kantavan päätöksen. Muisto ei ole pelkkä varjo, vaan kantava voima.

Runollinen kieli, maa- ja ruohonjuuritason sodankäynti Petter Sandelin on runoilija, ja se näkyy. *Osuman* kieli on kaunista, harkittua ja herkkää. Luontokuvaukset ovat paikoin lähes maagisen realistisia: jokainen neulanen, sadepisara, sammalmättään varjo saa

merkityksen.

Samalla kirjassa on vahvasti läsnä sotilaiden arkinen todellisuus: kylmyys, ötökät, nälkä ja odotus. Elämä juoksuhaidoissa ei ole dramaattista vaan enimmäkseen pitkäväteistä. Juuri tässä Sandelin on taitava – hän onnistuu tekemään hitaudesta tunnelmaa luovan voiman. Ja kun jokin viimein tapahtuu – vihollinen näkyy maastossa, joku lähtee partioon – tuntuu se sitä järkyttävämältä.

Osuma on pieni suuri romaani. Se ei huuda eikä esiinny, mutta juuri siksi se koskettaa syvältä. Sandelin osoittaa, että sodan keskellä voi elää hiljainen rakkaus, että yhteys toiseen ihmiseen voi syntyä vaikka kuolema hengittää niskaan. Ja että muisto – varsinkin rakkauden muisto – on osa ihmisyyden ydintä.

Tämä romaani ei jää kiinni vain sodan kauhuihin. Se kertoo rakkaudesta, luonnosta, muistista ja ihmisyydestä tavalla, joka jää kaikumaan lukijan sisimpään. *Osuma* on harvinainen, hiljainen helmi – ja merkittävä lisä suomalaisen kirjallisuuteen.

HISTORIA

VAASAN PALO 3 ELOKUUTA, 1852

Pali-Maja ja runo Wasan kaupungin tulipalosta

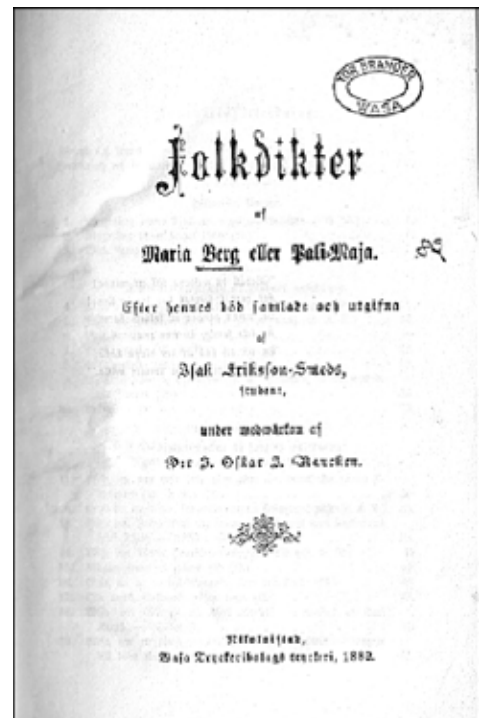

Hänen mukaansa tuli oli Jumalan rangaistus ihmiskunnan synneistä – ja monet hänen aikalaisistaan, papit mukaan lukien, olivat luultavasti samaa mieltä.

Marie Johansdotter Berg, joka tunnetaan salanimellä Pali-Maja, syntyi 10. joulukuuta 1784 Palissa, maatilaryhmässä Österlandsvägen varrella Pörtomissa. Hänen isänsä Johan Hansson Uppgård oli muuttanut Pörtomille Närpiön Pjelaxista mentyään naimisiin Maria Greta Uppgårdin kanssa ja omistetuksi puolet Uppgård-nimisestä tilasta. Kun kotitila vaihtui, perhe joutui muuttamaan niitylle nimeltä Pala tai Pali, nimi elää tähän päivään asti. Perheessä oli 14 lasta, joista 9 selvisi aikuisuuteen. Isak Smeds kertoo perheestä vuonna 1882 julkaistussa runokirjassa: ”Kaikilla lapsilla oli viisas pää ja iloinen halu oppia kaikki, mitä heidän mieleensä tuli.”

Hän kuoli 11. lokakuuta 1867 Närpiössä. Aikanaan hän oli maamme tuotteliain naisrunoilija.

Hän oli aikanaan yksi Närpiön alueen arvostetuimmista ihmisistä. Vuonna 1882 julkaistiin kirja, joka sisälsi löydetty runot, ja sen esipuheessa lehtori Isak Smeds Pe-

talaxista kirjoittaa: ”Runoilija, jonka lauluja epäilemättä lauletaan yleisimmin koko Pohjanmaalla ja jota kuulin lapsuudessani kotimaassani niin suurella ihailulla ja kunnioituksella.”

Pali-Majin on täytynyt olla erittäin lahjakas, sillä hänestä tuli jo 18-vuotiaana ”koulumestari” ja siinä roolissa hän vastasi lasten kasvatuksesta monissa Närpiön kylissä. Jo 18-vuotiaana hän alkoi kirjoittaa runoja. 20-vuotiaana hän vieraili Tukholmassa, matka lähti veneellä Närpiöstä. Hänen matkatovereidensa kerrotaan kuvailleen häntä ”laululinnuksi”.

Vaasan tulipalo ja kansan valitus

Yksi Palis-Majan tunnetuimmista runoista kertoo suuresta Vaasan tulipalosta 3. elokuuta 1852, jolloin lähes koko kaupunki tuhoutui tulipalossa. Tulipalo on yksi Suomen suurimmista kaupunkipaloista, ja yli 2500 ihmistä jäi kodittomiksi. Useita kuoli, kokonaisia naapurustoja tuhoutui tuhkaksi ja kirkkoja ja kouluja tuhottiin. Hän kirjoitti runon lohduttaakseen kaikkia niitä, jotka ovat jääneet kodittomiksi hirvittävän tulipalon vuoksi

Palis-Majan runo tästä tapahtumasta, ”Wasan kaupungin tulipalo”, on ainutlaatuinen dokumentti ajastaan. Vahvoilla uskonnollisilla kuvilla hän kuvailee ihmisten epätoivoa, tulipaloa pakenevia lapsia, kirkonkellojen putoamista ja vihaisen Jumalan rankaisemaa kaupunkia. Pali-Maja oli syvästi tietoinen siitä syntisestä elämästä, jota Vaasassa elettiin ennen tulipaloa. Viihde kukoisti, tavernoja oli runsaasti, tansseja järjestettiin yksi toisensa jälkeen, kiertävät teatteriryhmät ilahduttivat kaupunkilaisia. Hänen mukaansa tuli oli Jumalan rangaistus ihmiskunnan synneistä – ja monet hänen aikalaisistaan, papit mukaan lukien, olivat luultavasti samaa mieltä.

Samalla hän vetoaa Jumalan armoon, vaatii parannusta ja solidaarisuutta apua tarvitsevia kohtaan. Se on runo, joka sekä suree että kehottaa – se on yhtä paljon esirukousta kuin kansan kollektiivista valitusta.

Tässä on Pali-Majan runo Vaasan kaupungin tulipalosta (oma käännöksemme), täydennettynä kommenteilla jokaiseen säkeeseen:

Jumalani, kaiken hyvän lähde,
minä lankean nöyrästi eteesi.
Anna huokausteni tulla kuulluiksi –
minä rukoilen Jeesuksen nimessä.
Oi Pyhä Henki, rukoile puolestani,
jotta rukoukseni kuultaisiin.

□ *Selitys:*

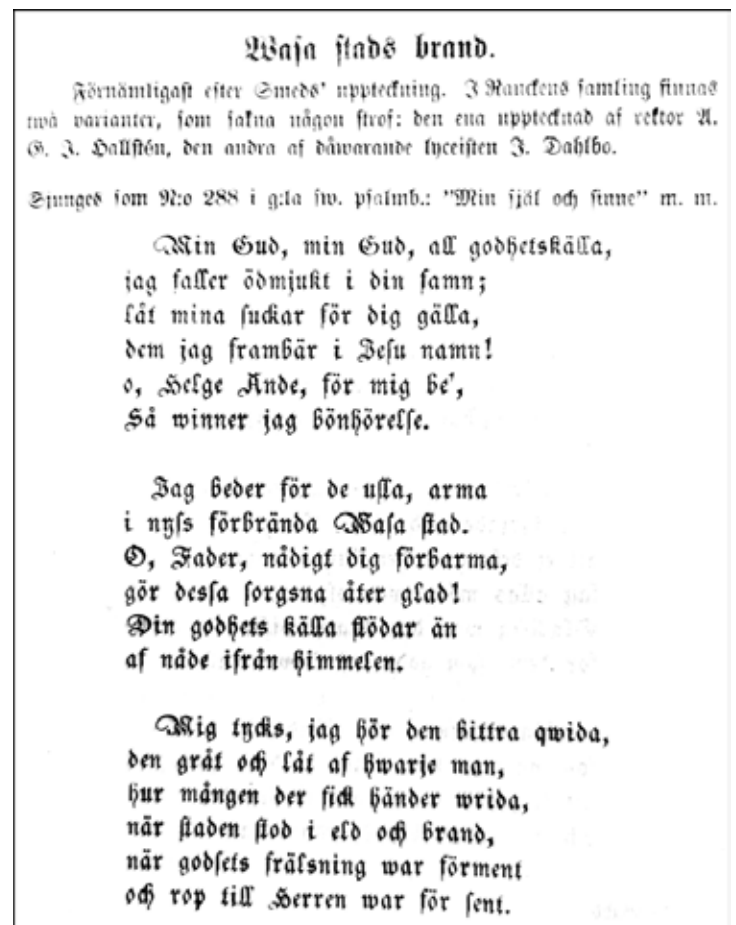
Runo alkaa henkilökohtaisella rukouksella. Puhuja tunnustaa Jumalan hyvyiden ja oman pienuutensa. Jeesuksen nimessä rukoileminen on kristillinen

traditio, ja Pyhää Henkeä pyydetään avuksi viemään rukoukset Jumalalle. Sävy on hartaan nöyrä.

Minä rukoilen niiden puolesta,
jotka ovat köyhiä ja murtuneita
palaneessa Vaasan kaupungissa.
Oi Isä, osoita jälleen armosi –
käännä heidän surunsa iloksi.
Hyvyytesi virtaa yhä
taivaan iankaikkisesta lähteestä.

□ *Selitys:*

Rukous laajenee koko kaupungin väestön puolesta. Vaasan palo (1852) on taustana, ja puhuja pyytää Jumalan armoa ja lohtua heille, jotka ovat menettäneet kaiken. Jumalan armo on kuin ehtymätön taivaan lähde.

Tuntuu kuin kuulisin katkerat valitukset,
itkun jokaisen ihmisen huulilta.
Niin moni joutui vääntämään kätensä epätoivossa
kun kaupunki oli liekeissä –
kun toivo omaisuuden pelastamisesta haihtui
ja huudot Jumalalle tulivat liian myöhään.

□ *Selitys:*

Tässä puhujan empatia nousee esiin: hän eläytyy katastrofin niin voimakkaasti, että kokee kuulevansa valitukset. Tunnelma on täynnä epätoivoa

ja katkeruutta – avuttomuutta tulen edessä.

Pienet lapset, jotka juuri olivat oppineet kävelemään,
jouduttiin äkkiä vetämään pois tulesta.
Vauvat, jotka nukkuivat kehdoissaan,
pakenivat samassa kauhussa –
heidän sänkynsä avoimen taivaan alla
oli kaikki, mitä heille jäi.

□ *Selitys:*

Säkeistö kuvaa erityisesti lasten kohtaloa. He menettivät kotinsa ja joutuivat pakenemaan liekkejä – usein vanhempien käsivarsilla. Tuo ”avoin taivas” symboloi täydellistä kodittomuutta ja turvattomuutta.

Vanhukset harmaine hiuksineen
eivät olleet koskaan nähneet tällaista hätää.
Tulen voima nieli kaiken,
ja monet menettivät henkensä –
ne, jotka yrittivät pelastaa sekä omaisuutensa että sielunsa,
joutuivat itse liekkien saaliiksi.

□ *Selitys:*

Vanhimmatkaan eivät olleet kokeneet vastaavaa. Tulipalo kuvataan hallitsemattomana voimana, joka tuhosi sekä aineelliset että hengelliset arvot. Traagisuus korostuu: ihmiset kuolivat yrittäessään pelastaa sekä omaisuutensa että elämänsä.

Huutoja kuului joka puolelta –
ihmisten ja eläinten suista,
kaikki avuttoman hädän keskeltä.
Viaton eläin ei ollut tehnyt syntiä,
mutta sekin joutui kärsimään
ihmisen rikoksista Jumalaa vastaan.

□ *Selitys:*

Tässä runoilija ottaa teologisen näkökulman: koko luomakunta kärsii ihmisen syntien tähden. Eläimet kuvataan viattomina uhreina. Tämä alleviivaa tapahtuman traagisuutta ja tuo siihen universaalin sävyn.

Tulen voimaa ei voitu pysäyttää.
Se levisi niin nopeasti ja rajusti,
ettei ihmisen ponnisteluilla ollut mahdollisuuksia.
Totisesti – onneton oli se päivä,

jolloin niin moni menetti kaiken.

□ *Selitys:*

Tässä säkeistössä tuli saa lähes mytologisen voiman – ihmisen keinot eivät riitä sen pysäyttämiseen. Runoilija kuvaa palopäivää kohtalokkaana, peruuttamattomana hetkenä historiassa.

Kaikki tämä kurjuus –
nähdä kotinsa ja omaisuutensa palavan,
nähdä muurien sortuvan tuhkaksi
eikä tietää,
missä voisi levätä yön tullen.

□ *Selitys:*

Tässä korostetaan kodin merkitystä – ei vain rakennuksena, vaan turvapaikkana. Kodin menetyks on myös identiteetin ja ihmisarvon menetystä. Yön kylmyys ja pimeys korostavat turvattomuutta.

Kuinka sydäntä särkevää oli
kun kirkonkellot putosivat tornista –
ikään kuin enkelitkin olisivat itkeneet
kun Jumala vihassaan
salli pyhäkön palaa
eikä lähettänyt suojaa ylhäältä.

□ *Selitys:*

Symbolisesti merkittävä säkeistö: kirkonkellojen sortuminen kuvaa hengellisen maailman järkkymistä. Jumalan viha nähdään syynä siihen, ettei kirkkoa suojeltu. Tämä tuo mukaan Vanhan testamentin tuomion sävyjä.

Sinä Vaasa, maan kruunu,
joka äsken loistit koko komeudessasi –
oletko menettänyt uskosi Jumalaan?
Onko ylimielisyytesi saanut sinut unohtamaan,
että Jumala ei siedä ylpeyttä
ja antaa vihansa maljan vuotaa yli?

□ *Selitys:*

Tässä esitetään moraalinen ja hengellinen syytös: oliko Vaasa liian ylpeä, liian maallinen? Runoilija käyttää profeetallista kieltä, jossa Jumalan tuomio kohtaa ne, jotka hylkäävät nöyryyden.

Eikö siellä ollut viittä vanhurskasta,
jonka rukoukset olisivat voineet pelastaa sinut?
Vanhurskaiden rukous

voi pysäyttää jopa tulen voiman –
kyllä, jopa vielä suuremmassa hädässä.

□ *Selitys:*

Viittaus Raamatun kertomukseen Sodoman kaupungista (1. Moos. 18). Jumala olisi säästänyt kaupungin, jos siellä olisi ollut edes kymmenen vanhurskasta.

Kyllä repii sydäntä
nähdä lasten kulkevan kodittomina.
Oi Jumala, sinä joka tunnet kaikki kyöneleet –
älä anna heidän jäädä ilman suojaa.
Anna heille koti ja turva,
niille, jotka nyt kärsivät puutteesta.

□ *Selitys:*

Palataan lasten kohtaloon – nyt rukouksessa pyydetään konkreettista apua: koti, turva, ruokaa. Jumalaa kutsutaan ”kyynelten tuntijaksi”, mikä tuo säkeistöön hellää myötätuntoa.

Se sydän, jota ei kosketa
eikä tahdo antaa apua,
ei voi myöskään odottaa
apua omassa hädässään.
Sillä Herra kohtaa jokaisen ihmisen –
olkoon hän miten rikas tahansa.

□ *Selitys:*

Tässä runoilija muistuttaa kuulijaa vastuusta: jos emme auta hädässä olevia, emme voi odottaa apua itse. Jumala kohtelee kaikkia – myös rikkaita – oikeudenmukaisesti.

Nyt päätän nämä surulliset säkeet,
jotka on kirjoitettu kyynelsilmin,
syvällä rukouksella Jumalan puoleen,
joka omistaa kaiken rikkauden:
Auta ahdingossa olevia heidän vaikeuksissaan
ja anna heille jälleen jokapäiväinen leipänsä.

□ *Selitys:*

Lopuksi runoilija palaa rukoukseen. Vaikka runo on surullinen, se päättyy toivoon: pyyntöön, että Jumala auttaisi kärsiviä ja täyttäisi heidän perustarpeensa. Viimeinen säe muistuttaa Isä meidän -rukouksen sanomaa.

LIIKENNE

VAASA

Liikennevalot vilkkaaseen risteykseen Vaasassa

Yksi Vaasan vilkkaimmista risteyksistä, Koulukadun ja Korsholmanpuistikon risteys, saa liikennevalot. Liikennevalojen asennustyöt alkavat elokuussa 2025. Tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta ja sujuvoittaa bussiliikennettä niin, että aikatauluissa pysyminen helpottuu.

Risteys on jo nykyisellään erittäin vilkas, ja sen kuormitus kasvaa entisestään ensi vuonna, kun alueelle avataan uusi päiväkotito. Kuntatekniikan johtaja Jukka Talven mukaan Koulukadulla liikkuu noin 9 000 ajoneuvoa päivittäin, mikä on enemmän kuin useimmilla muilla keskustan kaduilla. Esimerkiksi Kauppapuistikolla, jonka liikennekapasiteetti on kaksinkertainen, ajoneuvoja kulkee päivittäin noin 1 000 vähemmän.

Sujuvampaa joukko- liikennettä ja turval- lisempia suojeiteitä

Yksi merkittävimmistä syistä hankkeelle on joukkoliikenteen kohtaamat haasteet risteyksessä. Korsholmanpuistikolta

vasemmalle kääntyvillä busseilla on ollut vaikeuksia päästä eteenpäin erityisesti ruuhka-aikaan, mikä on aiheuttanut aikataulujen myöhästymisiä.

Uusiin liikennevaloihin tulee bussiliikennettä priorisoiva toiminto. Järjestelmä tunnistaa, jos bussi on myöhässä aikataulustaan, ja voi sen jälkeen pidentää vihreää valoa tai vaihtaa sen aikaisemmin. Tämä takaa bussien sujuvan pääsyn risteyksen läpi.

Samalla parannetaan jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuutta. Suojatiet lyhenevät, kun Korsholmanpuistikon ajorataa kavennetaan. Tämä vähentää onnettomuusriskiä, mikä on tärkeä toimenpide alueen koulu- ja päiväkotimatkoja ajatellen.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 150 000 euroa, ja se valmistunee syksyn aikana. Rakennustöiden aikana alueelle tulee tilapäisiä liikennejärjestelyjä. Kaupunki pyytää autoilijoilta ja asukkailta kärsivällisyyttä ja yhteistyötä.

Lähde: Vaasa.fi

HYVINVOINTIALUE

HYVINVOINTIALUE

”Valtiovarainministeriön virhe ei saa jäädä Pohjanmaan maksettavaksi”, sanoo Ramieza Mahdi

Pohjanmaa menettää neljä miljoonaa euroa – SFP:n varapuheenjohtaja vaatii virheestä vastuunkantoa

Valtiovarainministeriön virhe laskelmissa tuo vakavia seurauksia Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Ministeriö tiedotti alkuvuodesta, että alue saa ensi vuonna neljä miljoonaa euroa vähemmän rahoitusta kuin alun perin oli ilmoitettu. Ruotsalaisen kansanpuolueen varapuheenjohtaja ja aluevaltuutettu Ramieza Mahdi pitää tilannetta järkyttävänä ja täysin kohtuuttomana.

– On täysin kohtuutonta, että hyvinvointialue joutuu heinäkuussa kesken kaiken laskemaan koko budjettinsa uudelleen. Neljän miljoonan euron vähenys ei ole mikään marginaalinen säästö – se on suora isku mallia vastaan, jonka piti taata yhdenvertaiset palvelut koko maassa, Mahdi sanoo.

Virhe tapahtui Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja valtiovarainministeriön laskelmissa, mutta maksajaksi joutuvat nyt hyvinvointialueet, muun muassa Pohjanmaa. Mahdi pitää tätä erittäin huolestuttavana ja osoituksena järjestelmäongelmasta.

– Käytännössä kyse on siitä, että alueelle lätikäistään yllättäen alijäämää, vaikka täällä on jo jouduttu tekemään raskaita säästöpäätöksiä. Se kertoo siitä, että järjestelmässä on vakavia puutteita. Me päätämme vanhustenhoidosta, henkilöstöresursseista ja ennaltaehkäisevästä työstä – mutta emme edes tiedä, paljonko meillä oikeasti on rahaa käytettävissä, Mahdi toteaa.

Pohjanmaa on jo kiristänyt vyötä – turhaan?

Pohjanmaan hyvinvointialue on jo toteuttanut joitakin Suomen tiukimmista säästötoimista, ja lähes kaikki palvelusektorit

ovat joutuneet leikkausten kohteiksi. Mahdin mukaan alueen asukkaat eivät ansaitse uusia säästöjä – varsinkaan virheiden takia, joita ei ole itse aiheutettu.

– Meidän asukkaamme ovat kantaneet vastuunsa. He eivät ansaitse uusia leikkauksia – varsinkaan siksi, että valtion rahoitusmallissa on tapahtunut virhe, jota ei voi paikallisesti korjata, Mahdi painottaa.

Hänen mukaansa Pohjanmaan hyvinvointialue on hoitanut oman osuutensa vastuullisesti ja tehnyt vaikeita priorisointeja. Silti alue joutuu nyt kantamaan seuraukset toisten virheistä.

– Mitä viestiä tällainen toiminta antaa ihmisille? Onko sillä mitään väliä, kuinka hyvin alue hoitaa tehtävänsä, jos lopputuloksena on kuitenkin rangaisuus?

Ministeriön vastuunkanto on välttämätöntä Mahdi vaatii, että valtiovarainministeriö kantaa vastuunsa vir-

heestä ja palauttaa Pohjanmaan menettämät neljä miljoonaa euroa täysimääräisesti.

– Vähintä mitä voi vaatia, on että valtio vastaa omista virheistään. Hyvinvointialueiden ei pidä joutua maksamaan jälkikäteen aiheutuneita tappioita sen takia, että valtion järjestelmissä on puutteita. Ministeriö on tämän virheen aiheuttanut – heidän tehtävänsä on myös korjata se.

Ministeriö ei ole toistaiseksi kommentoinut mahdollisia korvaustoimia. Samaan aikaan myös muilla alueilla on herännyt huoli yllättävistä rahoitusmenetyksistä.

– Herää kysymys: onko koko järjestelmä reilu? Jos edes vastuullinen taloudenpito ei takaa turvaa, niin mikä sitten, Mahdi pohtii.

LÄHDE: RKP

ILMASTONMUUTOS

ILMASTONMUUTOS

Maapallon kierto ja päivän pituus: Ilmastonmuutoksen ja maailman pyörimisen välinen suhde

Maapallon pyöriminen on vähitellen hidastunut koko sen historian ajan, mutta uudet tieteelliset todisteet viittaavat siihen, että ilmastonmuutos tuo uusia monimutkaisuuksia tähän muinaiseen prosessiin.

Sen ymmärtäminen, miten planeettamme pyöriminen vaikuttaa päivän pituuteen ja miten ihmisen toiminta nyt vaikuttaa tähän perustavanlaatuiseen tähtitieteelliseen ilmiöön, paljastaa odottamattoman risteyskohdan ilmastotieteen ja taivaanmekaniikan välillä.

Maapallon pyörimisen perusteet

Maapallo tekee täyden kieroksen akselinsa ympäri noin 24 tunnin välein, mikä määrittelee normaalin päivämme. Tämä kierto ei kuitenkaan ole täysin vakio. Planeetan pyörimisnopeuteen vaikuttaa liikemäärän

säilyminen, mikä tarkoittaa, että mikä tahansa massan uudelleenjakautuminen tai muutokset Maan muodossa voivat vaikuttaa sen pyörimisnopeuteen. Kautta geologisen historian hallitseva tekijä, joka hidastaa Maan pyörimistä, on ollut Kuun vetovoiman aiheuttama vuorovesikitka, joka siirtää vähitellen kulmamomenttia Maasta Kuuhun, jolloin päivämme pitenevät noin 1.7 millisekuntia vuosisadassa.

Ilmastonmuutos nykyajan vaikuttajana

Ilmastonmuutos tuo nyt mitattavissa olevia vaikutuksia maapallon pyörimiseen useiden toisiinsa liittyvien mekanismien kautta. Merkittävin vaikutus tulee vesimassan uudelleenjakautumisesta ympäri planeettaa. Maapallon lämpötilan noustessa Grönlannin ja Etelämantereen massiiviset jäätiköt sulavat ennennäkemättömällä nopeudella, mikä saa veden virtaamaan napa-alueilta päiväntasaajalle. Tämä massan uudelleenjakau-

tuminen vaikuttaa planeetan hitausmomenttiin samalla tavalla kuin taitoluistelijä ohjentaan kätensä hidastaakseen pyörimistään.

Napajään sulaminen edustaa massan siirtymistä korkeammilta leveysasteilta alemmille leveysasteille, mikä käytännössä siirtää massaa lähemmäs Maan pyörimisakselia. Fysiikan lakien mukaan tämän pitäisi saada planeetta pyörimään nopeammin ja lyhentää päivien pituutta. Tilanne on kuitenkin monimutkaisempi kuin tämä yksinkertainen analogia antaa ymmärtää, sillä jäätikön aiemmin puristamien maamassojen elastisella palautumisella on myös rooli yleises-

Muutokset ilmakehässä ja valtameren kierrossa

Ilmastonmuutos vaikuttaa myös maapallon pyörimiseen ilmakehän ja valtameren kiertomallien muutosten kautta. Ilmakehä ja valtameret ovat yhteydessä kiinteään maahan kitkan kautta, ja muutokset tuulikuvioissa ja merivirroissa voivat vaikuttaa pyörimisnopeuteen. Voimakkaammat tai pysyvämmät suihkuvirrat, muuttuvat monsuunimallit ja muutokset valtameren kierrossa voivat kaikki vaikuttaa päivän pituuden vaihteluihin vuodenaikojen ja vuosien mittakaavassa.

Tutkimukset ovat osoittaneet, että ilmastonmuutoksen vuoksi voimistuvat El Niño- ja La Niña -tapahtumat voivat aiheuttaa havaittavia muutoksia maapallon pyörimisessä. El Niño -tapahtumien aikana ilmakehän kierron muutokset voivat hidastaa Maan pyörimistä jopa 0.5 millisekuntia, kun taas La Niña -tapahtumilla voi olla päinvastainen vaikutus.

Mittaamattoman mittaaminen Nykyaikaisen teknologian avulla tutkijat voivat mitata näitä pieniä muutoksia Maan pyörimisessä poikkeuksellisen

tarkasti. International Earth Rotation and Reference Systems Service käyttää erittäin pitkän perusviivan interferometri-an, Global Positioning System -mittausten ja satelliittilaseretäisyyden yhdistelmää Maan suunnan seuraamiseen avaruudessa. Nämä mittaukset voivat havaita päivän pituuden muutoksia mikrosekuntien tasolla ja paljastaa ilmastonmuutoksen hienovaraiset vaikutukset planeettamme pyörimiseen.

Ilmastonmuutoksen kiihtyessä sen vaikutusten maapallon pyörimiseen odotetaan korostuvan. Jäätikön sulamisen jatkuminen voi johtaa mitattavissa oleviin muutoksiin päivän pituudessa tulevana vuosikymmeninä. Vaikka nämä muutokset pysyvät huomaamattomina ihmisen aisteille, ne ovat syvälinen esimerkki siitä, kuinka ihmisen toiminta vaikuttaa planeettamme käyttäytymisen perustavanlaatuisimpiinkin näkökohtiin.

Maapallon pyörimisen tutkimus ilmastonmuutoksen yhteydessä osoittaa maapallon järjestelmien toisiinsa kytkeytyneen luonteen ja korostaa, kuinka ihmisen toiminta jättää jälkensä prosesseihin, jotka ovat pysyneet suhteellisen vakaina miljoonia vuosia. Tämä tutkimus ei ainoastaan edistä ymmärrystämme planeetan dynamiikasta, vaan tarjoaa myös toisen työkalun ilmastonmuutoksen vaikutusten koko laajuuden seurantaan ja ymmärtämiseen planeettallamme.

Kuva: Reto Stöcklin NASA-kuvat, jotka perustuvat NASAn ja NOAA:n tietoihin. Instrumentti: Terra – MODIS Public domain

WÄRTSILÄ

Wärtsilä toimittaa voimalaratkaisun laajamittaiseen kaivoshankkeeseen Pakistanissa

Vaasalainen teknologiyhtiö Wärtsilä toimittaa 204 megawatin voimalaratkaisun Reko Diqin kupari-kultakaivoshankkeeseen Pakistanin Balochistanin maakuntaan.

Tilauksen teki Reko Diq Mining Company (RDMC), ja se kirjattiin Wärtsilän toisen vuosineljänneksen tilauskantaa vuonna 2025.

Voimalaitos perustuu kahteen toista Wärtsilä 50 -moottoriin ja apulaitteisiin, ja se tarjoaa kaivostoiminnalle välttämättömän luotettavan ja kustannustehokkaan sähkönsaannin syrjäisellä alueella. Reko Diq on yksi maailman suurimmista kehittämättömistä kupari-kultavarannoista ja strategisesti tärkeä hanke sekä Pakistanille että maailman kaivosteollisuudelle. Laitteistojen toimitukset alkavat loppuvuodesta 2026.

– Arvostamme Wärtsilän

teknistä osaamista ja vankkaa paikallista läsnäoloa Pakistanissa. He ovat luotettava kumppani näin mittavassa hankkeessa, sanoo RDMC:n projektijohtaja Tim Cribb.

Hanke toteutetaan EPC-sopimuksella (Engineering, Procurement and Construction), ja se sisältää myös teknisiä valmiuksia siirtyä tulevaisuudessa vaihtoehtoihin polttoaineisiin. Lisäksi sopimukseen sisältyy lämpöenergian talteenottojärjestelmä, joka mahdollistaa

Flexicycle-käytön (höyryturbiini). Voimalaitos on suunniteltu integroitumaan uusiutuviin energialähteisiin, ja siihen sisältyy valmius myöhempään sähköverkkoliitännään.

– Kaivostoiminta on keskeinen kasvuala Pakistanin tulevaisuudelle. Reko Diqin kaltaiset hankkeet, joilla on suuret kupari- ja kultavarannot, ovat ratkaisevia maan talouskasvun ja bruttokansantuotteen vahvistamisen kannalta, kertoo Alexandre Eykerman, Wärtsilä Energyn johtaja.

Pakistanissa on merkittäviä hyödyntämättömiä mineraalivaroja, kuten kuparia, kultaa, litiumia ja harvinaisia maamekkaaleja, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä globaalille energia- ja teknologiatransitiolle. Hanke tuo mukanaan myös sosioekonomisia hyötyjä paikallisille yhteisöille, kuten työpaikkoja ja yhteiskunnallisia investointeja.

Wärtsilä lyhyesti

Wärtsilä on maailmanlaajuinen meri- ja energiateollisuuden teknologiaratkaisujen edelläkävijä, jonka pääkonttori sijaitsee Helsingissä. Yhtiö työllistää 18 300 henkilöä 77 maassa. Wärtsilä keskittyy kestävään teknologiaan ja innovaatioihin. Vuonna 2024 yhtiön liikevaihto oli 6,4 miljardia euroa. Energialiiketoiminnassa Wärtsilä on toimittanut 79 GW voimalaitoskapasiteettia ja yli 130 energian varastointijärjestelmää 180 maahan.

Kuva: Wärtsilä toimittaa 204 MW sähköä Reko Diqin kupari-kultakaivoshankkeeseen Pakistanissa. © Reko Diq Mining Company

ILMASTONMUUTOS

RADIO FREE EUROPE/RADIO LIBERTY

Kabulista on tulossa maailman ensimmäinen pääkaupunki, josta vesi loppuu

Kirjailija: Farangis Najibullah
Kabulista voi tulla maailman ensimmäinen pääkaupunki, josta vesi loppuu kokonaan, asiantuntijat sanovat ja syyttävät kriisistä nopeaa väestönkasvua, ilmastomuutosta ja huonoa hallintoa.

Afganistanin pääkaupungin pohjaveden pinta on romahtanut jopa 30 metriä viimeisen vuosikymmenen aikana, kun taas lähes puolet kaupungin porakaivoista – asukkaiden tärkein juomaveden lähde – on kuivunut, Mercy Corps -kansalaisjärjestön tuoreen tutkimuksen mukaan.

Pohjaveden kysyntä kaupungissa on suhteettoman suurta: joka vuosi vettä otetaan 44 miljoonaa kuutiometriä enemmän kuin voidaan luonnollisesti täydentää – lähes kaksinkertainen määrä kestävään määrään verrattuna.

Kabulin väkiluku on kasvanut noin 2 miljoonasta vuonna 2000 yli 6 miljoonaan vuonna 2025, mikä aiheuttaa valtavaa painetta sen vesivarannoille.

Kaupungin pohjavesikerroksia tyhjentää myös yli 100 000 sääntelemätöntä porakaivoa ja satoja tehtaita ja kasvihuoneita, RFE/RL:lle puhuneiden Mercy Corpsin ja Afganistanin vesihuoltoasiantuntijoiden mukaan.

”Kabulissa on noin 400 hehtaaria kasvihuoneita, jotka kuluttavat noin 4 miljoonaa kuutiometriä vettä vuodessa. sanoi Najibullah Sadid, Saksassa toimiva vesivarojen ja ilmastomuutoksen tutkija. ”Kabulissa toimii myös yli 500 juomayritystä. Vain yksi tällainen yritys, Alokozay, kaupungin suurin virvoitusjuomayhtiö, käyttää noin miljoona kuutiometriä pohjavettä vuodessa.”

YK on varoittanut, että ilman nopeita toimia Kabuln pohjavesi voi ehtyä vuoteen 2030 mennessä, mikä voi aiheuttaa eksistentiaalisen uhan asukkaille ja aiheuttaa suuren muuttoaalton.

”Täytyy valita veden ja ruoan välillä”

Monet Kabuln osat ovat jo kuivuneet, ja asukkaat ovat täysin riippuvaisia säiliöautoista ostamansa rajallisen vesimäärästä.

Eräs henkilö, joka asuu suhteellisen vauraalla Taimanin alueella Luoteis-Kabulissa, sanoo käyttävänsä neljänneksen palokastaan veteen.

”Kuukausipalkkani on 21 000 afganistanilaista (300 dollaria) ja käytän vähintään 5 000 afganistanilaista (70 dollaria) veteen 10-henkiselle perheellemme”, hän kertoi RFE/RL:lle 26. kesäkuuta. ”Käytämme tätä vettä teehen, ruoanlaittoon, tiskaamiseen, pyykinpesuun ja kylpemiseen.”

”Monilla perheillä ei ole varaa ostaa vettä, se on kuin joutuisi valitsemaan veden ja ruoan välillä”, Taimanin asukas sanoi.

Hän sanoi myös, että ne, jotka eivät pysty maksamaan vedestä, matkustavat useita kilometrejä tuodakseen sitä alueilta, joilla on julkiset vesipumput. Jopa helteisellä kesäsäällä monet

Kabulin kerrostalot saavat vettä vain kerran tai kahdesti viikossa.

Veden saastuminen on toinen suuri haaste, joka on vaivannut Afganistania, jossa YK:n mukaan lähes 80 prosentilla ihmisistä ei ole pääsyä puhtaaseen juomaveteen.

Suurin osa Kabuln pohjavedestä on saastunutta jätevedellä, myrkyillä ja korkeilla arseenipitoisuuksilla, asiantuntijat sanovat.

Mahdolliset ratkaisut

Länsimaiden tukema entinen Afganistanin hallitus, joka romahti vuonna 2021, sai Maailmanpankin mukaan yli 4 miljardia dollaria kansainvälisiltä avunantajilta vesisektorinsa uudistamiseen, mutta ala on edelleen suurelta osin alikehittynyt sekä pääkaupungissa että muualla maassa.

Kabulin nykyisen Taleban-johtoisen hallituksen virkamiehet eivät vastanneet RFE/RL:n kommenttipyyntöön. Monet paikalliset asiantuntijat uskovat kuitenkin, että Afganistanin pääkaupunki voisi silti ratkaista vesikriisinsä suhteellisen nopeasti, jos päättäväisiin toimiin ryhdytään.

”Tämä ongelma ei ole uusi. Yli vuosikymmenen ajan Afganistanin viranomaisille on esitetty erilaisia ehdotuksia ongelman ratkaisemiseksi, mutta se ei ole koskaan ollut heille prioriteetti”, Sadid kertoi RFE:lle.

Lähde: <https://www.rferl.org/a/kabul-water-crisis-running-out-of-water-afghanistan-2025/33461892.html>
Yllä oleva teksti on ote. Käännetty englannista.
Tekijänoikeus (c)2025 RFE/RL, Inc. Käytetty Radio Free Europe/Radio Liberty:n luvalla

KAKSIKIELISYYS

Kaksikielisyys on hyväksi aivoillesi

KYKY PUHUA USEAMPAA kuin yhtä kieltä on pitkään yhdistetty kognitiivisiin, sosiaalisiin ja ammatillisiin etuihin. Viimeaikaiset neurotieteelliset tutkimukset ovat kuitenkin paljastaneet, että kaksikielisyys antaa myös merkittäviä neurologisia etuja, parantaa aivojen toimintaa, viivästyttää kognitiivista heikkenemistä ja jopa suojaa hermoston rappeutumissairauksilta, kuten Alzheimerin taudilta (Bialystok 2011, 229).

Tässä artikkelissa tarkastellaan kaksikielisyyskognitiivisia etuja psykologian, neurotieteen ja kielitieteen empiiristen tutkimusten pohjalta osoittaakseen, kuinka useiden kielten puhuminen muokkaa aivoja ja parantaa henkistä kestävyyttä.

Kyky puhua useampaa kuin yhtä kieltä on pitkään yhdistetty kognitiivisiin, sosiaalisiin ja ammatillisiin etuihin. Viimeaikaiset neurotieteelliset tutkimukset ovat kuitenkin paljastaneet, että kaksikielisyys antaa myös merkittäviä neurologisia etuja, parantaa aivojen toimintaa, viivästyttää kognitiivista heikkenemistä ja jopa suojaa hermoston rappeutumissairauksilta, kuten Alzheimerin taudilta (Bialystok 2011, 229). Tässä artikkelissa tarkastellaan kaksikielisyyskognitiivisia etuja psykologian, neurotieteen ja kielitieteen empiiristen tutkimusten pohjalta osoittaakseen, kuinka useiden kielten puhuminen muokkaa aivoja ja parantaa henkistä kestävyyttä.

Se, että kaksikielisyys hy-

Se, että kaksikielisyys hyödyttää terveyttämme – erityisesti kognitiivisia kykyjämme – on erityisen kiinnostavaa maassamme, jossa monilla ihmisillä on mahdollisuus olla aktiivisesti kaksikielisiä.

ödyttää terveyttämme – erityisesti kognitiivisia kykyjämme – on erityisen kiinnostavaa maassamme, jossa monilla ihmisillä on mahdollisuus olla aktiivisesti kaksikielisiä.

Kaksikielisyyskognitiiviset edut

1. Tehostettu toimeenpanotoiminto

Kaksikieliset yksilöt vaihtavat jatkuvasti kielten välillä, prosessi, joka aktivoi aivojen toimeenpanojärjestelmän. Tämä henkinen harjoitus vahvistaa kognitiivista joustavuutta, tarkkaavaisuuden säätelyä ja ongelmanratkaisutaitoja. Costan et al. (2008, 280) tutkimuksen mukaan ”kaksikieliset suoriutuvat yksikielisiä paremmin tehtävissä, jotka edellyttävät epäolettamattaisen tiedon estämistä ja tehtävien vaihtamista, mikä viittaa siihen, että kaksikielisyys parantaa toimeenpanomekanismeja.”

Neurokuvantamistutkimuk-

set tukevat näitä havaintoja ja osoittavat, että kaksikielillä on lisääntynyt harmaan aineen tiheys prefrontaalisessa aivokuoressa – aivojen alueella, joka vastaa päätöksenteosta ja itsesäätelystä (Abutalebi et al. 2012, 1056).

2. Viivästynyt kognitiivinen heikkeneminen ja dementia

Yksi kaksikielisyyskognitiivisista eduista on sen suojaava vaikutus ikään liittyvää kognitiivista heikkenemistä vastaan. Bialystok et al. (2007, 459) tutkimuksessa havaittiin, että kaksikielillä henkilöillä kehittyi Alzheimerin taudin oireita neljästä viiteen vuotta myöhemmin kuin yksikielillä, vaikka heillä oli samantasoinen aivopatologia.

Craikin et al. (2010, 1378) pitkittäistutkimus vahvisti nämä havainnot ja päätteli, että ”kaksikielisyys vaati jatkuva henkinen jongleeraus rakentaa kognitiivista

reserviä ja suojaa aivoja tehokkaasti hermoston rappeutumiselta”.

3. Parantunut muisti ja oppimiskyky

Kaksikielisyys parantaa työmuistia – kykyä säilyttää ja käsitellä tietoa mielessä – mikä on ratkaisevan tärkeää oppimisen ja ymmärtämisen kannalta (Morales et al. 2013, 225). Kaksikielisyys ympäristöissä kasvaneilla lapsilla on usein ylivoimainen metalingvistinen tietoisuus, jonka avulla he ymmärtävät paremmin kielioppisääntöjä ja kielen rakenteita (Kovács & Mehler 2009, 6556).

Neurologiset sopeutumiset kaksikielisyysaivoissa

1. Aivojen rakenteelliset muutokset

Kaksikielillä yksilöillä on lisääntynyt yhteys anteriorisessa cingulaarisessa aivokuoressa (ACC) ja vasemman alemmassa otsalohkossa, jotka liittyvät kielen hallintaan ja konfliktien rat-

kaisemiseen (García-Pentón et al. 2016, 118). Diffuusio-
tensorikuvantamisen (DTI)
tutkimukset paljastavat, että
kaksikielisillä on vankem-
pi valkoisen aineen eheys,
mikä osoittaa nopeampaa
hermoviestintää (Luk et al.
2011, 3942).

2. Parannettu neuroplas- tisuus

Useiden kielten oppiminen
ja käyttö edistää neuroplas-
tisuutta – aivojen kykyä
järjestäytyä uudelleen muo-
dostamalla uusia hermoyh-
teyksiä. Li et al. (2014, 8)
tutkimuksessa havaittiin,
että kaksikieliset eläkeläiset
ylläpitivät parempaa kog-
nitiivista toimintaa kuin yk-
sikieliset, mikä viittaa siihen,
että kaksikielisyys auttaa sä-
ilyttämään aivojen plastisuu-
den pitkälle vanhuuteen asti.

Sosiaaliset ja psykologiset hyödyt

Kognitiivisten etujen lisäksi
kaksikielisyys edistää suu-
rempaa empatiaa ja kulttuu-
rista sopeutumiskykyä. Fanin
et al. (2015, 120) tutkimus
osoittaa, että kaksikieliset

lapset ovat parempia otta-
maan näkökulmaa, koska
heidän on jatkuvasti navigoi-
tava erilaisissa kielellisissä ja
kulttuurisissa konteksteissa.
Lisäksi kaksikielisyys on
yhdistetty korkeampiin aka-
teemisiin saavutuksiin ja ura-
mahdollisuuksiin, koska mo-
nikielisillä yksilöillä on usein
ylivoimaiset ongelmanratka-
isutaidot ja sopeutumiskyky
(Dewaele & Wei 2013, 231).

Tieteellinen konsensus on
selvä: kaksikielisyys pa-
rantaa aivojen toimintaa,
hidastaa kognitiivista heik-
kenemistä ja parantaa hen-
kistä joustavuutta. Aivojen
rakenteellisista muutoksista
parempaan toiminnanohj-
aukseen useiden kielten pu-
humisen edut ulottuvat paljon
pelkkää viestintää pidemmäl-
le. Yhteiskuntien muuttuessa
yhä monikielisemmiksi kak-
sikielisen koulutuksen edi-
stäminen voisi olla tehokas
kognitiivisen terveyden ja
elinikäisen oppimisen väline.

LÄHDELUETTELO

Abutalebi, Jubin, et al. 2012.
"Bilingualism Tunes the Anterior
Cingulate Cortex for Conflict

Monitoring." *Cerebral Cortex*
22 (9): 1056–1064.

Bialystok, Ellen. 2011. "Res-
haping the Mind: The Bene-
fits of Bilingualism." *Can-
adian Journal of Experimental
Psychology* 65 (4): 229–235.

Bialystok, Ellen, et al. 2007.
"Bilingualism as a Protection
Against the Onset of Symptoms
of Dementia." *Neuropsycholo-
gia* 45 (2): 459–464.

Costa, Albert, et al. 2008. "The
Bilingual Advantage in Exe-
cutive Functioning: The Role
of Language Proficiency." *Bil-
ingualism: Language and Cog-
nition* 11 (2): 279–283.

Craik, Fergus I. M., et al. 2010.
"Delaying the Onset of Alzhei-
mer Disease: Bilingualism as
a Form of Cognitive Reserve."
Neurology 75 (19): 1378–1384.

Dewaele, Jean-Marc, and Li
Wei. 2013. "Is Multilingualism
Linked to a Higher Tolerance
of Ambiguity?" *Bilingualism:
Language and Cognition* 16 (1):
231–240.

Fan, Samantha P., et al. 2015.
"The Exposure Advantage: Ear-
ly Exposure to a Multilingual
Environment Promotes Effecti-
ve Communication." *Psycholo-*

gical Science 26 (7): 120–128.

García-Pentón, Lorna, et al.
2016. "The Neuroanatomy of
Bilingualism: How to Turn a
Hunch into a Fact." *NeuroIma-
ge* 113: 118–125.

Kovács, Ágnes Melinda, and
Jacques Mehler. 2009. "Cogni-
tive Gains in 7-Month-Old Bil-
ingual Infants." *Proceedings of
the National Academy of Scien-
ces* 106 (16): 6556–6560.

Li, Ping, et al. 2014. "Bilingu-
alism Enriches the Poor: En-
hanced Cognitive Control in
Low-Income Minority Child-
ren." *Psychological Science* 25
(2): 1–10.

Luk, Gigi, et al. 2011. "Li-
felong Bilingualism Maintains
White Matter Integrity in Older
Adults." *Journal of Neuroscien-
ce* 31 (46): 3942–3947.

Morales, Julia, et al. 2013.
"Working Memory Developme-
nt in Monolingual and Bilingual
Children." *Journal of Experimen-
tal Child Psychology* 114
(2): 225–237.

ILMASTONMUUTOS

ILMASTONMUUTOS

C3S: Kesäkuu oli kuuma - mutta ei Suomessa

Copernicuksen ilmastomuutospalvelu (C3S) on julkaissut kuukausittaisen ilmastotiedotteensa, jonka mukaan kesäkuu 2025 oli maailman kolmanneksi lämpimin, mutta Pohjoismaissa, mukaan lukien Suomessa, olosuhteet olivat selvästi erilaiset verrattuna suureen osaan Eurooppaa koetelleeseen paahtavaan helteeseen.

Maailmanlaajuiset lämpöennätykset jatkuvat
Kesäkuu 2025 oli maailman kolmanneksi lämpimin kesäkuu, ja ERA5-ilman keskilämpötila oli 16,46 °C, mikä on 0,47 °C korkeampi kuin vuosien 1991–2020 kesäkuun keskiarvo. Vaikka tämä merkitsee pientä viilenemistä ennätykselliseen kesäkuuhun 2024 verrattuna, maapallon lämpötilat pysyivät merkittävästi korkeina

ja olivat 1,30 °C korkeammat kuin arvioitu vuosien 1850–1900 keskiarvo, jota käytettiin esiteollisen tason määrittämiseen.

Euroopan tarina kahdesta ilmastosta

Mantereen läntisten ja pohjoisten alueiden olosuhteet olivat dramaattisesti ristiriitaisia. Koko Länsi-Euroopassa kesäkuu oli ennätyksellisen lämpimin, ja keskilämpötila oli 20,49 °C, 2,81 °C korkeampi kuin vuosina 1991–2020. Tämä ylitti niukasti edellisen ennätyksen, joka tehtiin vuoden 2003 surullisen kuuluisan helteen aikana.

Kaksi suurta helleaaltoa kesäkuun puolivälissä ja lopussa 2025 vaikutti suureen osaan Länsi- ja Etelä-Eurooppaa. Suuressa osassa aluetta lämpötila tuntui yli 38 °C:lta, mikä vastaa ”erittäin voimakasta lämpörasitusta”. Osassa Portugalia lämpötila nousi noin 48

°C:een tai ”äärimmäiseen lämpöstressiin”.

Suomi ja Fennoskandia vastustavat trendiä

Pohjola maalasi kuitenkin aivan toisenlaisen kuvan. Keskimääräistä sateisempaa oli Islannissa, Irlannissa, Pohjois-Isossa-Britanniassa, Tanskassa, suuressa osassa Fennoskandian, Baltian maissa, Valko-Venäjällä sekä osissa Ukrainaa ja Venäjää. Tämä malli tarkoitti sitä, että vaikka suuri osa Euroopasta paisui, Suomi ja sen pohjoismaiset naapurit kokivat viileämpiä ja kosteampia olosuhteita. Kontrasti oli erityisen jyrkkä sademääriä tarkasteltaessa. Vaikka Länsi- ja Etelä-Euroopassa sekä suuressa osassa Iso-Britanniaa ja Etelä-Skandinavian alueilla oli keskimääräistä kuivempaa sademäärää, Suomi hyötyi keskimääräistä suuressa sademäärästä, joka helpotti mantereen helleaaltoa. Välimeri saavuttaa ennennäkemättömät lämpötilat Euroopan helleaallon voimakkuutta lisäksi kesäkuussa

läntisellä Välimerellä kehittynyt poikkeuksellinen meren helleaalto, joka johti kesäkuussa koko alueella kaikkien aikojen korkeimpaan päivittäiseen SST-poikkeamaan (27,0 °C), mikä vastaa korkeinta päivittäistä SST-poikkeamaa minkään kuukauden aikana (3,7 °C keskimääräistä korkeampi).

Ilmastoasiantuntija varoittaa tulevaisuuden trendeistä

ECMWF:n ilmastostrateginen johtaja Samantha Burgess korosti näiden mallien merkitystä: ”Kesäkuussa 2025 nähtiin poikkeuksellinen helleaalto suuressa osassa Länsi-Eurooppaa, ja suuri osa alueesta kärsi erittäin voimakkaasta lämpöstressistä. Helleaaltoa voimistivat läntisen Välimeren ennätyslämpötilat. Lämpenevässä maailmassa helleaallot todennäköisesti yleistyvät ja voimistuvat ja vaikuttavat useampiin ihmisiin kaikkialla Euroopassa.”

PAKINA

STRÖMSÖ

Kaikki ei mene niin kuin Strömsössä

Matti oli nähnyt jokaisen Strömsön jakson viimeisen viidentoista vuoden aikana. Hän tiesi tarkalleen, miten ruusuja leikataan maaliskuussa, osasi lausua täydellisen ruisleipäreseptin ulkomuistista ja oli muistanut tarkan kulman jouluvalojen ripustamiseen, jotka saisivat hänen naapurinsa itkemään kateudesta. Niinpä kun hän päätti kunnostaa oman kesämökkinsä Pohjanmaan rannikolla, hän ajatteli, että se olisi lastenleikkiä.

"Kuinka vaikeaa se voi olla?" hän mutisi ja korjasi upouutta ruudullista paitaansa, joka oli epäilyttävän samanlainen kuin tv-juontajien päällä. "Minulla on periaatteessa tohtorin tutkinto mökkiremontista Strömsön yliopistosta.

Ensimmäinen merkki ongelmista tuli, kun Matti yritti asentaa sarjan niin sanottuja "viehättäviä vintage-ovia". Ohjelmassa tämä tehtävä kesti tasan kolme minuuttia ja johti täydelliseen symmetriaan ja maalaismaiseen viehätykseen. Todellisuudessa Matti vietti neljä tuntia vinon poran, kolmen kaarevan naulan ja ikkunaluukujen kanssa, jotka saivat hänen hyttinsä näyttämään siltä, että se vilkkuu jatkuvasti ohikulkijoille.

Seuraava askel oli puutarhan uudelleensuunnittelu. Strömsössä luonnonkukat kukkivat täydellisessä järjestyksessä ja loivat vaivattoman "luonnollisen" ilmeen, joka huusi hienostunutta muotoilua. Matin luonnonkukkien siemenet näyttävät kuitenkin menneen toiseen

muotoilukouluun. Puolet kieltäytyi kasvamasta täysin, kun taas toinen puoli kasvoi niin innostuneesti, että hänen hyttinsä katosi ikkunoiden yläpuolelle kohoavan aggressiivisten lupiinien seinän taakse.

Pièce de résistance oli tarkoitettu viihtyisäksi ulkosauunan remontiksi. TV-versiossa oli ketteriä puuseppiä, jotka saivat sen näyttämään aikuisten Lego-paloilta. Matin versiossa oli paljon värikkäitä suomalaisia kirosanoja ja saunan ovi, joka avautui sisäänpäin ja piti hänet loukussa kahdeksikymmeneksi minuutiksi, kunnes naapuri kuuli vaimeat avunhuudot.

Juhannuksena Matin mökki näytti vähemmän Strömsön näyteikkunalta kuin varoittavalta tarinalta tee-se-itse-innostuksen vaaroista. Mutta kun hän istui oimittuisella terassillaan ja katseli auringonlaskua vinojen ikkunaluukkujensa läpi, kun hänen lupiiniviidakkonsa huojui rannikkotuulella, hän tajusi jotain: hänen epätäydellisessä hytissään oli enemmän luonnetta kuin missään TV-remontissa koskaan olisi.

"No", hän naurahti ja nosti kahvimukinsa kohottamaan maljan ihanan virheellisellä luomuksellaan, "ainakin kahvi maistuu edelleen täydelliseltä. Joidenkin asioiden takia et vain voi pilata."

Muki luiskahti välittömästi hänen kädestään ja murskautui kannelle. Edes kahvikaan ei ilmeisesti aina mene kuin Strömsössä.

KAUPAT

SUNDOM

Uusi kalakauppa avasi ovensa Sundomissa – Kvarkens fisk keräsi väkijoukkoja avajaispäivänään

Maanantaina avattiin uusi herkkuruokakauppa Kvarkens fisk Sundomissa, Kronviksvägenin ja Sundomvägenin risteyksessä.

Lämpimästä kesäsäästä huolimatta paikalle saapui paljon asiakkaita tutustumaan laajaan kalavalikoimaan ja herkkuihin.

Vuoden suunnittelun tuloksena

Liikkeen takana ovat Thomas Sund ja Stefan Smedman, jotka ovat suunnitelleet projektia kokonaisen vuo-

den. Sijainti on erinomainen, sillä alueesta on kehittymässä Sundomin ostoskeskus. Lähistöllä toimivat jo S-Market, kananmunakauppa ja kahvila, joten Kvarkens fisk täydentää alueen ruokatarjontaa loistavasti.

Kokeneet tekijät ja laaja valikoima

Kaupassa työskentelee seitsemän henkeä, muun muassa Nina Holmsten, Heidi Mattsson ja Tom Mäntysaari. Erityisesti huomiota herättää kokenut kokki Mårten Berg, joka tuo liikkeeseen ammatitaitoaan.

Kvarkens fisk tarjoaa laajan valikoiman kalatuotteita, kuten paikallisen suosikin Sundomin böcklingin, mutta myös muita kala- ja liha-herkkuja. Kauppa ei ole vain Sundomin asukkaille, vaan myös saaristoon matkaaville, jotka haluavat ostaa tuoretta kalaa retkelleen.

Tervetullut lisä Sundomin ruokakauppoihin

Aiemmin Sundomin kalatarjonta on ollut niukkaa K-Marketissa ja S-Marketissa, joten uusi kauppa on monien mieleen.

Aukioloajat

Aukioloajat voivat muuttua kysynnän mukaan, mutta aluksi kauppa on auki:

Tiistai–torstai: 10–17

Perjantai: 10–18

Lauantai: 10–15

Laajan valikoimansa, kokenut henkilöstönsä ja hyvän sijaintinsa ansiosta Kvarkens fiskista tulee varmasti suosittu kohde kala- ja herkkujen ystäville.

Ja muistathan – **kala on terveellistä!**

LIIKENNEVÄYLÄT

SUNDOM

Kronvikin pyörätie on nyt valmis - asfaltointia myöten

Sundomin ja Kronvikin asukkaat voivat vihdoin nauttia turvallisemmas- ta ja sujuvammasta kul- kemisesta: uusi pyörätie Kronvikintien varrella on valmistunut.

2,6 kilometrin pituinen yh- distetty jalkakäytävä ja py- örätie tarjoaa parannetun yhteyden erityisesti koulu- matkalaisille Kronvikin ja Sundomin välillä.

Kyseessä on Vaasan kau- pungin ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen yhteishanke, jonka tavoitteena on ollut pa- rantaa liikenneturvallisuutta alueella. Uusi väylä kulkee Sundomintien ja Vanhan Kronvikintien välillä, hal- koen kaunista maaseutua, jossa vasemmalla puolella on metsää ja oikealla pelto- aukeita.

Tämä on tärkeä hanke er- ityisesti koululaisille. Nyt sekä jalankulkijat että py-

öräilijät pääsevät kulkema- an turvallisesti ja omalla väylällään.

Pyörätie on ollut mur- skepintaisena käytössä jo viime syksystä lähtien, mut- ta toukokuussa 2025 se sai asfalttipinnoitteen, joka pa- rantaa käyttömukavuutta ja kestävyyttä. Viimeistelytöinä on nyt siistitty tienvarren oja ja yleisilmettä, ja hanke on kokonaisuudessaan valmis.

Koulumatkat turvalli- semmiksi

Erityisesti pyörätie palvelee alueen koululaisia, jotka kul- kevat Sundomin alakoulun ja Kronvikin koulun välillä. Aiemmin koulumatkat joutuivat osin kulkemaan vil- kasliikenteisen tien reunassa, mikä aiheutti huolta turval- lisuudesta.

Uusi erillinen väylä tuo rat- kaisun tähän ongelmaan. Nyt lapset ja nuoret voivat liik- kua omalla reitillään ilman pelkoa liikenteen seassa py-

öräilystä tai kävelemisestä.

Tämä on selkeä parannus aiempaan. Voidaan todella tyytyväisiä, että turvallisuus on nyt huomattavasti parem- malla tasolla.

Hyvät pysäköintimah- dollisuudet pyörille

Pyöräilyä tukemaan on ra- kennettu myös uusia pyöräpy- säköintikatoksia. Stråkantien ja Vanhan Kronvikintien päihin on sijoitettu yhteensä 14 katettua pyöräpaikkaa. Näin pyörän voi jättää suojaisaan paikkaan jat- koyhteyksiä tai koulupäivää varten.

Katokset lisäävät myös reitin houkuttelevuutta niille, jotka haluavat yhdistää pyöräilyn esi- merkiksi linja-autoyhteyksiin tai kävelyyn.

Yhteistyö takaa jatku- van huollon

Hanke on ollut kaupungin ja ELY-keskuksen yhteistyön tulos. Vaasan kaupungin ka- dunrakentamisen yksikkö on vastannut toteutuksesta, mut-

ta kun työmaa on nyt saatu päätökseen, pyörätie siirtyy virallisesti ELY-keskuksen hallintaan.

Tämä tarkoittaa, että ELY-keskus vastaa jatkossa väylän kunnossapidosta – muun muassa talvikunnoss- apidosta ja tarvittavista korj- auksista. Myös palautteet ja kehitysehdotukset pyörätien käyttöön liittyen voi jatkossa ohjata suoraan ELY-keskuk- selle.

Arkea helpottava investo- inti

Kronvikin uusi pyörätie on esimerkki siitä, kuinka pie- neltä tuntuva infrastruktuuri- hanke voi merkittävästi va- ikuttaa arjen turvallisuuteen, sujuvuuteen ja kestävään liikkumiseen. Samalla se on investointi tulevaisuu- teen – kannustus liikkumaan pyörällä ja jalan turvallisissa olosuhteissa.

Lähde: Vaasa.fi

RUOKA

SUNDOM

Sundomin savusilakka eli ”böckling” ja Sundomin savukala saamassa nimisuojaa

Kaksi Pohjanmaan perinteistä kalatuotetta – Sundomin savusilakka ja Sundomin savukala – ovat nyt askeleen lähempänä virallista tunnustusta.

Ruokavirasto on aloittanut nimisuojarahakemusten käsittelyn, ja jos prosessi onnistuu, nämä arvostetut kalatuotteet saavat suojatun maantieteellisen merkinnän (PGI). Tämä nostaisi niiden aseman samalle tasolle kuin esimerkiksi ranskalaisella sampanjalla – nimisuojaus takaa, että vain tietyllä alueella ja perinteisin menetelmin valmistetut tuotteet saavat käyttää arvostettua nimeä.

Kestävän kalastusperinteen suojeleminen

Sundom Fiskargillen aloitteesta Österbottens Fiskarförbund on vuoden 2024 aikana laatinut ja viimeistelty hakemukset Sundomin savusilakalle (eli ”böcklingille”) ja Sundomin savukalalle. Hakemukset toimitettiin Ruokavirastolle vuodenvaihteessa, ja nyt ne ovat viranomaisen arvioitavana.

– Tavoitteemme on varmistaa, että nämä perinteet säilyvät tuleville sukupolville. Nimisuojaus suojaa tuotteiden laatua ja alkuperää, jotta kukaan ei voi väärinkäyttää Sundomin kalan hyvää mainetta, kertoo Österbottens Fiskarförbundin toiminnanjohtaja Marina Nyqvist.

Suojattu maantieteellinen merkintä tarkoittaa käytännössä, että tuotteen on oltava valmistettu tietyllä alueella – tässä tapauksessa Sundomin kylässä – vaikka itse kala voitaisiin pyytää myös muilta vesialueilta. Tärkeintä on perinteinen valmistustapa, joka antaa tuotteille niiden ainutlaatuisen maun ja ulkonäön.

Sata vuotta samaa tekniikkaa – leppäpuu ja silmätömät silakat

Sundomin kalansavustuksen historia ulottuu 1700-luvulle, mutta nykyisen kaltaiseksi se kehittyi 1900–1920-luvuilla, jolloin alueelle rakennettiin erityinen savustusuunimalli. Tämä tekniikka on säilynyt muuttumattomana, ja sitä käytetään yhä tänäkin päivänä.

– Sundomin savusilakka tunnetaan kultaisesta väryksestään ja pehmeästä, savuisesta mausta. Yksi sen tunnuspiirteistä on, että se myydään ilman silmiä – perinteisesti silakka pujoitetaan vartaaseen juuri silmien kautta ennen savustusta, kertoo Tom Blom, Sundom Fiskargillen puheenjohtaja.

Uuneja lämmitetään yksinomaan lepillä, mikä antaa kalalle sen erityisen aromin. Samaa menetelmää käytetään myös muiden Sundomin savukalojen, kuten siian, ahvenen, lohen ja jopa katkarapujen valmistuksessa.

Pitkä prosessi, mutta historiallinen mahdollisuus

Nimisuojausprosessi on hidasta – Ruokavirasto voi pyytää hakemuksia täydennettäväksi, ja lopullinen EU:n hyväksyntä voi viedä useita vuosia. Kuitenkin jo nyt paikalliset kalastajat ja savustamot pitävät hanketta merkittävänä.

– Tämä on mahdollisuus viedä Sundomin kala maailmalle. Jos saamme suojatun merkinnän, se ei ainoastaan vahvista alueen

brändiä, vaan myös tukee paikallista elinkeinoelämää, sanoo Blom.

Hanketta on rahoitettu Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMFF) varoilla Österbottens fiskeleaderin kautta.

Mitä nimisuoja tarkoittaisi kuluttajille?

Jos hakemus hyväksytään, kuluttajat voivat ostaa Sundomin savusilakkaa ja savukalaa täysin varmuudella siitä, että tuote on valmistettu alkuperäisellä menetelmällä ja alueella. Samalla tuotteiden arvo ja kysyntä saattavat nousta.

– Tämä on paitsi Sundomille, myös koko Pohjanmaalle tärkeä asia. Olemme ylpeitä kalastusperinteestämme ja haluamme varmistaa, että se säilyy aidossa muodossa, Nyqvist tiivistää.

Nyt jäädään odottamaan Ruokaviraston ja EU:n päätöstä – mutta Sundomin kylässä uskotaan, että savusilakan ja savukalan kultainen perinne saa pian ansaitsemansa tunnustuksen.

KULTTUURI

VAASA LITTFEST

Vaasa LittFest marraskuussa – kulttuurifestivaali, jota kannattaa odottaa

Pajtim Statovci. Foto: Ano Kurki / Otava

Kun marraskuun pimeys laskeutuu Vaasan ylle, kaupunki täyttyy jälleen valosta – kulttuurin, kirjallisuuden ja ajatustenvaihdon muodossa. Vasa LittFest, joka järjestetään 13.–15.11.2025, kokoaa yhteen kirjallisuuden ystävät, huippukirjailijat ja ajankohtaiset teemat ainutlaatuisiksi festivaaliviikonlopuksi.

Vuoden 2025 teema on Raja(t). Se avaa keskustelua fyysisistä, kulttuurisista, kielellisistä ja mielen sisäisistä rajoista – mutta ennen kaikkea niiden ylittämisestä. Kirjallisuus on kautta aikojen liikkunut rajoja pidemmälle, ja juuri se on LittFestin ydintä tänä vuonna.

Ensimmäisten julkistettujen

vieraiden joukossa on useita kotimaisia ja pohjoismaisia tähtinimiä. Finlandia-palkittu Pajtim Statovci tuo festivaaleille viimeisimmän teoksensa *Lehmä* synnyttää yöllä (2024), josta on tullut kansainvälinen menestys. Teoksen käännösoikeudet on myyty mm. Yhdysvaltoihin, Saksaan ja Italiaan. Statovcin aiemmat romaanit, kuten *Kissani* Jugoslavia ja *Bolla*, ovat lumonneet sekä kriitikot että lukijat.

Ruotsista saapuu *Mika-el Niemi*, joka tunnetaan parhaiten August-palkitusta teoksestaan *Populärmusik från Vittula* (2000). Niemi on tarinankerronnan mestari, joka kuvaa elämää Tornionlaaksossa, kolmen kulttuurin risteyksessä. Hänen tuorein romaaninsa *Sten i siden* on sukuromaani, joka sijoittuu pohjoisen karuihin maise-

miin.

Monipuolinen taiteilija *Laura Malmivaara* puolestaan esiintyy yhdessä Vaasan kaupunginorkesterin ja säveltäjä Arttu Takalon kanssa. Esitys yhdistää kirjallisuutta, musiikkia ja näyttämötaidetta. Malmivaara esittää otteita romaanistaan *Iltatähti* säestyksen kera – harvinaisen yhdistelmä kirjallista ilmaisua ja elävää musiikkia.

Kirjailijavieraiden joukossa on myös folkloristi ja *Metsän kansa* -sarjan luoja Mikko Kamula, joka kertoo Suomen historiallisista rajoista. Kamulan historialliset romaanit ammentavat suomalaisesta kansanperinteestä ja vievät lukijan 1400-luvun rajamaille. Sarjan uusin osa *Pohjolan neito* ilmestyi tänä vuonna.

Tietokirjailija ja tiedetoimittaja Marcus Rosenlund tarkastelee festivaaleilla maapallon rajoja. Hänen kirjoissaan liikutaan sääilmiöiden, avaruuden ja mikromaailman rajoilla. Uusimmassa teoksessaan *Rosenlund pureutuu maanalaaiseen maailmaan* – siihen, mitä löytyy pinnan alta.

Tunnelma ei ole kuitenkaan pelkästään vakava. Lavalle nousee myös suosittu *mur-relyyrikko* ja kirjailija Heli Laaksonen, jonka esitys nähdään Vaasan kaupungintalossa. Laaksosen lämmin huumori ja luontorakkaus näkyvät hänen runoissaan ja

proosassaan – kuten teoksissa *Pulu uis* ja *Luonnos*.

Yksi festivaalin erikoisilloista vie kuulijat mystiikan ja rikoshistorian maailmaan. Kirjailijapari Tiina ja Marko Hautala haastattelevat uskontotieteilijä Tuomas Äystötä, jonka true crime -henkinen teos *Paholaisen perilliset* (2025) käsittelee satanismipaniikin historiaa. Illan paneelissa myyttien ja magian maailmaan sukeltavat myös etnologi ja kirjailija Jenna Kostet, tunnettu nykynöitä Kuparikettu sekä kirjailija ja käsityöläinen Riina Peltonen, joka on tutkinut Pohjanmaan taika- paikkoja.

– Ohjelma antaa mahdollisuuden pohtia identiteettiä, politiikkaa, historiaa ja yhteiskuntaa sekä yksilöllisestä että globaalista näkökulmasta. Haluamme herättää keskustelua myös kirjallisuuden ulkopuolella, sanoo kulttuurituottaja Ilkka Nyqvist.

Vasa LittFest ei ole vain kirjallisuustapahtuma – se on kohtaamispaikka, jossa rajat ylitetään ajatuksin, kielellisesti ja sukupolvien välillä. Tapahtuman koko ohjelma julkaistaan syksyn aikana osoitteessa vasa.fi/littfest.

Vaasa LittFest 2025 – festivaali, joka ylittää rajat ja yhdistää ihmiset.

VAASAN YLIOPISTO

VAASAN YLIOPISTO JA VAMK

Vaasan Yliopisto ja VAMK ovat vahvat ja kilpailukykyiset - yhdessä

Vaasan yliopisto ja Vaasan ammattikorkeakoulu (VAMK) ovat ottaneet merkittävän askeleen kohti yhteistä tulevaisuutta – uusi korkeakoulukonserni on nyt virallisesti perustettu.

Tämä historiallinen yhdistyminen vahvistuu 70 prosentin yliopiston omistuosuudella VAMK:ssa, jolloin Vaasan kaupungin osuus on 30 prosenttia. Molemmat opilaitokset säilyttävät nimensä, mutta uusi konserniniimi julkistetaan syksyllä.

Tämä strateginen liike luo Pohjanmaalle vahvan, kansainvälisesti kilpailukykyisen korkeakoulu-yhteisön, joka vastaa osaajapulaan ja vahvistaa tutkimuksen vaikuttavuutta. Yhteistyö ei ole uutta – korkeakoulut ovat jo pitkään tehneet tiivistä yhteistyötä erityisesti tekniikan alan opetuksessa, Technobothnian laboratorioden ja Tritonia-kirjaston kautta.

”Tavoittemme on luoda kansainvälisesti merkittävä korkeakoulukokonaisuus,

joka tarjoaa opiskelijoille joustavia opintopolkuja ja laadukkaita oppimisympäristöjä aina tohtorikoulutukseen asti,” sanoo Vaasan yliopiston rehtori Minna Martikainen.

Uusi konserni tähtää alueelliseen, kansalliseen ja kansainväliseen vaikuttavuuteen. Resursseja hyödynnetään tehokkaammin, tutkimusryhmiä vahvistetaan ja yhteistyötä yritysten kanssa tiivistetään. ”Kehitämme tutkimusinfrastruktuuria, mikä vahvistaa myös Suomen vientipotentiaalia,” korostaa

VAMK:n toimitusjohtaja Hannu Vahtera.

Tämä yhdistyminen ei ole vain hallinnollinen muutos – se on strateginen investointi tulevaisuuteen, jossa koulutus, tutkimus ja työelämä kohtaavat entistä tehokkaammin.

Kuva: Vaasan yliopiston ja VAMKin kampusalue Palosaaressa. Kuva Vaasan yliopisto. Kuva vapaasti käytettävissä.

WASA FUTURE FESTIVAL

Vaasan yliopisto monipuolisesti mukana Wasa Future Festivalilla 11.–16.8.2025

Elokuussa järjestettävästä Wasa Future Festivalista on tulossa suurempi ja kansainvälisempi kuin koskaan aiemmin. Vaasan yliopisto on jälleen vahvasti mukana festivaalin ohjelmassa koko viikon ajan 11.–16.8.2025.

Tapahtuma tarjoaa runsaasti sisältöä tieteestä, energiasta, teknologiasta, taiteesta ja yhteiskunnallisista kysymyksistä kiinnostuneille.

Festivaalin pääteemoja vuonna 2025 ovat ympäristö, innovaatiot ja energia. Monipuolinen ohjelma koostuu luennoista, paneelikeskusteluista, näyttelyistä, seminaareista ja työpajoista. Tapahtuman keskuspaikkana toimii Wasa Innovation Center (Gerbyntie 16), mutta ohjelmaa järjestetään myös muualla, kuten Vaasan yliopistolla ja Tritoniassa.

Kestävä kehitys, tiede ja taide kohtaavat

Festivaaliviikon avaa maanantaina 11.8. keskustelutalouselämys, jossa pureudutaan ylikulutuskuultuuriin, ilmastomuutokseen ja luontokadon ratkaisuihin. Illalla avataan myös näyttävä Butterfly-näyttely, joka yhdistää taiteen, tieteiden ja teknologian. Näyttelyssä tarkastellaan globaaleja vuorovaikutussuhteita ihmiskunnan, teknologian ja ympäristön välillä.

Tiistaina 12.8. Vaasan yliopisto on vahvasti esillä heti aamusta, kun rehtori Minna Martikainen, hallituksen puheenjohtaja Mari Kiviniemi ja vararehtorit Mika Grundström, Martin Meyer ja Tanja Risikko avaavat päivän. Keskusteluissa ovat mukana

myös energia-alan asiantuntijat Jan Segerstam ja Kimmo Kauhaniemi. Samana päivänä järjestetään monialainen Butterfly Symposium, jossa käsitellään kestävyyttä digitalisaatiossa, energiassa ja liiketoiminnassa. Puhujina ovat muun muassa arkkitehdit Juhani Risku ja Anne Stenros.

Muita tiistain teemoja ovat tekoäly, alueelliset energiajärjestelmät, kasvihuonekaasupäästöt sekä yhteiskunnan resilienssi. Päivä huipentuu kansainväliseen Thought Leaders Roundtable -keskusteluun energiasiirtymästä sekä kiinnostavaan paneeliin populismin vetovoimasta ja johtajuudesta, jossa mukana ovat mm. professori Esa Hyryläinen, Mari Kiviniemi ja journalisti Olli Seuri.

Avaruutta, nuoria ja valottomia elämyksiä

Keskiviikkona 13.8. festivaalin teemana on energia ja teknologia. Päivä alkaa Space Day -tapahtumalla, jonka järjestävät

European Space Agency Business Incubation Center ja ESA PhiLab. Nuorille suunnattu Butterfly Immersive Learning Experience tarjoaa elämyksellisen tavan tutkia tulevaisuuden ilmiöitä Rebekah Rousin johdolla. Illalla koetaan tunnelmallinen Lights-off experience, jossa taideteoksia ja esityksiä koetaan ilman sähkönvaloa.

Kohti pohjoista innovaatiota Torstaina 14.8. pureudutaan Pohjoismaiden mahdollisuuksiin houkutella investointeja. Vaasan yliopiston ja Boreniuksen järjestämässä paneelissa keskustellaan siitä, kuinka Suomesta tehdään johtava kansainvälinen sijoituskohde. Keskustelijoina ovat mm. ministeri Joakim Strand, Casper Herler ja Minna Martikainen.

Samana iltana Butterfly-näyttely on avoinna normaalia pidempään osana Vaasan Taideteiden yötä. Lisäksi Tritoniassa avataan australialaisen Katey O'Sullivanin taidenäyttely.

Kulttuuria ja hyvinvointia

Perjantaina 15.8. festivaali jatkuu uuden pohjoismaisen kulttuurin ja hyvinvoinnin merkeissä. Ohjelmassa on muun muassa virtuaalitodellisuuteen perustuvia työhyvinvointipelejä ja luokkia. Viikonlopun ohjelma varmistuu myöhemmin.

Yliopisto rakentamassa kestävämpää tulevaisuutta

Wasa Future Festivalin tavoitteena on yhdistää eri alojen osaajia ja etsiä ratkaisuja yhteiskunnan suuriin haasteisiin. Vaasan yliopiston osallistuminen ilmentää sen strategista tavoitetta olla aktiivinen toimija aluekehityksessä ja globaalissa muutoksessa.

Ajantasainen ohjelma ja lisätiedot löytyvät Wasa Future Festivalin verkkosivuilta: [wasafuturefestival.fi](https://www.wasafuturefestival.fi)

KUVA Vaasa Futurefestival 2023

LÄHDE: Vaasan Yliopisto

VERKOSSA OPIKESKELU

TEKOÄLYKURSSI

VAMK ja Vaasan Yliopisto tarjoaa tekoälykursin yrittäjille ja muillekin – Maksuton verkkokurssi avaa tekoälyn mahdollisuudet liiketoiminnassa

Tekoäly (AI) on muuttamassa yritysten toimintatapoja nopeampaa tahtia kuin koskaan aiemmin. Sen avulla voidaan automatisoida rutiinitehtäviä, parantaa asiakaspalvelua ja jopa luoda kokonaan uusia liiketoimintamalleja.

Mutta miten pk-yritykset ja yksittäiset yrittäjät voivat hyödyntää tekoälyä käytännössä? Vaasan ammattikorkeakoulu (VAMK) ja Vaasan yliopisto tarjoavat nyt ratkaisun: maksuttoman verkkokurssin, joka auttaa tunnistamaan tekoälyn mahdollisuudet omassa liiketoiminnassa.

Tekoäly ei ole enää tulevaisuutta – se on täällä nyt

AI2Business-hankkeen uusi verkkokurssi on suunnattu erityisesti pk-yrityksille, yrittäjille ja kaikille, jotka haluavat oppia, miten tekoälyä voidaan hyödyntää liiketoiminnan kehittämisessä. Kurssi tarjoaa käy-

tännönläheistä tietoa ilman, että osallistujilta vaaditaan syvällistä teknistä osaamista.

”Yritykset kaipaavat konkreettista tietoa tekoälyn hyödyntämisestä. Tavoitteenamme on vauhdittaa tekoälykyvykkyyden rakentumista,” sanoo AI2Business-hankkeen projektipäällikkö Sanna Peltonen VAMK:sta.

Kurssi on saatavilla englanniksi, ja sen voi suorittaa täysin omaan tahtiin. Tämä tekee siitä erityisen joustavan vaihtoehdon kiireisille yrittäjille ja työntekijöille.

Miten tekoäly muuttaa liiketoimintaa?

Monet yritykset näkevät tekoälyn pelkästään työkalujen automatisoinnin välineenä, mutta sen merkitys on paljon laajempi. ”Tekoäly ei ainoastaan tehosta prosesseja, se muuttaa liiketoimintalogiikkaa,” korostaa Vaasan yliopiston professori Marko Kohtamäki.

Kurssilla käsitellään tekoälyä kolmesta eri näkökulmasta:

Liiketoiminta – Miten tekoäly voi tuoda kilpailuetua?

Teknologia – Mitä sovelluksia on olemassa?

Muotoilu – Miten tekoälyratkaisut voidaan suunnitella käyttäjäystävällisiksi?

”Tekoälyn hyödyntämisessä ei ole kyse vain teknologiasta. Jos ratkaisu ei palvele käyttäjää, se jää helposti irralliseksi,” muistuttaa Peltonen.

Käytännön esimerkit: Miten yritykset jo hyödyntävät tekoälyä?

Kurssilla esitellään kolme konkreettista yritysälähtöistä tekoälykokeilua, jotka havainnollistavat tekoälyn käyttöä eri liiketoiminnan osa-alueilla:

Dokumenttien käsittely – Automaattinen tiedonlouhinta ja raporttien luonti.

Hintojen ennustaminen – Dynaamiset hinnoittelumallit markkinatilanteen mukaan.

Tuotannon laadunvalvonta – Koneoppimisen avulla voidaan havaita virheet reaaliajassa.

”Nämä kokeilut perustuvat yritysten todellisiin tarpeisiin ja näyttävät, miten tekoälyä voidaan soveltaa eri toimialoilla,” kertoo Vaasan yliopiston apulaisprofessori Jani Boutellier.

Miten osallistua maksuttoman kurssiin?

Kurssi on tällä hetkellä pilotointivaiheessa, ja siihen voi osallistua ilmaiseksi. Se sopii erityisesti pk-yritysten työntekijöille ja johtajille, mutta kaikille aihe-

esta kiinnostuneille.

Osallistuminen on helppoa:

Rekisteröidy kurssille AI2Business-hankkeen Moodle-alustalla: <https://moodle.muova-digital.net/mod/page/view.php?id=680>

Opiskele omaan tahtiin – materiaali on saatavilla 24/7.

Saat todistuksen suorituksesta, jolla voit osoittaa osaamistasi.

Kurssi on osa EU-rahoitteista AI2Business-hanketta, ja osallistujia pyydetään rekisteröitymään myös hankkeen seurantarjestelmään. Tämä auttaa mittaamaan tekoälykoulutuksen vaikuttavuutta Suomessa.

”Osallistujan ei tarvitse huolehtia yksityiskohdista – ohjaamme jokaista vaiheessa,” vakuuttaa Peltonen.

Tekoäly on tulevaisuutta – ota siitä kiinni jo nyt

Tekoäly tarjoaa yrityksille valtavia mahdollisuuksia, mutta sen hyödyntäminen edellyttää ymmärrystä siitä, miten se sopii omaan liiketoimintaan. Tämän kurssin avulla yritykset voivat ottaa ensimmäiset askeleet tekoälyn maailmaan ilman suuria investointeja.

Onko sinulla yritys, joka haluaa pysyä kehityksen kärjessä? Ilmoittaudu nyt ja aloita oppiminen!

*AI2Business-hanke on osa Euroopan unionin rahoittamia hankkeita, ja sen tavoitteena on edistää pk-yritysten tekoälyosaamista. Lisätietoja hankkeesta: VAMK:n verkkosivut.

TERVEYDENHOITO

KESTÄVÄ TERVEYDENHUOLTO

Omalääkäri ja omahoitaja on terveydenhuollon avain

Terveydenhuollon ammattilaiset näkevät omalääkäri- ja omahoitajamallin keskeisenä ratkaisuna kansalaisten luottamuksen palauttamiseksi horjuvaan terveydenhuoltojärjestelmään.

Kestävä terveydenhuolto -verkon tuoreen selvityksen mukaan pysyvä hoitosuhde mahdollistaisi potilaan yksilöllisemmän kohtaamisen ja hoidon jatkuvuuden parantamisen.

Suomalaisten luottamus terveydenhuoltoon on romahtanut huolestuttavasti viime vuosina. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n Terve Suomi -raportin mukaan vuonna 2024 vain noin puolet suomalaisista luotti terveyspalveluihin, kun vuonna 2020 vastaava osuus oli vielä 76 prosenttia.

Terveydenhuollon tutkimusyhtiö NHG:n touko-kesäkuussa 2025 toteuttamaan kyselyyn vastasi 580 terveydenhuollon ammattilaista. Tutkimusjohtaja Riikka-Leena Leskelän mukaan luottamuksen vahvistaminen edellyttää korjauksia sekä järjestelmän että arjen tasolla.

Pysyvä hoitosuhde ratkaisuna

Useat ammattilaisvastaajat pitivät tärkeimpänä ratkaisuna pysyvää hoitosuhdetta. Malli, jossa omalääkäri ja -hoitaja toimivat työparina, nähtiin keinona turvata hoidon jatkuvuutta ja laatua. Omalääkäri- ja -hoitajamallia kannatettiin vastaajien taustasta riippumatta, ja sen uskottiin mahdollistavan paremmin potilaan yksilöllisen ja kiireettömän kohtaamisen.

Lääkäriliitto on esittänyt kunnianhimoisen tavoitteen: vuoteen 2030 mennessä jokaiselle

suomalaiselle taataan omalääkäri, johon saa helposti yhteyden ja jonka vastaanotolle tarvittaessa pääsee kahdessa viikossa. Tavoitteen saavuttaminen vaatii välitöntä toimeenpanon käynnistämistä.

Luottamusta horjuttavat pitkät odotusajat

Selvityksen mukaan kansalaisten luottamusta terveydenhuoltoon kohtaan horjuttavat erityisesti pitkät odotusajat, resurssien puute ja kokemus huonosta kohtelusta. Vastaajat korostivat tarvetta nopeampaan ajanvaraukseen, hoitoon pääsyyn ja hoidon jatkuvuuteen – samoihin asioihin, joista kansalaiset olivat Terve Suomi -raportissa huolissaan.

Hoitopolkujen tulisi olla selkeitä, hyvin kuvattuja ja edetä johdonmukaisesti. Niistä tulisi viestiä riittävästi ja niiden tulisi olla helposti kenen tahansa löydettävissä. Riittävät henki-

löstöresurssit nähtiin avaimena ammattilaisten työkuorman hallintaan ja jaksamiseen.

Henkilökohtainen kohtaamisen säilyttävä

Vaikka digipalvelut tarjoavat monille tehokkaita kanavia hoidon järjestämiseen, vastaajat korostivat tarvetta säilyttää henkilökohtaisen kohtaamisen mahdollisuus – erityisesti iäkkäille tai erityistä tukea tarvitseville. Monimuotoiset palvelumallit nähtiin ratkaisuna, jolla voidaan huomioida erilaiset tarpeet.

Ammattilaiset näkivät parannettavaa myös potilaan kohtaamisessa. Vastauksissa korostui halu kohdata potilas yksilönä, ei vain tapauksena, ja kohtaamisoin toivottiin myös lisää aikaa.

Universaali järjestelmä vahvistaisi luottamusta

Professori Heikki Hiilamo Helsingin yliopistosta ehdottaa ratkaisuksi universaalia terveydenhuoltojärjestelmää, joka

palvelee kaikkia suomalaisia tasapuolisesti. Universaalilla järjestelmällä hän tarkoittaa sitä, että verorahoilla kustannetaan samantasoisia palveluita kaikille, ilman eriarvoisia kategorioita.

Julkinen terveydenhuolto lisää kansalaisten luottamusta ja on pitkällä aikavälillä myös taloudellisesti kestävin tapa järjestää palvelut, Hiilamo tiivistää. Lisäksi järjestelmään tarvitaan kannustimia, jotka palkitsevat sairauksien ehkäisemisestä, eivät vain niiden hoitamisesta.

THL:n johtava tutkija Liina-Kaisa Tynkkynen korostaa, että luottamuksen heikkeneminen on otettava vakavasti. Hänen mukaansa on tärkeää kuunnella paremmin niin kansalaisia kuin terveydenhuollon ammattilaisia, kun mietitään seuraavia askelia kansallisen ja alueellisen terveydenhuollon uudistamisessa.

ASTRONOMIA

ASTRONOMIA

3I/ATLAS, syksyinen vieras ulkoavaruudesta

Tähtitieteilijät ovat löytäneet merkittävän taivaallisen vierailijan, joka on matkustanut miljardeja kilometrejä ja mahdollisesti miljoonia vuosia päästäkseen aurinkokuntaamme.

Komeetta 3I/ATLAS, jonka NASAn rahoittama ATLAS-teleskooppijärjestelmä löysi ensimmäisen kerran 1. heinäkuuta 2025 Chilessä, on vasta kolmas tunnettu tähtienvälinen kohde, joka on koskaan havaittu.

Termi ”tähtienvälinen ” viittaa tähtien väliseen valtavan tilaan, jossa esineet voivat ajelehtia ikuisuuksia kylmässä pimeydessä ennen kuin toisen tähtijärjestelmän painovoima vangitsee ne. Toisin kuin komeetat, jotka ovat peräisin aurinkokunnastamme ja seuraavat ennustettavia elliptisiä kiertoratoja Auringon ympäri, 3I/ATLAS seuraa sitä, mitä tähtitieteilijät kutsuvat hyperboliseksi kiertoradaksi – mikä tarkoittaa, että se kulkee aurinkokuntamme läpi kerran ja jatkaa matkaansa avaruuteen, eikä koskaan palaa.

”Tämä komeetta tulee selvästi aurinkokuntamme ulkopuolelta”, selittää kohteen kiertorataa tutkivat NASAn tutkijat.

Kun seuraamme sen lentorataa taaksepäin, on selvää, että 3I/ATLAS on matkustanut tähtienvälisen avaruuden halki poikkeuksellisen kauan ennen kuin se saapui tänne.

Komeetan löytäminen alkoi itse asiassa useita viikkoja ennen kuin se virallisesti tunnistettiin. Arkistohavainnot useista ATLAS-teleskoopeista ympäri maailmaa ja Kalifornian Palomarin observatorion Zwicky Transient Facilitystä paljastivat, että kohde oli ollut näkyvissä jo 14. kesäkuuta 2025. Löytöhetkellä 3I/ATLAS oli noin 410 miljoonan kilometrin päässä Auringosta, Jupiterin kiertoradan alueella.

Tämän vierailijan tekee erityisen kiehtovaksi sen nopeus ja alkuperä. Tähtienvälinen komeetta syöksyy avaruuden halki noin 137 000 kilometrin tuntinopeudella, nopeus, joka kasvaa lähestyessään Aurinkoa. Tähtitieteilijät ovat todenneet, että 3I/ATLAS lähestyi aurinkokuntaamme Jousimiehestä, tähdistöstä, joka osoittaa galaksimme keskustaan, Linnunrataan.

Komeetan nimeäminen noudattaa vakiintuneita tähtitieteellisiä käytäntöjä. ”3” osoittaa, että se on kolmas tunnettu täh-

tienvälinen kohde ’Oumuamuan (löydetty vuonna 2017) ja 2I/Borisovin (löydetty 2019) jälkeen. Nimitys ”I” merkitsee sen nimenomaan tähtienväliseksi, kun taas ”ATLAS” kunnioittaa sen löytänyttä kartoitusteleskooppijärjestelmää.

Toisin kuin edeltäjänsä ’Oumuamua, joka näytti enemmän asteroidilta, 3I/ATLASilla on selkeitä komeetan ominaisuuksia. Tähtitieteilijät voivat havaita sen aktiivisen ytimen kooman ympäröimänä – kirkkaan kaasuja pölypilven, joka muodostuu, kun komeetan jäinen pinta alkaa haihtua lisääntyvän auringon säteilyn vaikutuksesta. Tämä toiminta vahvistaa, että 3I/ATLAS sisältää haihtuvia aineita, jotka ovat selvinneet pitkästä matkastaan tähtienvälisen avaruuden jäisessä tyhjiössä.

Komeetta ei aiheuta uhkaa maapallolle. Sen lähin lähestyminen planeettaamme on noin 1,8 tähtitieteellisen yksikön päässä – noin 170 miljoonan mailin päässä. 30. lokakuuta 2025 3I/ATLAS saavuttaa lähimmän pisteensä Aurinkoa noin 1.4 tähtitieteellisessä yksikössä, juuri Marsin kiertoradalla, ennen kuin se alkaa poistua aurinkokunnastamme.

Tähtitieteilijät ympäri maail-

maa kilpailevat tutkiakseen tätä kosmista aikakapselia niin kauan kuin voivat. Komeetan pitäisi pysyä maanpäällisten teleskooppien näkyvissä syyskuuhun 2025 asti, minkä jälkeen se kulkee liian läheltä Aurinkoa turvallista havainnointia varten. Se ilmestyy uudelleen Auringon toiselle puolelle joulukuun 2025 alkuun mennessä, mikä tarjoaa viimeisen mahdollisuuden yksityiskohtaiseen tutkimukseen.

Tutkijat ovat erityisen kiinnostuneita komeetan koostumuksen analysoinnista, mikä voisi antaa tietoa muiden tähtijärjestelmien muodostumisprosesseista. 3I/ATLASin kemiallinen allekirjoitus saattaa paljastaa yksityiskohtia sen alkuperäisestä tähtien naapurustosta ja olosuhteista, jotka sinkosivat sen tähtienväliseen avaruuteen miljoonia tai miljardeja vuosia sitten.

Kun tämä syksyn vierailija jatkaa lyhyttä matkaansa kosmisen naapuruston läpi, se toimii muistutuksena galaksimme dynamisesta luonteesta, jossa esineet voivat kulkea tähtien välisiä valtavia etäisyyksiä tarjoten meille toisinaan välähdyksiä laajempaan maailman-kaikkeuteen aurinkokuntamme rajojen ulkopuolella.

Lähde: NASA

WAASAN PÄIVÄLEHTI
Nr 23 Sunnuntaina, 8 kesäkuuta, 2025
ISSN 2954-243X
Kaupunginteatterin vuosi
Uusi aikakausi painonhallinnassa
Mustasaari on halvin mökkeilykunta
Inkeri Julkunen Pohjanmaan museossa
Guillain-Barre
Finlandia-näyttely

WAASAN
PÄIVÄ-
LEHTI

Waasan Päivälehti

Tervetuloa sanomalehtien uudelle aikakaudelle! Sano terveisiä Waasan Päivälehdelle – älykkäälle uutislähteelle, jota voit lukea missä tahansa ja joka pitää sinut hyvin orientoituneena.

Joten mikä on Waasan Päivälehti? No, se on viikoittainen annoksesi uutisia, tietoa, naurua, oivalluksia ja kaikkea muuta, mikä tekee elämästäsi hieman viisaampaa ja hauskenpaa. Ja paras kaikista? Se on ilmainen! Aivan, luit oikein. Ei piilomaksuja, ei tilauksia. Uskomme, että uutisten pitäisi olla kaikkien saatavilla, olitpa rannalla Thaimaassa tai suosikkikahvilassasi nurkan takana.

Me Waasan Päivälehdessä tiedämme, että suomalaiset rakastavat kahviaan. Joka sunnuntaiaamu voit nauttia suosikkikahvistasi ja samalla päivittää itsesi maailman tapahtumista. Ota siis kahvikuppi esiin, istu mukavasti ja lue.

Maaailmassa, joka on täynnä tylsiä uutisia, lehtemme tarvitaan piristämään päivää. Tervetuloa Waasan Päivälehteen - teemme uutisista helpommin nauttavia!

www.vpress.ovh

UKRAINE

UKRAINE PRESIDENT

We Are Preparing More Unpleasant Surprises for the Enemy – Address by the President

I wish you good health, fellow Ukrainians!

Today, I held a meeting of the Staff. Reports were presented by our intelligence agencies – the Foreign Intelligence Service of Ukraine and the Defense Intelligence of Ukraine – regarding the challenges expected this summer and autumn, as well as Russia's intentions. We had a detailed discussion about the threats that must be addressed. There was also a report on the operational situation, delivered by Commander-in-Chief Oleksandr Syrskyi.

All operational areas were covered, with Pokrovsk receiving primary focus. In the Sumy region, we continue to take action along the border. I also want to thank all our units operating on Russian territory. The Minister of Defense reported on the

delivery of assistance from our partners – we are ensuring the reliable transfer of weapons to Ukrainian warriors. I have instructed preparations to begin for a Technology Staff meeting – specifically on drones. A plan has been approved to reach the amount of 500 to 1,000 interceptors per day, which is not easy. Per day within a defined timeframe, and this is a matter of personal responsibility for all our officials involved.

Today, I was in the region and visited one of the companies producing drones – this specific type, the interceptors. I thanked the team very much – they are a truly fantastic team of manufacturers. I am grateful to the developers and to all developers who are advancing this very effort, scaling it directly within our forces and in our defense. We are contracting everything we can – at maximum capacity.

We are ensuring funding for all drone manufacturers – of all types of drones.

I also visited today one of the medical centers of the Ministry of Internal Affairs – a center specializing in post-injury rehabilitation for our military personnel. I spoke with the guys and presented them with state awards. You know that such gratitude to our warriors, to all our people defending the state by protecting its independence, is always important. Documents are currently being prepared, along with all the necessary submissions, to confer the titles of Hero of Ukraine on several Ukrainian warriors. The decrees will be issued soon.

I also held meetings today on preparing legislative decisions that we are planning to implement in the near future. And of

course, our communication with all partners continues to ensure that not a single day is lost this summer, which could add pressure on Russia. I am grateful to the European leaders. I want to thank the United States of America – the pressure on the aggressor is not weakening, and that is crucial. We are preparing more unpleasant surprises for the enemy. I thank everyone who is helping Ukraine!

Glory to Ukraine!

COPYRIGHT: The Presidential Office of Ukraine. All materials featured on this site are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

VENÄJÄ

Venäjän ja Azerbaidžanin suhteet olivat pohjalla sen jälkeen, kun alas pudonnut matkustajakone aiheutti diplomaattisen kriisin

VENÄJÄN JA Azerbaidžanin vuosikymmeniä kestänyt liitto on nopeasti heikentynyt ennennäkemättömäksi diplomaattiseksi kriisiksi Azerbaijan Airlinesin lennon alasampumisen jälkeen joulukuussa 2024, ja Baku uhkaa nyt kansainvälisillä oikeustoimilla Moskovaa vastaan ja kääntyy kohti läheisempiä länsisuhteita.

Kriisi alkoi 25. joulukuuta 2024, kun Bakusta Groznyiin matkustanut Azerbaijan Airlinesin lento 8243 syöksyi maahan lähellä Aktauta Kazakstanissa tappaen 38 ihmistä ja 29 eloonjäänyttä. Azerbaidžanin viranomaiset hylkäsivät nopeasti Venäjän alkuperäiset selitykset onnettomuudesta keksinnöksi, ja he syyttivät Moskovaa siviililentokoneiden alasampumisesta ilmapuolustusjärjestelmillä yrittäessään torjua Ukrainan drone-hyökkäyksiä.

Presidentti Vladimir Putinin vastaus ei ole juurikaan rauhoittanut jännitteitä. Puhelussa Azerbaidžanin presidentille Ilham Alijevälle 28. joulukuuta Putin esitti sen, mitä monet luonnehtivat ”anteeksipyyntöön” ja ilmaisi pahoittelunsa siitä, että ”traaginen tapaus tapahtui Venäjän ilmatilassa” tunnustamatta nimenomaisesti Venäjän vastuuta koneen alasampumisesta. Kremlin lausunnossa mainittiin, että Venäjän ilmapuolustusjärjestelmät olivat aktiivisia Ukrainan drone-iskujen vuoksi, mutta eivät myöntäneet osuneensa siviililentokoneeseen.

Alijevin reaktio oli nopea ja anteeksiantamaton. Hän syytti Venäjää todisteiden peittelystä ja kritisoi Putinia siitä, ettei hän ollut avoimesti myöntänyt syyllisyyttään toden, että ”ensimmäisten kolmen päivän aikana emme kuulleet Venäjältä mitään muuta kuin absurdeja versioita”. Azerbaidžanin presidentti hahmotteli kolme vaatimusta, joista ei voida neuvotella: Venäjän on pyydettävä anteeksi, myönnettävä syyllisyytensä ja maksettava korvauksia samalla kun syylliset saatetaan rikosioikeuden eteen.

Diplomaattinen repeämä on kärjistynyt dramaattisesti viime viikkoina. Alijev ilmoitti 20. heinäkuuta 2025, että Azerbaidžan valmistautuu nostamaan kanteet kansainvälisissä tuomioistuimissa Venäjää vastaan lento-onnettomuuden vuoksi, mikä merkitsee lopullista irtiottoa diplomaattisista kanavista. Tämä oikeudellinen uhka on ennennäkemätön haaste Moskovalle siltä, mitä aikoinaan pidettiin läheisenä alueellisena liittolaisena.

Laskeuma on ulottunut paljon lento-onnettomuuden ulkopuolelle. Suhteet ovat romahtaneet, kun molemmat maat ovat ryhtyneet tasa-arvoisiin toimiin, joita ei olisi voitu ajatella vain kuukausia sitten. Azerbaidžan on pe-

ruuttanut kaikki venäläiset kulttuuritapahtumat vedoten kansalaisiaan kohtaan kohdistuneisiin ”järjestelmällisiin väkivallantekoihin”. Samaan aikaan Bakussa on pidätetty useita Venäjän kansalaisia, ja kahdeksan venäläistä pidätettiin heinäkuussa syytettynä kyberrikoksista ja huumaiden salakuljetuksesta.

Venäjä on vastannut kritisoimalla Azerbaidžanin ”erittäin tunteellista reaktiota” ja syyttämällä Bakuja ”kahdenvälisten suhteiden tarkoituksellisesta purkamisesta” ”kasvavalla vihamielisyydellä”. Venäjän ulkoministeriö on kutsunut Azerbaidžanin diplomaatteja venäläisten toimittajien ja kansalaisten häirinnän vuoksi.

Tällä dramaattisella muutoksella suhteissa on merkittäviä geopoliittisia vaikutuksia Etelä-Kaukasian alueelle, jossa Venäjä on perinteisesti säilyttänyt hallitsevan vaikutusvallan. Azerbaidžanin kääntyminen pois Moskovasta näyttää avaavan tilaa parempille suhteille länsivaltoihin, kun Baku etsii vaihtoehtoisia kumppanuuksia korvaamaan historialliset siteensä Venäjään.

Heikkeneminen merkitsee hämmästyttävää käännettä kahdelle kansakunnalle, jotka ovat ylläpitäneet läheisiä poliittisia, taloudellisia ja kulttuurisia siteitä vuosikymmeniä. VAnalyytikot ehdottavat, että kriisi on enemmän kuin kahdenvälinen kiista – se on merkki alueellisten liittoutumien laajemmasta uudelleenjärjestelystä, kun Neuvostoliiton jälkeiset valtiot arvioivat uudelleen suhteitaan Moskovaan Venäjän hyökättyä Ukraina. Azerbaidžanin halukkuus haastaa Venäjä suoraan kansainvälisten oikeudellisten kanavien kautta osoittaa luottamusta, jota ei olisi voitu kuvitella Venäjän aiempien alueellisen valta-ajan aikana.

Kun molemmat osapuolet jatkavat retoriikkansa ja toimintansa kärjistymistä, mahdollisuudet tämän suhteen korjaamiseen näyttävät yhä kaukaisemmilta. Azerbaidžanille tie eteenpäin ei näytä johtavan sovintoon Moskovon kanssa, vaan kohti uusia kumppanuuksia lännen kanssa - kehitys, joka voi muuttaa perusteellisesti Etelä-Kaukasian geopoliittista maisemaa tulevina vuosina.

VENÄJÄ

Dimitri Medvedevin outo diplomaattinen kieli

VENÄJÄN entinen presidentti Dimitri Medvedev Telegramissa 18. heinäkuuta 2025

”Eurooppalaiset idiootit ovat sopineet 18. pakotepaketista maattamme vastaan.

On hyödytöntä kirjoittaa, että se kykenee muuttamaan Venäjän asemaa täsmälleen yhtä paljon kuin edelliset seitsemäntoista tekivät. Taloutemme selviää varmasti, ja Banderan hallinnon tappio jatkuu. Hyökkäykset niin kutsuttuihin ukrainalaisiin kohteisiin, mukaan lukien Kiovaan, toteutetaan yhä voimakkaammin.

Meidän olisi myös edistettävä mahdollisimman suurta etäisyyttä EU:hun ja halveksittavimpiin EU-jäsenvaltioihin, joihin kuuluvat nyt paitsi kurjat baltit, röyhkeät tšukhontsit, jakamattomat puolalaiset ja britit, jotka ovat kasvaneet omalla paskallaan, myös Saksa ja Ranska, joiden johtajia vainoavat Kolmannen valtakunnan ja Vichyn hallinnon laakerit.

Tiedetään, miten tämä päättyy Euroopalle.

Meidän on vain säilytettävä muisto heidän inhottavasta russofobiastaan niin kauan kuin mahdollista ja opittava vihaamaan heitä niin paljon kuin esi-isämme pystyivät. Viha on tärkein ase, jonka avulla voimme tehokkaimmin siirtyä kohti sen vastakohtaa – rakkautta. Tietenkin suhteissa niihin, jotka sen ansaitsevat.

P.S. Inhottava vanha nai-

nen Ursula julisti EU:n hyökkäyksen ”Venäjän sotakoneiston sydämeen”. En ole varma, ymmärtääkö hän, missä sydän on. Mutta hän näyttää aina ajattelevan yhdestä näkökulmasta. Mitä hän oli kiireinen epäonnistuneen lääkärin vastaanoton aikana.”

Kommentti:

Venäjän entinen presidentti ja nykyinen turvallisuusneuvoston varapuheenjohtaja Dimitri Medvedev kommentoi Telegramissa julkaistussa viestissä EU:n 18. pakotepaketia huomattavan ankaralla ja loukkaavalla sanamuodolla. Hän kirjoittaa muun muassa:

”Eurooppalaiset idiootit ovat sopineet 18. pakotepaketista maattamme vastaan.”

”[...] halveksittavimmat EU-maat, joihin kuuluvat nyt paitsi kurjat baltit, röyhkeät tšukhontsilaiset, jakamattomat puolalaiset ja britit, jotka ovat kasvaneet omalla paskallaan, myös Saksa ja Ranska [...]”

”Meidän on vain säilytettävä muisto heidän inhottavasta russofobiastaan niin kauan kuin mahdollista ja opittava vihaamaan heitä niin paljon kuin esi-isämme pystyivät. Viha on tärkein ase, jonka avulla voimme siirtyä tehokkaimmin kohti sen vastakohtaa – rakkautta.”

Medvedevin puheelle on ominaista paitsi kova sävy, myös karkea kieli ja kansallismieliset hyökkäykset useita Euroopan maita vas-

taan. On merkillepantavaa, että entinen valtionpäämies ilmaisee itseään tällä tavoin julkisella foorumilla. Kieli on militarisoitua ja poleemista, ja siinä on selkeää vihaan yllyttämistä, mikä on jyrkässä ristiriidassa diplomaattisen sävyn kanssa, jota perinteisesti odotetaan valtion korkea-arvoisilta edustajilta.

Lopuksi hän puhuu suoraan Euroopan komission puheenjohtajalle Ursula von der Leyenille:

”Inhottava vanha nainen Ursula selitti EU:n hyökkäystä ”Venäjän sotakoneiston sydämeen”. En ole varma, ymmärtääkö hän, missä sydän on. Mutta hän näyttää aina ajattelevan yhdestä näkökulmasta. Mitä hän oli kiireinen epäonnistuneen lääkärin vastaanoton aikana.”

Ursula van der Leyen on gynekologi, joka selittää joitain yllä olevista viesteistä.

Tällaisilla kommentteilla ei ole juurikaan sijaa diplomaattisen viestinnän perinteessä, jossa yleensä korostetaan pidättyvyyttä, objektiivisuutta ja muiden toimijoiden kunnioittamista.

Medvedevin puhe tulisi siksi nähdä poliittisesti lausuneena liikkeenä, joka on suunnattu kotimaiselle yleisölle, eikä osana diplomaattista keskustelua.

Samalla lausunto havainnollistaa yhä vastakkainasettelullisempaa kieltä, joka nyt luonnehtii osia Venäjän valtionjohtajan julkisesta viestinnästä.

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

**Podcast in English:
Russian disinformation**
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevät 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)
Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)
PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto
JPG: Joint Photographic Experts Group (suosittu kuvatiedostomuoto)
GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)
TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)
WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)
HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)
GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)
Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)
DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)
VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)
TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saataksesi lisätietoja)
TBD: Ole luja (selvitä minulle edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntai- ja maanantai-iltoina, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulleita!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisena pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä uraauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

Lehtemme kaksi vuotta sitten:

N:o 22 Sunnuntaina, 21 toukokuuta 2023

Waasan Päivälehti - moderni sanomalehti, jonka ulkoasu on peräisin 1870-luvulta. Silloin sanomalehdissä oli vain 4 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten neljässä sivussa on paljon luettavaa. Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digikansalliskirjasto.fi). GPT3 tekee osan rutinoinimisesta toimitustyöstä. Waasan Päivälehti ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteena on, että se ilmestyy joka päivä jatkossa. Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi, painetut yksittäisnumerot maksavat 1 €. Mainos hinta 6 €/palstamillimetri, mutta vakioilmoitukset ovat halvempia (25 mm korkea=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €). Toistuvat ilmoitukset + 50 % alennus. Lähetä ilmoitukset jpg-, tiff- tai png-muodossa osoitteeseen waasanpaivalehti@gmail.com. Ilmoitukset pienennetään 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Jos ilmoitus ei mahdu seuraavaan lehteen otamme yhteyttä. Päätoimittaja Hans Björknäs Posti: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

UUTISET

Vaasan XXIX Kuorofestivaali TÄNÄÄN

Vielä ehtii tänäpäiväiseen päättöskonserttiin!

Vaasan Kuorofestivaalin loppukonsertti kokoa jälleen perinteiseen tapaan yhteen festivaalin osallistujia sekä pääesiintyjä.

Käytä tilaisuus hyväksesi, tässä on mahdollisuus nauttia todella hienosta kuorolaulusta,

Vaasan Kaupungintalo sunnuntaina 21.5.2023 klo 14.00

14.00-14.15 Damkören Quinnton

14.15-14.35 Cawiar

14.35-15.00 Kamarikuoro Kampin Laulu

15.00-15.20 - Väliaika -

15.20-15.40 Etelä-Pohjanmaan Mieslaulajat Jussit

15.40-16.00 Wasa Sängargille

Lippu 25 €,

Eläkeläinen, opiskelijat 20 €
Kuorojen jäsenet 15 €

Vaasan XXIX kuorofestivaali - menestys!

Vaasa - hieno musiikkikaupunki. Paljon musiikkia koko kesän!

Tällä viikolla nyt siis aloitettiin kuorofestivaalilla, sen taiteellisen johtajan Kristian Hebergin johdolla.

Muutama numero ja muu tieto:

- 170 ilmaiseiintymistä

- yli 80 kuoroa

- osallistujia noin 1700

- pitkät nonstopkonsertit Rewell centerissa.

- konsertteja kolmessa kirkossa, Palosaaren kirkossa, Vaasan kirkossa ja Ortodoksisessa kirkossa.

Täällä olemme:
www.vpress.ovh

Vuikon taide-elämyk

Kansallinen taidegalleria Ateneum avasi ovensa huhtikuun puolessavälissä pitkän korjaustyön jälkeen. Albert Edelfelt -näyttely avattiin 5. toukokuuta.

Albert Edelfelt oli suomalainen taidemaalari, joka asui vuosina 1854–1905. Hän oli merkittävä hahmo suomalaisessa taidemaailmassa, ja hänen teoksiaan kunnioitetaan ja tutkitaan edelleen. Edelfeltin maalaukset heijastelevat suomalaisen elämän kauneutta ja yksinkertaisuutta, ja kyky vangita aiheidensa olemusta erottaa hänet yhdeksi Suomen suurimmista taiteilijoista.

Tämä kuuluisia maalauksia "Leikkiviä poikia rannalla" on maalattu vuonna 1884 ja on esillä näyttelyssä.

Ensi vuonna Kuorofestivaali järjestetään kolmaskymmenes kertaa. Jäämme odottamaan!

600€ bonus hoitajille, jota otettu seuraavasta palkasta pois

Ei voisi uskoa todeksi mutta todella on näin. Vaikka hoitajista on aivan huutava pula!

Varkaudessa ja mahdollisesti joissakin muissa kaupungeissa päätettiin maksaa 600€ bonus hoitajille, jonka työn ansiosta sairaanhoito pysyi pystyssä pahimpana epidemia-aikana.

Hoitajat olivat toki kiitollisia siitä, ja bonuksen tultua tilille sitä varmaan käytettiin johonkin pitkään kaivattuun pieneen investointiin. Kuten taulutelevision hankintaan.

Mutta.

Johdossa ruvettiin miettimään että oliko tämä kertakorvaus nyt

ihan viisas. Saivatko hoitajat ehkä liikaa rahaa? Oliko se kaikkien sääntöjen pilkkujen mukainen?

Kun tällainen epävarmuus jäi ilmaan, päätettiin ottaa bonusta pois seuraavasta kuukausipalkasta.

Bonusta oli jo käytetty monilla ja seuraava kuukausipalkka oli 600€ pienempi. Ei ehkä ihan riittänyt ruokaan sen kuukauden aikana. Ja yksi asia on aivan varma: tämä ei ollut hoitajien vika!

Yksi asia on ainakin ihan varma: Jos Varkaudessa jatkossa on hoitajista pulaa, niin johto voi katsoa itseään peiliin. Heitä, jotka tehdään kaikkein raskaimman työn ja joiden ansiosta koko sairaanhoito toimii, ei kannata nöyryyttää! Terveen järjen käyttäminen terveydenhuollossa olisi täysin sallittua, mutta järki näyttää nyt pahasti puuttuvan.

Ja lisäksi:

Jos Pohjanmaan hyvinvointialue, sen sijaan että antoi rahaa poliittisille puolueille, olisivat antaneet 600 hoitajalle 600€ bo-

Kuvaliiten sivuilla 7-10

HEINÄKUUN HOROSKOOPPI

Heinäkuun horoskooppi – tähdet höpisevät (ja vähän asiaakin)

Gluteeniton horoskooppi – Heinäkuu 2025

Oinas
Heinäkuu tuo uusia alkuja – ja ehkä uuden gluteenittoman kauraleivän, joka ei maistu pahvilta. Ihmeitä tapahtuu.

Härkä
Rakastat ruokaa ja turvallisuutta. Onneksi pakastimessasi on varmuusvarasto gluteenittomia muffineja. Ja kyllä, saat syödä ne kaikki itse.

Kaksoiset
Ystäväsi kutsuvat grilliin. Ota omat eväät – ja muistuta taas kerran, että ”vähän vehnää” on Ei. Harjoittele hymyilevää kieltäytymistä peilin edessä.

Rapu
Tunnekuuhuja on luvassa – varsinkin kun löydät gluteenittoman pizzan, joka ei ole litteää suru. Jaa ilosi (mutta et pizzaasi).

Leijona
Olet kesän kuningas – ja se näkyy jopa salaatissa, jonka kokosit kuin mestarikokki. Muut voivat ihailla. Sinä voit syödä.

Neitsyt
Tarkistat tuoteselosteet nopeammin kuin salapoliisi. Se pelastaa sinut tällä viikolla yhdeltä hämärältä majoneesilta. Hyvä sinä!

Vaaka
Tasapainon ystävänä punnitset: kannattaa ottaa omat eväät rannalle vai luottaa kahvilan ”gluteenittomaan piirakkaan”? Spoiler: ota eväät.

Skorpioni
Et luota kehenkään, joka sanoo ”tässä ei ole gluteenia, kai”. Oi-kein. Tee omat leipäsi ja muista: varmuus ennen vatsakipua.

Jousimies
Rakastat matkustamista, mutta epäilyttävät buffetit hermostuttavat. Pidä mukana gluteeniton välipalapatukka – ja annos seikkailumiel-tä.

Kauris
Suunnittelet kaiken tarkkaan, myös lomamenuusi. Se kannattaa, sillä säästyt koko heinäkuun vatsavaivoilta. Muut pyytävät reseptejäsi. Et jaa niitä.

Vesimies
Keksit kesän aikana uuden gluteenittoman reseptin – ja se on oikeasti hyvä. Ehkä vallankumouksellinen. Saatat vahingossa keksiä leivän uudelleen.

Kalat
Herkkä mieli ja herkkä vatsa kohtaavat. Onneksi heinäkuussa on mansikoita – ja gluteenittomia keksejä, jotka lohduttavat ilman seurauksia.

HUUMORI SATA VUOT- TA SITTEEN

HITAASTA KUIN ILTATAI- VAS.

— Kyllä, voit vapaasti suudella sinua, Cissi.
— Hmm.
— Aiotteko olla hirveän vihainen minulle, jos annan sinulle suukon, Cissi?
— Mnah
— Voinko antaa sinulle suukon, Cissi?
— sanon int
— Tarkoittaako ne kyllä vai ei?
— He sanovat kyllä, Affe!
— Mikset sitten halua sanoa niitä? Voinko suudella sinua vai en?
— Miettikää sitten!
— Kyllä, en voi antaa sinulle suudella!
— No, ajattele nyt sitä
— No, kyllä, suudella sinua, Cissi?
— No, ajattele viisaasti, Affe!

EI KESTÄ PÄIVÄNVALOA

— Sanotteko, että hänellä on työ, joka ei kestä päivänvaloa?
— Kyllä, hän kehittää levyjä valokuvaajan kanssa!

PIAN KALLE TULEE ISOKSI

Täti: — Miten oletkaan kasvanut, Kalle. Kohta olet isompi kuin isäsi?
Kalle: — Niin, sitä toivon. Ja silloin saa isä ruveta pitämään minun vanhoja vaatteitani.

VENÄLÄINEN HUUMORI

— Toveri Sinovjew. Berliiniläisen lehden kirjeenvaihtaja ilmoittaa, että Etelä-Venäjällä on jälleen nälänhätä.
— Se on kauheata ! Ryhdytkää heti toimenpiteisiin.
— Nälkääkö vastaan?
— Tolvana! Ei suinkaan,

vaan kirjeenvaihtajaa vastaan.

SUOSITUS

Nuori, nälkiintyneen näköinen mies istuutui ravintolassa pöytään ja sanoi:
— Minulla on vain 50 penniä; mitä voisitte suositella? Tarjoilijatar:
— Toista ravintolaa.

VENETOIVO

Andersson: — Vai niin! Sinäkin olet ruvennut pursiseuran jäseneksi. Onko sinulla venettä?
Pettersson: — Ei ole vielä, mutta olen ostanut arpoja arpajaisista, jossa on päävoittona purjevene.

Astronomic picture of the week:

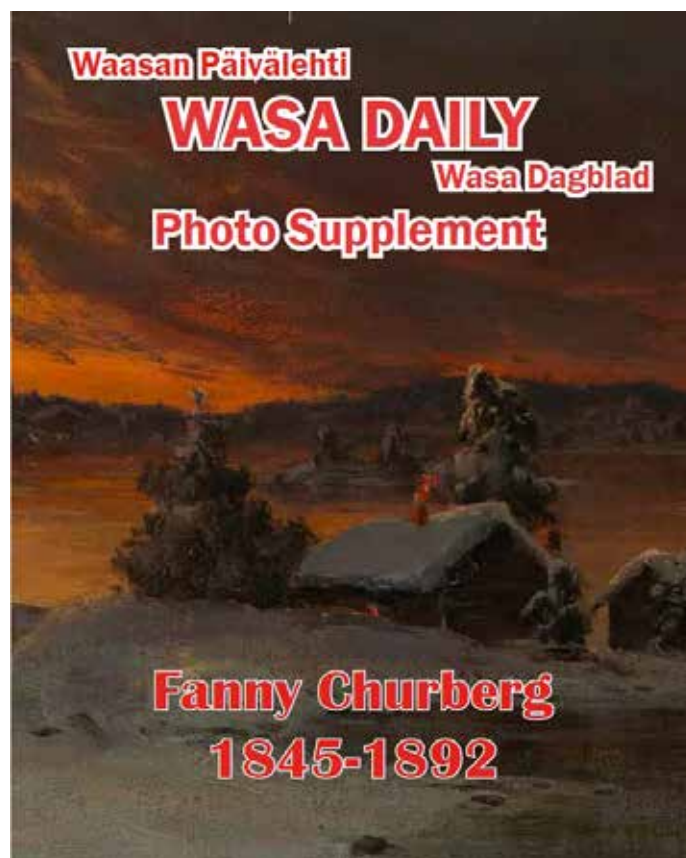
PSYCHE (Asteroid).jpg

An illustration depicting the target of NASA's Psyche mission: the metal-rich asteroid Psyche, in the main asteroid belt between Mars and Jupiter. Credits: NASA/JPL-Caltech/ASU

 NASA

 Public domain

Ensi viikolla:

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.
Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.
waasanpaivalehti@gmail.com
jpg-, tiff- tai png-muodossa.
Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.
Ota yhteyttä:
waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com